Jeffrey Archer

POVESTIRI CU FINAL NEAȘTEPTAT

HUMANITAS

POVESTIRI CU FINAL NEAȘTEPTAT

JEFFREY ARCHER s-a născut la 15 aprilie 1940 în Somerset, Anglia. Și-a făcut studiile la Wellington School, Somerset, și la Brasenose College, Oxford. Ca student a reprezentat culorile Marii Britanii la cursa de 100 metri plat, la Jocurile Olimpice din 1964. În 1969 este ales în Camera Comunelor din partea Partidului Conservator, fiind cel mai tînăr membru al Parlamentului Britanic. În 1974 părăsește viața politică și se consacră scrisului. În 1976 apare primul său roman, *Not a Penny More, Not a Penny Less,* care s-a bucurat de un succes neașteptat. Urmează, în 1977, romanul polițist *Shall We Tell the President?* Cu romanul *Kane and Abel,* apărut în 1979, Jeffrey Archer se plasează în topul primilor zece scriitori din lume. Urmează apoi *A Quiver Full of Arrows* (1980), *The Prodigal Daughter* (1982), *First Among Equals* (1984), *A Matter of Honour* (1986), *A Twist in the Tale* (1989).

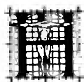
Jeffrey Archer este autorul a două piese de teatru: *Beyond Reasonable Doubt* și *Exclusive.*

În 1985 Jeffrey Archer revine în viața politică, fiind ales vicepreședinte al Partidului Conservator.

JEFFREY ARCHER

Povestiri cu final neașteptat

Traducere de
LUANA SCHIDU

HUMANITAS
BUCUREȘTI, 1994

Coperta
IOANA DRAGOMIRESCU MARDARE

JEFFREY ARCHER
A TWIST IN THE TALE

ISBN 973-28-0474-2

Lui Henry și Suzanne

NOTA AUTORULUI

Dintre aceste douăsprezece povestiri, adunate în călătoriile mele de la Tokyo la Trumpington, zece sînt bazate pe întîmplări cunoscute – cîteva mi-am permis să le înfloresc. Numai două povestiri sînt în întregime rezultatul imaginației mele.
Aș vrea să mulțumesc tuturor acelora care mi-au dezvăluit unele dintre secretele lor cele mai intime.

J. A.
Septembrie 1988

Crima perfectă

Dacă nu m-aș fi răzgîndit în seara aceea, n-aș fi aflat adevărul niciodată.

Nu puteam crede că ea se culcase cu un alt bărbat, că mă mințise spunîndu-mi că mă iubea – și că aș putea fi pe locul al doilea sau chiar al treilea în inima ei.

Carla îmi telefonase la birou în timpul zilei, ceea ce îi spusesem să nu facă, dar cum o prevenisem să nu mă sune nici acasă, nu prea avea de ales. După cum a reieșit, nu vroia decît să mă anunțe că nu va putea să ia parte la ceea ce francezii numesc în mod atît de potrivit *„cinq à sept"*. Trebuia să-și viziteze sora din Fulham, care se îmbolnăvise, mi-a explicat.

Eram dezamăgit. Fusese din nou o zi deprimantă, iar acum mi se cerea să renunț la singurul lucru care ar fi făcut-o suportabilă.

– Parcă nu te prea înțelegeai cu sora ta, am spus, acru.

La capătul celălalt al firului nu s-a auzit cîteva clipe nici un răspuns. În cele din urmă, Carla a întrebat:

– Ne vedem marțea viitoare, la ora obișnuită?

– Nu știu dacă o să se poată, am spus. Te sun eu luni, cînd o să știu ce program am.

Am pus receptorul în furcă.

Plictisit, i-am telefonat soției mele s-o anunț că pornesc spre casă – asta o făceam de obicei de la cabina telefonică din apropierea locuinței Carlei. Era o șmecherie pe care o foloseam adesea pentru a o face pe Elizabeth să creadă că știe unde mă aflu în fiecare moment al zilei.

Majoritatea personalului plecase, așa că mi-am strîns cîteva hîrtii la care puteam lucra și acasă. De cînd ne preluase noua companie, cu șase luni în urmă, conducerea nu numai că îl concediase pe celălalt contabil, dar se aștepta să acopăr și treburile acestuia, pe lîngă ale mele. Nu prea mă aflam într-o poziție în care să mă pot plînge, căci noul meu șef îmi explicase mai mult decît clar că dacă nu-mi convenea situația eram liber să-mi caut de lucru în altă parte. Aș fi putut face și asta, dar nu-mi imaginam că există multe firme dispuse să angajeze un om care atinsese acea vîrstă magică, undeva între cea la care ești căutat și cea la care ești disponibil.

În timp ce ieșeam din parcare și mă înscriam în aglomerația specifică orei de vîrf, am început să regret că fusesem atît de aspru cu Carla. La urma urmelor, rolul de „cealaltă" nu era chiar cel mai plăcut pentru ea. Sentimentul de vinovăție persista, astfel că atunci cînd am ajuns la colțul cu Sloane Square, am sărit din mașină și am traversat strada în fugă.

– Doisprezece trandafiri, am spus, bîjbîind după portofel.

Un individ care probabil că-și cîștiga existența de pe urma îndrăgostiților mi-a ales, fără nici un comentariu, doisprezece boboci închiși. Ideea mea nu vădea cine știe ce imaginație, dar Carla va ști, cel puțin, că mi-am dat silința.

M-am îndreptat spre locuința ei, sperînd că nu plecase încă la soră-sa, că poate vom avea timp chiar să bem ceva repede. Apoi mi-am amintit că-i spusesem deja soției mele că pornisem spre casă. O întîrziere de cîteva minute putea fi explicată printr-o blocare a circulației, dar această scuză cusută cu ață albă nu mă prea putea acoperi și în cazul în care aș fi rămas să beau ceva.

Cînd am ajuns la Carla, am dat de obișnuita problemă de a găsi un loc de parcare, pînă cînd am zărit un loc liber în care numai bine încăpea un Rover, vizavi de papetărie. Am oprit și tocmai mă pregăteam să intru cu spatele acolo, cînd am observat un bărbat

care ieșea din blocul ei. Nu i-aș fi acordat nici o atenție dacă nu l-ar fi urmat și Carla, în clipa următoare. Stătea acolo, în ușă, îmbrăcată într-o rochie de casă albastră, lejeră. S-a aplecat înainte pentru a-i da vizitatorului un sărut care cu greu ar fi putut fi descris drept frățesc. În timp ce ea închidea ușa, am dus mașina după colț și am parcat-o.

L-am privit pe individ prin oglinda retrovizoare traversînd strada, intrînd într-o tutungerie și reapărînd, cîteva momente mai tîrziu, cu un ziar de seară și cu ceva ce semăna cu un pachet de țigări. S-a dus la mașina lui, un BMW albastru, s-a oprit pentru a lua un tichet de parcare de pe parbriz și a părut că înjură. Cît timp stătuse BMW-ul ăla acolo? Începeam chiar să mă întreb dacă tipul fusese cu Carla atunci cînd îmi telefonase să-mi spună să nu vin.

Omul s-a urcat în BMW, și-a pus centura de siguranță, și-a aprins o țigară, apoi a plecat. I-am luat locul în parcare, așa cum și el îmi luase femeia. Nu consideram că schimbul era echitabil. M-am uitat în susul și în josul străzii, cum făceam întotdeauna înainte de a ieși din mașină și a mă îndrepta spre bloc. Era deja întuneric și nimeni nu m-a băgat în seamă. Am apăsat pe butonul soneriei pe care scria „Moorland“.

Cînd Carla a deschis ușa din față a apartamentului ei, situat la parter, am fost întîmpinat cu un zîmbet uriaș care s-a transformat repede într-o expresie încruntată, apoi, la fel de repede, din nou în zîmbet. Primul zîmbet îi fusese destinat probabil tipului cu BMW-ul. Mă întrebasem adesea de ce nu vroia să-mi dea o cheie de la ușa din față. Am privit fix în ochii albaștri care mă fermecaseră pentru întîia oară cu atît de multe luni în urmă. În ciuda zîmbetului ei, ochii aceia dezvăluiau acum o răceală pe care n-o mai văzusem niciodată înainte.

Apoi a deschis ușa de la camera de zi și m-a poftit înăuntru. Am observat că pe sub rochia de casă purta neglijeul rubiniu pe care i-l făcusem cadou de Crăciun. O dată ajuns înăuntru, m-am trezit plimbîndu-mi

privirile cercetător prin camera pe care o cunoșteam atît de bine. Pe masa de sticlă din mijlocul camerei se afla ceașca de cafea cu „Snoopy" din care beam de obicei, goală. Lîngă ea se afla cana Carlei, goală și ea, și doisprezece trandafiri aranjați într-o vază. Bobocii tocmai începeau să se deschidă.

Am fost întotdeauna iute la mînie, iar la vederea florilor mi-a fost imposibil să-mi ascund furia.

– Și cine-i tipul care tocmai a plecat? am întrebat.

– Un agent de asigurări, a răspuns ea, luînd ceștile de pe masă.

– Și ce-ți asigură? am întrebat. Viața amoroasă?

– De ce presupui în mod automat că e amantul meu?

Începuse să ridice vocea.

– Întotdeauna îți bei cafeaua cu un agent de asigurări îmbrăcată în neglijeu? Ca să nu mai spun că e vorba de neglijeul *meu*.

– O să-mi beau cafeaua cu cine poftesc, a spus ea, și o să mă îmbrac cu ce poftesc, mai ales atunci cînd tu te grăbești să ajungi acasă, la soția ta.

– Dar am vrut să vin la tine...

– Și apoi să te întorci la soția ta. În orice caz, îmi spui mereu că trebuie să am viața mea și să nu depind de tine, a adăugat, un argument pe care Carla se sprijinea adesea atunci cînd avea ceva de ascuns.

– Știi că nu mi-e chiar atît de ușor.

– Știu că ți-e destul de ușor să sari în patul meu de cîte ori ai chef. Doar la asta sînt bună, nu-i așa?

– Nu e drept.

– Nu e drept? Nu sperai la întîlnirea obișnuită de la șase, ca să poți fi acasă la șapte, tocmai la timp ca să cinezi cu Elizabeth?

– N-am mai făcut dragoste cu nevastă-mea de ani de zile! am răcnit.

– Asta o spui tu, a șuierat ea, cu dispreț.

– Ți-am fost absolut fidel.

– Ceea ce înseamnă, presupun, că și eu trebuie să-ți fiu ție, totdeauna?

– Încetează să te comporți ca o tîrfă.

Ochii Carlei au aruncat fulgere în clipa în care a făcut un salt înainte și m-a plesnit peste față cu toată forța de care era în stare.

Eram încă ușor dezechilibrat cînd a ridicat mîna a doua oară, dar, cînd a venit balansîndu-se spre mine, am oprit-o și am reușit chiar să o împing în spate, spre cămin. Și-a revenit repede și s-a repezit din nou spre mine.

Într-un moment de furie necontrolată, exact în clipa în care se pregătea să sară la mine, am strîns pumnul și m-am aplecat spre ea. Am lovit-o în bărbie; ea s-a rostogolit pe spate din cauza impactului. Am văzut-o întinzînd o mînă ca să-și amortizeze căderea. Dar înainte de a avea timp să se ridice din nou și să riposteze, m-am întors și am ieșit, trîntind ușa apartamentului după mine.

Am alergat de-a lungul coridorului afară, în stradă, am sărit în mașină și am plecat în viteză. Nu cred că stătusem cu ea mai mult de zece minute. Deși simțisem pornirea de a o ucide în momentele acelea, am început să regret că o lovisem încă înainte de a ajunge acasă. De două ori am fost chiar cît pe ce să mă întorc. Toate lucrurile de care se plînsese erau juste și mă întrebam dacă voi avea curajul s-o sun de acasă. Deși Carla și cu mine eram amanți de numai cîteva luni, trebuie să fi știut cît de mult țineam la ea.

Dacă Elizabeth avusese de gînd să zică ceva în legătură cu întîrzierea mea, s-a răzgîndit în momentul în care i-am întins trandafirii. A început să-i aranjeze într-o vază, în timp ce eu mi-am turnat un whisky generos. Mă așteptam ca ea să spună ceva, pentru că mi se întîmpla foarte rar să beau înainte de masă, dar părea preocupată de flori. Deși mă hotărîsem deja să-i telefonez Carlei și să încerc să-mi cer scuze, mi-am zis că n-o puteam face de acasă. În orice caz, dacă așteptam pînă dimineața, cînd aveam să mă întorc la birou, poate se mai liniștea un pic între timp.

A doua zi m-am trezit devreme și am rămas în pat gîndindu-mă ce formă ar trebui să ia scuzele mele. Am hotărît s-o invit la prînz în acel bistro franțuzesc care-i

plăcea atît de mult, la jumătatea drumului dintre biroul meu și al ei. Carlei îi plăcea întotdeauna să mă întîlnească la mijlocul zilei, cînd știa că nu o invit ca să facem dragoste. După ce m-am bărbierit și m-am îmbrăcat, m-am dus să-mi iau micul dejun cu Elizabeth. Am deschis ziarul, ca de obicei, și văzînd că nu era nimic interesant pe prima pagină, am căutat rubrica financiară. Acțiunile companiei scăzuseră din nou, confirmînd pronosticurile pesimiste pentru profiturile interimare. Probabil că se vor pierde milioane întregi din valoarea acțiunilor noastre, ca urmare a unei publicități atît de proaste. Știam deja că atunci cînd va trebui să publicăm bilanțul anual va fi un miracol dacă întreprinderea nu se va declara în pierdere.

După ce am dat pe gît și a doua ceașcă de cafea mi-am sărutat soția pe obraz și m-am îndreptat spre mașină. În clipa aceea am hotărît că era mai bine să-i las Carlei un bilet în cutia de scrisori decît să suport jena pe care mi-ar fi provocat-o un telefon.

„Iartă-mă", am scris. „La Marcel's, la ora unu. *Sole Véronique,* într-o vineri. Cu dragoste, Casanova." Îi scriam rar Carlei, iar cînd o făceam, semnam întotdeauna cu porecla aleasă chiar de ea.

Am făcut un scurt ocol pentru a putea trece pe la ea, dar am fost reținut într-un blocaj de circulație. Cînd m-am apropiat de blocul ei am observat că blocajul fusese provocat de un accident. Trebuie să fi fost unul destul de serios, pentru că o ambulanță bloca cealaltă parte a drumului și întîrzia fluxul vehiculelor care treceau pe acolo. Un agent de circulație încerca să se facă util dar nu reușea decît să încetinească și mai mult lucrurile. Era evident că avea să fie imposibil de parcat undeva în apropierea locuinței Carlei, așa că m-am resemnat că o voi suna de la birou. Nu-mi surîdea perspectiva.

Am simțit un gol în stomac cîteva momente mai tîrziu, cînd am văzut că ambulanța era parcată la numai cîțiva metri de ușa blocului ei. Știam că este irațional, dar am început să mă tem de ce era mai rău.

Am încercat să mă conving că probabil era un accident de circulație care n-avea nimic de-a face cu Carla.

Atunci am observat mașina de poliție înghesuită în spatele ambulanței.

Cînd am ajuns în dreptul celor două vehicule am văzut că ușa blocului Carlei era larg deschisă. Un bărbat într-un halat alb a ieșit în fugă și a deschis ușile din spate ale ambulanței. Am oprit mașina pentru a observa mai atent ce se întîmplă, sperînd ca tipul din spatele meu să nu devină nerăbdător. Șoferii care veneau din direcție opusă ridicau o mînă pentru a-mi mulțumi că-i las să treacă. M-am gîndit că aș putea să las vreo zece-doisprezece pînă să înceapă cineva să protesteze. Agentul de circulație mă ajuta, făcîndu-le semn să treacă.

Apoi a apărut o targă la capătul coridorului. Doi sanitari în uniformă duceau un cadavru acoperit, pe care l-au așezat în spatele ambulanței. N-am putut vedea fața, pentru că era acoperită de cearșaf, dar un al treilea individ, care nu putea fi decît inspector de poliție, pășea imediat în urma tărgii. Avea în mînă o pungă de plastic, în care am putut distinge un veșmînt roșu ce părea să fie neglijeul pe care i-l dăruisem Carlei.

Mi-am vomitat micul dejun pe scaunul de lîngă mine, rămînînd apoi cu capul pe volan. O clipă mai tîrziu, au închis ușile ambulanței, o sirenă a început să sune și agentul de circulație mi-a făcut semn să pornesc. Ambulanța a plecat repede, iar omul din spatele meu a început să claxoneze. El nu era, la urma urmei, decît un trecător inocent. Am pornit mașina brusc, iar mai tîrziu n-am putut să-mi amintesc nici o bucată din drumul pînă la birou.

O dată ajuns la locul de parcare de la serviciu am făcut curat cît am putut mai bine pe scaunul din față și am lăsat un geam deschis, după care am luat liftul pînă la toaleta de la etajul șapte. Am rupt invitația la masă către Carla în bucățele mici și le-am aruncat în closet. Am intrat în biroul meu de la etajul doisprezece puțin după opt și jumătate, unde l-am găsit pe di-

rectorul managerial plimbîndu-se de colo pînă colo prin fața mesei mele de lucru, așteptîndu-mă, în mod evident, pe mine. Uitasem că era vineri și întotdeauna vroia să aibă ultimele cifre pentru a le examina.

În vinerea aceasta a reieșit că mai vroia și proiectul de buget pentru lunile mai, iunie și iulie. I-am promis că le va avea pe birou pînă la prînz. Tot ce-mi doream era puțină liniște dar se părea că nu-mi este permisă.

De cîte ori suna telefonul sau se deschidea ușa, sau chiar numai dacă mi se adresa cineva, mi se oprea inima în loc – îmi imaginam că nu putea fi decît poliția. Pînă la prînz terminasem un fel de raport pentru directorul managerial, dar știam că o să-l găsească atît nesatisfăcător cît și inexact. Îndată ce i-am lăsat hîrtiile la secretară, am plecat – mai devreme – în pauza de prînz. Mi-am dat seama că n-o să fiu în stare să mănînc nimic, dar cel puțin puteam să pun mîna pe prima ediție a ziarului *Standard* și să văd ce știri izbutiseră să culeagă cu privire la moartea Carlei.

M-am așezat într-un colț al localului din cartier, unde știam că nu pot fi văzut de la bar. Cu un suc de roșii alături, am început să întorc încet paginile ziarului.

Nu se afla pe prima pagină. Nu se afla nici pe a doua, a treia sau a patra pagină. Iar pe pagina a cincea nu-i fusese acordat decît un spațiu de cîteva rînduri. „Domnișoara Carla Moorland, în vîrstă de 31 de ani, a fost găsită moartă în apartamentul ei din Pimlico, azi dimineață, devreme." Îmi amintesc că m-am gîndit că nu-i aflaseră nici măcar vîrsta corectă. „Inspectorul de poliție Simmons, care a preluat cazul, a spus că a fost făcută o anchetă și că se așteaptă raportul medicului legist, dar că pînă în prezent nu există motive pentru a presupune că ar fi vorba de crimă."

După această știre am reușit chiar să mănînc puțină supă și un corn. După ce am mai citit o dată anunțul, m-am întors în parcarea de la serviciu și am rămas în mașină. Am deschis și celălalt geam din față, pentru a lăsa mai mult aer să pătrundă, apoi am dat

drumul la radio, ca să ascult emisiunea *World At One*. Carla nu era nici măcar menționată. În era împușcăturilor, a drogurilor, a maladiei SIDA și a furturilor de lingouri de aur, moartea unei funcționare din industrie trecuse neobservată de către BBC.

M-am întors la serviciu și am găsit pe birou un memoriu conținînd o serie de probleme care-mi fuseseră trimise înapoi de către director, nelăsîndu-mi nici o umbră de îndoială asupra părerii pe care o avea despre raportul meu. Am putut răspunde la toate întrebările și i-am dat înapoi răspunsurile secretarei înainte de a pleca de la serviciu în seara aceea, în ciuda faptului că mi-am petrecut după-amiaza încercînd să mă conving că indiferent ce ar fi produs moartea Carlei trebuie să se fi întîmplat după plecarea mea și că nu putea avea în nici un caz vreo legătură cu faptul că o lovisem. Dar neglijeul acela roșu îmi tot revenea în minte. Era vreo posibilitate ca, prin el, să mi se dea de urmă? Îl cumpărasem la Harrods – fusese o extravaganță, dar eram sigur că nu putea fi un unicat și totuși era singurul cadou serios pe care i-l făcusem vreodată. Dar biletul care-i fusese atașat... îl distrusese oare Carla? Vor descoperi oare cine era Casanova?

Am mers direct acasă în seara aceea, conștient că n-o să mai fiu niciodată în stare să trec pe strada pe care locuise Carla. Am ascultat sfîrșitul programului *PM* la radioul din mașină, iar îndată ce am ajuns acasă am deschis televizorul ca să prind știrile de la ora șase. Am mutat pe Canalul Patru la șapte, și înapoi pe BBC la nouă. M-am întors pe ITV la zece și chiar am sfîrșit uitîndu-mă la *Newsnight*.

Moartea Carlei, după părerea unanimă a tuturor redacțiilor, trebuie să fi fost mai puțin importantă decît rezultatele meciului de fotbal între echipele Reading și Walsall din divizia a treia. Elizabeth continua să citească ultima carte pe care o luase de la bibliotecă, ignorînd cu totul primejdia în care mă aflam.

În noaptea aceea am avut un somn agitat, și îndată ce am auzit punîndu-mi-se ziarele în cutia de scrisori am coborît în fugă scările ca să citesc titlurile.

„DUKAKIS NOMINALIZAT DREPT CANDIDAT“, îmi sări în ochi de pe prima pagină a lui *The Times.*

M-am trezit întrebîndu-mă, fără nici un rost, dacă va ajunge vreodată președinte. „Președintele Dukakis“ nu-mi suna prea grozav.

Am luat *Daily Express*-ul soției mele și titlul format din șapte cuvinte acoperea toată partea de sus a paginii: „O CEARTĂ ÎNTRE ÎNDRĂGOSTIȚI DUCE LA CRIMĂ“.

Mi s-au înmuiat picioarele și am căzut în genunchi. Trebuie să fi oferit o imagine bizară așa cum stăteam ghemuit pe podea, încercînd să citesc paragraful acela introductiv. Nu puteam distinge cuvintele celui de-al doilea paragraf fără ochelari. Am urcat scările poticnindu-mă, cu ziarele în mînă, și mi-am luat ochelarii de pe noptieră. Elizabeth încă mai dormea buștean. Cu toate acestea, m-am încuiat în baie, unde am putut citi articolul încet și fără teama de a fi întrerupt.

Poliția consideră acum că moartea unei frumoase secretare din Pimlico, Carla Moorland, 32 de ani, găsită în apartamentul ei ieri dimineață devreme, este o crimă. Inspectorul de poliție Simmons de la Scotland Yard, care se ocupă de caz, a considerat la început că moartea Carlei Moorland se datorește unor cauze naturale, dar o radiografie a revelat o falcă fracturată, ceea ce se putea întîmpla în cursul unei lupte.

Se va face o anchetă pe data de 19 aprilie.

Menajera domnișoarei Moorland, Maria Lucia (48 de ani), a declarat – în exclusivitate pentru *Express* – că stăpîna ei se afla împreună cu un prieten cînd a părăsit apartamentul, la ora cinci în după-amiaza respectivă. O altă martoră, doamna Rita Johnson, care locuiește în blocul alăturat, a declarat că a văzut un bărbat care ieșise din

apartamentul domnișoarei Moorland în jurul orei șase, după care intrase în prăvălia de ziare de peste drum și apoi plecase cu o mașină. Doamna Johnson a adăugat că nu era sigură de marca mașinii, dar că ar fi putut fi un Rover...

– Dumnezeule, am exclamat, atît de tare încît m-am temut că am trezit-o pe Elizabeth.

M-am bărbierit și am făcut un duș rapid, încercînd să-mi adun gîndurile în același timp. Eram îmbrăcat și gata de plecare la serviciu încă înainte ca soția mea să se fi trezit. Am sărutat-o pe obraz, dar n-a făcut decît să se întoarcă pe partea cealaltă, așa că i-am mîzgălit un bilet pe care i l-am lăsat pe noptieră, explicîndu-i că trebuia să mă duc în dimineața aceea la birou, deoarece aveam de terminat un raport important.

Pe drum am recapitulat exact ce aveam să spun. Am reluat totul o dată și încă o dată. Am ajuns la etajul doisprezece puțin înainte de ora opt și am lăsat ușa larg deschisă, astfel încît să pot urmări orice mișcare. Eram sigur că mai aveam vreo cincisprezece minute, dacă nu chiar douăzeci, pînă cînd mă puteam aștepta să mai sosească altcineva.

Am trecut în revistă încă o dată tot ce trebuia să spun. Am găsit numărul în cartea de telefon și l-am mîzgălit pe un petec de hîrtie din fața mea, apoi am scris cinci rînduri cu litere mari de tipar, așa cum făceam întotdeauna înaintea ședințelor consiliului de administrație.

STAȚIE DE AUTOBUZ
HAINĂ
Nr. 19
BMW
TICHET

Apoi am format numărul.

Mi-am scos ceasul și l-am pus în fața mea. Citisem undeva că localizarea unui apel telefonic se putea face în aproximativ trei minute.

O voce de femeie a spus:

– Scotland Yard.

– Cu inspectorul Simmons, vă rog, a fost tot ce m-am aventurat să spun.

– Pot să-i spun cine-l caută?

– Nu, aș prefera să nu-mi dau numele.

– Da, sigur, domnule, a spus ea, evident obișnuită cu astfel de apeluri.

Din nou s-a auzit sunînd. Mi-am simțit gura uscată cînd o voce de bărbat a spus „Simmons“ și l-am auzit vorbind pe inspector pentru prima oară. Am fost luat prin surprindere văzînd că un tip cu un nume atît de englezesc putea avea un accent scoțian atît de puternic.

– Vă pot ajuta cu ceva? a întrebat.

– Nu, dar cred că vă pot ajuta eu pe dumneavoastră, am spus, pe un ton liniștit, considerabil mai jos decît cel al vocii mele naturale.

– Cum mă puteți ajuta, domnule?

– Dumneavoastră sînteți ofițerul care se ocupă de cazul Carla și-nu-mai-știu-cum?

– Da, eu sînt. Dar cum mă puteți ajuta? a repetat el.

Secundarul arăta că trecuse deja un minut.

– Am văzut un bărbat ieșind de la ea în seara aceea.

– Unde vă aflați în momentul acela?

– În stația de autobuz de pe aceeași parte a străzii.

– Mi-l puteți descrie?

Tonul lui Simmons era tot atît de firesc ca și al meu.

– Înalt. Un metru optzeci-optzeci și doi, aș zice. Bine făcut. Purta o haină din acelea care sînt la modă în City... le știți, cele negre cu guler de catifea.

– Cum puteți fi atît de sigur în ce privește haina? a întrebat inspectorul

– Îmi era atît de frig acolo, în stație, așteptîndu-l pe 19, că mi-am dorit să fi fost și eu îmbrăcat așa.

– Vă amintiți ceva anume despre el după ce a ieșit din bloc?

– Doar că a intrat în tutungeria de vizavi înainte de a se urca în mașină și de a pleca.

– Da, atîta știm și noi, spuse inspectorul de poliție. Presupun că nu vă mai amintiți ce marcă de mașină era?

Trecuseră deja două minute și am început să urmăresc secundarul cu mai multă atenție.

– Cred că era un BMW, am spus.

– Vă amintiți și culoarea?

– Nu, era prea întuneric pentru asta. Am făcut o pauză. Dar l-am văzut luînd un tichet de parcare de pe parbriz, așa că probabil n-o să vă fie prea greu să-i dați de urmă.

– Și pe la ce oră s-au întîmplat toate astea?

– Cam între șase și un sfert și șase și jumătate, domnule inspector, am spus.

– Și mi-ați putea spune...?

Două minute și cincizeci și opt de secunde. Am pus receptorul în furcă. Eram transpirat din cap pînă-n picioare.

– Îmi pare bine că te văd la birou sîmbătă dimineața, a spus directorul managerial acru, trecînd prin dreptul ușii mele. Aș vrea să stăm de vorbă, imediat ce termini ce ai de făcut.

M-am ridicat de la birou și l-am urmat de-a lungul coridorului pînă la el în birou. În următoarea oră a trecut în revistă cifrele propuse de mine, dar oricît de mult m-am străduit, nu mă puteam concentra. N-a trecut mult pînă s-a oprit, încercînd să-și mascheze nervozitatea.

– Te gîndești la altceva? întrebă el închizînd dosarul. Pari preocupat.

– Nu, am insistat eu, doar că am lucrat foarte mult în ultima vreme – și m-am ridicat să plec.

O dată întors în birou, am ars bucata de hîrtie pe care se aflau cele cinci rînduri și am plecat acasă. În prima ediție a ziarului de după-amiază povestea „certei între îndrăgostiți“ se mutase în pagina a șaptea. Nu aveau nimic nou de anunțat.

Restul zilei de sîmbătă păru interminabil, dar *Sunday Express*-ul soţiei mele îmi aduse în sfîrşit o oarecare uşurare.

„Potrivit informaţiilor primite în cazul asasinării Carlei Moorland, un bărbat ajută poliţia în ancheta ei." Expresiile banale pe care le auzisem atît de des în trecut căpătau deodată un înţeles real.

Am citit de-a fir a păr toate celelalte ziare de duminică, am ascultat toate buletinele de ştiri şi am urmărit toate emisiunile conţinînd ştiri la televizor. Cînd soţia mea a devenit curioasă, i-am explicat că erau zvonuri la birou că s-ar putea să ne fie din nou preluată compania de către altcineva, ceea ce ar însemna că mi-aş putea pierde slujba.

Pînă luni dimineaţa *Daily Express* îl desemna pe bărbatul din „O ceartă între îndrăgostiţi duce la crimă" ca fiind Paul Menzies (51 de ani), un agent de asigurări din Sutton. Soţia sa se afla într-un spital din Epsom sub un tratament cu sedative, în timp ce el era ţinut în arest în celulele închisorii Brixton. Am început să mă întreb dacă domnul Menzies îi spusese Carlei adevărul despre soţia *lui* şi care ar fi putut fi porecla *lui*. Mi-am turnat o cafea neagră tare şi am plecat la birou.

Mai tîrziu, în aceeaşi dimineaţă, Menzies apărea în faţa magistraţilor la tribunalul Horseferry Road, acuzat de asasinarea Carlei Moorland. Poliţia reuşise să se opună eliberării pe cauţiune, mă asigura din nou *Standard*.

Durează şase luni, aveam să descopăr, pînă cînd un caz de o asemenea gravitate ajunge la Old Bailey. Paul Menzies a petrecut aceste luni în arest preventiv la închisoarea Brixton. Eu am petrecut aceeaşi perioadă temîndu-mă de fiecare apel telefonic, de fiecare bătaie în uşă, de fiecare vizitator neaşteptat. În jurul fiecăruia se crea cîte un coşmar. Oamenii nevinovaţi n-au nici cea mai mică idee despre cîte astfel de incidente pot avea loc în fiecare zi. Mi-am

văzut de slujbă cît am putut de bine întrebîndu-mă adesea dacă Menzies știa despre relația dintre mine și Carla, dacă-mi știa numele, sau chiar și numai dacă știa de existența mea.

Cu vreo două luni înainte de începerea procesului, a avut loc adunarea generală anuală a companiei. Cu toată creativitatea de care am dat dovadă, bilanțul contabil a dat la iveală un set de cifre din care rezulta că nu reușisem să realizăm nici cel mai mic profit. N-am plătit nici un fel de dividende acționarilor noștri în anul acela.

M-am întors de la adunare ușurat, aproape entuziasmat. Trecuseră șase luni de la moartea Carlei și nu intervenise în toată această perioadă nici un incident care să sugereze că cineva bănuia măcar că o cunoscusem, darămite că fusesem chiar cauza morții ei. Mă simțeam încă vinovat față de ea, îmi era chiar dor de ea, dar, după șase luni, eram acum în stare să petrec o zi întreagă fără ca mintea să-mi fie cuprinsă de teamă. În mod ciudat, nu aveam nici un sentiment de vinovăție în ceea ce-l privea pe Menzies. La urma urmelor, el devenise instrumentul care avea să mă ferească de a-mi petrece restul vieții în închisoare. Așa că, atunci cînd a venit bomba, a avut un efect de două ori mai mare.

Era pe 26 august – n-am să uit niciodată – cînd am primit o scrisoare care m-a făcut să-mi dau seama că s-ar putea să fie necesar să urmăresc fiecare cuvînt rostit la proces. Oricît de mult am încercat să mă conving că ar trebui să explic de ce n-o puteam face, știam că nu voi fi în stare să rezist.

În aceeași dimineață, era într-o vineri – probabil că lucrurile de genul ăsta se întîmplă întotdeauna vinerea – am fost chemat la ceea ce eu am presupus a fi o întîlnire săptămînală de rutină cu directorul managerial, dar de fapt am fost anunțat că întreprinderea nu mai avea nevoie de serviciile mele.

– Sincer vorbind, în ultimele cîteva luni munca dumitale a mers din rău în mai rău, mi s-a spus.

Nu mă simțeam în stare să-l contrazic.

– Și nu mi-ai lăsat altă alternativă în afară de aceea de a te înlocui.

Un mod politicos de a spune: „Ești concediat."

– Va trebui să eliberezi biroul pînă la ora cinci, continuă directorul managerial, cînd vei primi de la departamentul financiar un cec de 17 500 de lire.

Am ridicat o sprînceană.

– Compensația pe șase luni, așa cum a fost stipulat în contractul dumitale cînd am preluat compania, explică el.

Cînd directorul managerial a întins mîna, n-a fost pentru a-mi ura succes, ci pentru a-mi cere cheile de la Rover.

Îmi amintesc primul gînd pe care l-am avut cînd mi-a adus la cunoștință decizia lui: cel puțin voi putea să asist la proces în fiecare zi, fără nici o bătaie de cap.

Pe Elizabeth a afectat-o foarte mult știrea concedierii mele, dar m-a întrebat numai ce planuri aveam pentru a-mi găsi o nouă slujbă. În următoarea lună m-am prefăcut a căuta un loc la o altă companie, dar mi-am dat seama că nu puteam spera să rezolv nimic pînă cînd cazul nu va fi închis.

În dimineața pocesului toate ziarele de mare tiraj dădeau amănunte care mai de care mai pitorești asupra cazului. *Daily Express* chiar expunea pe prima pagină o foarte bună fotografie a Carlei în costum de baie pe plaja de la Marbella: m-am întrebat cît s-o fi plătit pentru ea surorii ei din Fulham. Alături era o poză în profil a lui Paul Menzies, care-l făcea să arate ca și cum ar fi fost deja condamnat.

Am fost printre primii cărora li s-a spus la care dintre tribunalele de la Old Bailey se va judeca procesul lui Menzies. Un polițist în uniformă mi-a dat indicații amănunțite și, alături de alții, m-am îndreptat spre sala de judecată.

O dată ajuns la sala de judecată, am intrat și m-am așezat la capătul unui rînd. M-am uitat în jur imaginîndu-mi că toată lumea se va holba la mine, dar spre ușurarea mea nimeni n-a arătat nici cel mai slab interes.

Îl vedeam bine pe acuzat în boxa lui. Menzies era un bărbat fragil, care arăta ca și cum ar fi pierdut de curînd foarte mult din greutate; cincizeci și unu de ani, spuneau ziarele, dar arăta aproape de șaptezeci. Am început să mă întreb cît de mult trebuie să fi îmbătrînit eu în ultimele luni.

Menzies purta un costum bleumarin, elegant, care atîrna neglijent pe el, o cămașă curată și ceva ce mie mi se părea a fi o cravată de uniformă. Părul lui cărunt și rar era pieptănat drept, spre spate; o mică mustață argintie îi dădea un aer milităros. Cu siguranță nu arăta a criminal și nici de amant nu prea avea față, dar probabil că oricine s-ar fi uitat la mine ar fi ajuns la aceeași concluzie. Am căutat-o, în marea de fețe, pe doamna Menzies, dar nimeni din sală nu se potrivea descrierii pe care i-o făcuseră ziarele.

Ne-am ridicat cu toții cînd a intrat domnul Judecător Buchanan.

– Coroana Angliei *versus* Menzies, a anunțat secretarul tribunalului. Judecătorul s-a aplecat înainte pentru a-i spune lui Menzies că poate să stea jos, iar apoi s-a întors încet spre boxa juraților.

Le-a explicat că, deși presa a manifestat un interes considerabil față de acest caz, părerea lor era singura care conta, pentru că lor și numai lor li se va cere să hotărască dacă arestatul era vinovat sau nu de crimă. De asemenea, el a mai sfătuit juriul să nu citească nici un articol de ziar privind procesul și să nu ia în considerare părerile nimănui altcuiva, în special ale acelora care nu sînt prezenți în sală: astfel de oameni, a spus el, sînt întotdeauna cei dintîi care au o părere de nezdruncinat asupra verdictului care trebuie dat. A continuat amintind juriului cît de important era să se concentreze asupra dovezilor, deoarece era în joc viața unui om. M-am trezit dînd din cap în semn de aprobare.

M-am uitat prin sală sperînd că nu se afla acolo nimeni care m-ar fi putut recunoaște. Ochii lui Menzies au rămas fixați asupra judecătorului, care s-a întors cu fața la procuror.

Încă din clipa în care Sir Humphrey Mountcliff s-a ridicat de pe locul lui am fost recunoscător că era împotriva lui Menzies și nu a mea. Un bărbat de o înălțime dominatoare, cu o frunte înaltă și cu un păr gri-argintiu, el stăpînea Curtea nu numai prin prezența fizică, ci și printr-o voce care nu putea fi caracterizată decît ca autoritară.

În fața unei adunări tăcute, el și-a petrecut tot restul dimineții expunînd cazul din punctul de vedere al acuzării. Ochii lui părăseau arareori boxa juraților, pentru a arunca o privire rapidă asupra notelor din fața sa.

A reconstituit evenimentele așa cum își imagina că se petrecuseră în seara aceea de aprilie.

Cuvîntul de deschidere a durat două ore și jumătate, mai puțin decît mă așteptasem. Judecătorul a sugerat atunci o pauză de masă și ne-a rugat pe toți să revenim la locurile noastre la două fără zece.

După-masă, Sir Humphrey și-a chemat primul martor, pe inspectorul Simmons. N-am fost în stare să mă uit direct la polițist în timp ce-și prezenta probele. Fiecare răspuns pe care-l dădea era ca și cum mi s-ar fi adresat mie personal. Mă întrebam dacă nu bănuise tot timpul că mai exista un bărbat. Simmons a făcut o prezentare în modul cel mai profesional cu putință, descriind în amănunt cum au găsit cadavrul și cum au dat de urma lui Menzies cu ajutorul a doi martori și al blestematului de tichet de parcare. Cînd Sir Humphrey s-a așezat, foarte puține persoane din acea încăpere ar mai fi putut bănui că Simmons nu arestase pe cine trebuia.

Nu putea exista un mai mare contrast între Sir Humphrey și avocatul lui Menzies, care s-a ridicat să-l interogheze pe inspectorul de poliție. Domnul Robert Scott, avocat, era scund și îndesat, cu sprîncene groase și stufoase. Vorbea încet și fără nici o inflexiune. M-am bucurat să constat că unul dintre membrii juriului întîmpina dificultăți în a rămîne treaz.

În următoarele douăzeci de minute Scott a trecut sîrguincios în revistă, împreună cu Simmons, toate probele, dar n-a fost în stare să-l facă să retracteze ceva esențial. Cînd inspectorul a pășit afară din boxă m-am simțit destul de sigur pe mine ca să-l privesc direct în ochi.

Următorul martor a fost un medic cu cabinet particular, Dr Anthony Mallins, care, după ce a răspuns la cîteva întrebări preliminare pentru a-și defini statutul profesional, a continuat răspunzînd la un interogatoriu al lui Sir Humphrey care a luat prin surprindere pe toată lumea. Doctorul a informat tribunalul că existau dovezi clare că domnișoara Moorland avusese un contact sexual cu puțină vreme înainte de a muri.

– Cum puteți fi atît de sigur, domnule doctor Mallins?

– Pentru că am găsit urme de sînge din grupa B pe partea de sus a coapsei decedatei, în timp ce domnișoara Moorland, după cum s-a descoperit mai tîrziu, avea grupa 0. Erau, de asemenea, și urme de lichid seminal pe neglijeul pe care-l purta în momentul morții.

– Sînt acestea grupe de sînge obișnuite? a întrebat Sir Humphrey.

– Grupa de sînge 0 este obișnuită, recunoscu Dr Mallins. Grupa B însă este destul de rară.

– Și care presupuneți că a fost cauza morții ei? a întrebat Sir Humphrey.

– O lovitură sau mai multe în cap, ceea ce a dus și la fracturarea maxilarului și la niște zgîrieturi la baza craniului, care ar fi putut fi date cu un instrument contondent.

Îmi venea să mă ridic și să spun: „Vă pot spune eu ce instrument era!“ cînd Sir Humphrey a zis:

– Vă mulțumesc, domnule doctor Mallins. Nu mai am întrebări. Vă rog să rămîneți acolo.

Domnul Scott l-a tratat pe doctor cu mult mai mult respect decît pe inspectorul Simmons, în ciuda faptului că Mallins era martorul inculpatului.

– Ar fi putut fi lovitura din partea din spate a capului domnișoarei Moorland provocată printr-o cădere? a întrebat el.

Doctorul a ezitat.

– Posibil, a fost el de acord. Dar asta n-ar explica maxilarul spart. Domnul Scott, ignorînd comentariul, a continuat:

– Ce procent din populația Marii Britanii are grupa de sînge B?

– Cam cinci-șase la sută, a răspuns doctorul.

– Două milioane și jumătate de oameni, a spus domnul Scott, și a așteptat ca cifra să fie percepută de toată lumea, înainte de a trece brusc la altceva.

Dar oricît de mult s-a străduit, n-a reușit să-l facă pe doctor să-și schimbe părerea cu privire la ora decesului sau la faptul că actul sexual trebuie să fi avut loc aproximativ în timpul în care clientul lui se aflase la Carla.

Cînd domnul Scott s-a așezat, judecătorul l-a întrebat pe Sir Humphrey dacă dorește să reexamineze martorul.

– Da, Excelență. Domnule doctor Mallins, ați spus Curții că domnișoara Moorland avea maxilarul spart și julituri la baza craniului. Puteau juliturile să fi fost provocate prin căderea pe un obiect contondent după ce îi fusese spart maxilarul?

– Obiectez, Excelență, a spus domnul Scott, ridicîndu-se neașteptat de repede. Întrebarea urmărește să influențeze martorul.

Domnul judecător Buchanan s-a aplecat înainte, privindu-l pe doctor.

– Sînt de acord, domnule Scott, dar aș vrea să știu dacă domnul doctor Mallins a găsit grupa de sînge 0, grupa domnișoarei Moorland, pe vreunul din obiectele din cameră.

– Da, Excelență, a răspuns doctorul. Pe marginea măsuței de sticlă din mijlocul camerei.

– Vă mulțumesc, domnule doctor Mallins, a spus Sir Humphrey. Nu mai am întrebări.

Următorul martor al lui Sir Humphrey era doamna Rita Johnson, doamna care pretindea că văzuse totul.

– Doamnă Johnson, în seara zilei de 7 aprilie ați văzut un bărbat ieșind din blocul în care locuia domnișoara Moorland? a întrebat Sir Humphrey.

– Da.

– Pe la ce oră se întîmpla asta?

– La cîteva minute după ora șase.

– Vă rog să povestiți Curții ce s-a întîmplat după aceea.

– A traversat, a luat de pe parbriz un tichet de parcare, s-a urcat în mașină și a plecat.

– Îl vedeți pe omul acesta în sală astăzi?

– Da, a spus ea cu convingere, arătînd spre Menzies, care, la această afirmație a scuturat cu putere din cap.

– Nu mai am întrebări.

Domnul Scott s-a ridicat din nou.

– Care spuneați că era marca mașinii în care s-a urcat acel om?

– Nu sînt sigură, a spus doamna Johnson, dar cred că era un BMW.

– Nu un Rover, așa cum ați spus la început poliției în dimineața de după crimă?

Martora n-a răspuns.

– Și chiar l-ați văzut pe omul în cauză luînd un tichet de parcare de pe parbriz? a întrebat domnul Scott.

– Așa cred, domnule, dar totul s-a întîmplat așa de repede!

– Sînt convins, a spus domnul Scott. De fapt, eu cred că s-a întîmplat așa de repede că ați reținut greșit și omul, și mașina.

– Nu, domnule, a răspuns ea, dar cu mai puțină siguranță decît răspunsese mai devreme.

Sir Humphrey n-a mai interogat-o pe doamna Johnson. Mi-am dat seama că vroia ca mărturia ei să fie uitată de juriu cît mai repede cu putință. Și așa, cînd ea a părăsit boxa martorilor, a lăsat pe toată lumea plutind în incertitudine.

Menajera Carlei, Maria Lucia, a fost mult mai convingătoare. Ea a afirmat fără echivoc că îl văzuse pe Menzies în camera de zi a apartamentului în acea după-amiază cînd sosise, cu puțin înainte de ora cinci. Cu toate că, a recunoscut ea, nu-l mai văzuse niciodată pînă în ziua aceea.

– Dar nu-i așa, a întrebat Sir Humphrey, că de obicei lucrați numai dimineața?

– Da, a răspuns ea. Dar domnișoara Moorland își aducea de obicei de lucru joi seara, așa că am putut să vin să-mi iau salariul.

– Și cum era îmbrăcată domnișoara Moorland în după-amiaza aceea? a întrebat Sir Humphrey.

– În halatul ei albastru, de dimineață, a răspuns menajera.

– Așa se îmbrăca de obicei joi seara?

– Nu, domnule, dar am presupus că avea de gînd să facă o baie înainte de a ieși în oraș în seara aceea.

– Dar cînd ați părăsit apartamentul ea se afla încă împreună cu domnul Menzies?

– Da, domnule.

– Vă mai amintiți și de vreo altă piesă de îmbrăcăminte pe care o purta în ziua aceea?

– Da, domnule. Sub halat purta un neglijeu roșu.

Neglijeul meu a apărut prompt și Maria Lucia l-a identificat. În acel moment am privit-o fix pe martoră, dar n-am văzut nici cea mai mică tresărire de recunoaștere. Am mulțumit tuturor zeilor Pantheonului că n-o vizitasem niciodată pe Carla dimineața.

– Vă rog să rămîneți acolo, au fost ultimele cuvinte ale lui Sir Humphrey către domnișoara Lucia.

Domnul Scott s-a ridicat s-o interogheze.

– Domnișoară Lucia, ați spus Curții că scopul vizitei a fost să luați salariul. Cît timp ați rămas în apartament cu această ocazie?

– Am strîns puțin prin bucătărie și am călcat o bluză, vreo douăzeci de minute, cred.

– Ați văzut-o pe domnișoara Moorland în tot acest timp?

– Da, m-am dus în salon s-o întreb dacă mai dorește cafea, dar mi-a răspuns că nu.

– Domnul Menzies se afla cu ea în momentul acela?

– Da.

– Ați auzit, în tot acest timp, vreo ceartă între cei doi, sau chiar și numai voci ridicate?

– Nu, domnule.

– Cînd i-ați văzut împreună, a dat domnișoara Moorland vreun semn de enervare sau de nevoie de ajutor?

– Nu, domnule.

– Ce s-a întîmplat apoi?

– Domnișoara Moorland m-a urmat în bucătărie cîteva minute mai tîrziu, mi-a dat banii și am plecat.

– Cît ați fost singură în bucătărie cu domnișoara Moorland, a dat vreun semn că s-ar teme de vizitatorul ei?

– Nu, domnule.

– Nu mai am întrebări, domnule judecător.

Sir Humphrey n-a mai interogat-o pe Maria Lucia și l-a anunțat pe judecător că din punctul de vedere al acuzării cazul era încheiat. Domnul judecător Buchanan a dat din cap și a spus că el credea că pentru ziua aceea era de ajuns; dar eu nu eram convins că era de ajuns pentru a-l condamna pe Menzies.

Cînd am ajuns acasă în seara aceea Elizabeth nu m-a întrebat unde fusesem și nici eu nu i-am dat nici o explicație. Mi-am petrecut seara prefăcîndu-mă că citesc oferte de serviciu.

În dimineața următoare am luat micul dejun tîrziu și mi-am citit ziarele, apoi m-am întors la locul meu de la capătul unui rînd din sala de judecată nr. 4, ajungînd cu numai cîteva clipe înainte de intrarea judecătorului.

După ce s-a așezat, domnul Judecător Buchanan și-a potrivit peruca, apoi l-a invitat pe domnul Scott

să-și înceapă apărarea. Domnul Scott, QC*, s-a ridicat din nou foarte încet – un tip plătit cu ora, am gîndit cu nemilos. A început prin a promite Curții că va avea un cuvînt de deschidere foarte scurt, după care a rămas în picioare două ore și jumătate.

Și-a început pledoaria trecînd în revistă detaliat părțile relevante, după părerea lui, din trecutul lui Menzies. Ne-a asigurat pe toți cei care am dori să-l disecăm mai tîrziu, că nu-i vom putea găsi nici o pată. Paul Menzies era un bărbat cu o căsnicie fericită care locuia în Sutton împreună cu soția și cei trei copii, Polly, în vîrstă de douăzeci și unu de ani, Michael, de nouăsprezece și Sally, de șaisprezece ani. Doi dintre copii erau acum la universitate, iar fiica mai mică tocmai terminase liceul. Doctorii o sfătuiseră pe doamna Menzies să nu asiste la proces, ca urmare a faptului că abia ieșise din spital. Am observat cum două dintre femeile din juriu zîmbesc compătimitor.

Domnul Menzies, continuă domnul Scott, lucrase la aceeași firmă de asigurări din Londra în ultimii șase ani și, deși nu fusese avansat, era unul dintre angajații foarte respectați. Era un stîlp al comunității lui, servise în Armata Teritorială și făcea parte din comitetul clubului fotografic local. O dată candidase chiar pentru Consiliul Orășenesc din Sutton. Cu greu ar fi putut fi descris ca un candidat serios la crimă.

Domnul Scott a trecut apoi la ziua crimei și a confirmat faptul că domnul Menzies avusese o întîlnire cu domnișoara Moorland în după-amiaza în discuție, dar în calitate strict profesională. Nu puteau exista alte motive pentru a o vizita pe domnișoara Moorland în timpul orelor de program. Nu avusese contact sexual cu ea și, cu siguranță, nu o ucisese.

Inculpatul își părăsise clienta la șase și cîteva minute. Înțelesese că ea dorea să se schimbe înainte de a ieși în oraș să ia masa cu sora ei din Fulham. Stabiliseră să vină în miercurea următoare la biroul lui, în scopul de a-i elibera polița completă. Apărarea,

---

**Queen's Counsel – avocat al Coroanei (n.t.).*

a continuat domnul Scott, va da la examinat mai tîrziu o pagină de agendă care va dovedi adevărul acestei declarații.

Capul de acuzare împotriva inculpatului, a pretextat el, era bazat aproape în totalitate pe dovezi de circumstanță. Era sigur că, atunci cînd procesul va ajunge la capăt, juriului nu-i va rămîne altă alternativă decît aceea de a-l lăsa pe clientul lui să se întoarcă în sînul iubitoarei sale familii.

– Trebuie să puneți capăt acestui coșmar, a spus în concluzie domnul Scott. A durat mult pentru un om nevinovat.

În acest punct judecătorul a propus o pauză de prînz. În timpul mesei n-am fost în stare să mă concentrez, sau măcar să ascult ce se spunea în jurul meu. Majoritatea acelora care își formaseră o opinie păreau acum convinși că Menzies era nevinovat.

De îndată ce ne-am întors, la două și zece, domnul Scott și-a chemat primul martor: acuzatul însuși.

Paul Menzies a părăsit boxa acuzaților și s-a îndreptat încet spre boxa martorilor. A luat un exemplar al Noului Testament în mîna dreaptă și a citit poticnindu-se cuvintele jurămîntului de pe un cartonaș pe care-l ținea în stînga.

Toți ochii erau ațintiți asupra lui, iar domnul Scott a început să-și conducă grijuliu clientul prin cîmpul minat al dovezilor.

Menzies devenea din ce în ce mai încrezător în cursul mărturiei sale, iar cînd la ora patru și jumătate judecătorul a spus Curții: „Ajunge pentru astăzi", eram convins că va scăpa, fie și numai printr-un verdict dat cu majoritate de voturi.

Am petrecut o noapte agitată înainte de a mă întoarce la locul meu în cea de-a treia zi, temîndu-mă de ce era mai rău. Va fi Menzies eliberat și vor începe apoi să mă caute pe mine?

Domnul Scott a deschis cea de-a treia dimineață tot atît de tacticos cum o începuse și pe a doua, dar a repetat atît de multe întrebări din ziua precedentă încît devenise evident că nu făcea altceva decît să-și

pregătească clientul pentru interogatoriul acuzării. Înainte de a se așeza în sfîrșit, l-a întrebat pe Menzies pentru a treia oară:

– Ați avut vreodată contact sexual cu domnișoara Moorland?

– Nu, domnule. În ziua aceea o întîlneam pentru prima oară, a răspuns Menzies apăsat.

– Ați ucis-o pe domnișoara Moorland?

– Cu siguranță nu, domnule, a spus Menzies, de data aceasta cu o voce puternică și plină de încredere.

Domnul Scott și-a reluat locul cu o expresie de satisfacție tăcută pe față.

Ca să fim cinstiți față de Menzies, foarte puține din cele ce se petrec în viața obișnuită ar fi putut pregăti pe cineva pentru interogatoriul lui Sir Humphrey Mountcliff. Nu mi-aș fi putut dori un avocat mai bun.

– Aș vrea să încep, dacă se poate, domnule Menzies, a rostit el, cu ceea ce avocatul dumneavoastră pare să considere că este dovada fundamentală a nevinovăției dumneavoastră.

Buzele subțiri ale lui Menzies își păstrau linia dreaptă, strînsă.

– Oportuna însemnare din agenda dumneavoastră, care arată că ați stabilit o a doua întîlnire cu domnișoara Moorland, femeia asasinată – două cuvinte pe care Sir Humphrey avea să le repete iar și iar în timpul interogării sale – pentru miercurea care urma zilei în care a fost omorîtă.

– Da, domnule, a spus Menzies.

– Această însemnare a fost făcută – vă rog să mă corectați dacă fac vreo greșeală – ca urmare a întîlnirii dumneavoastră în apartamentul domnișoarei Moorland.

– Da, domnule, a spus Menzies, în mod evident instruit să nu adauge nici un cuvînt care ar putea ajuta mai tîrziu acuzarea.

– Deci cînd ați făcut acea însemnare? a întrebat Sir Humphrey.

– Vineri dimineața.

– După ce domnișoara Moorland fusese ucisă?

– Da, dar eu nu știam asta.

– Purtați cu dumneavoastră o agendă, domnule Menzies?

– Da, dar numai una mică, de buzunar, nu cea mare, de birou.

– O aveți la dumneavoastră astăzi?

– Da.

– Îmi dați voie s-o văd?

Menzies a scos ezitînd o agendă mică și verde din buzunarul jachetei și i-a dat-o secretarului, care, la rîndul lui, i-a trecut-o lui Sir Humphrey. Sir Humphrey a început s-o răsfoiască.

– Văd că nu este nici o însemnare cu privire la întîlnirea dumneavoastră cu domnișoara Moorland din după-amiaza în care a fost asasinată?

– Nu, domnule, a spus Menzies. Îmi trec întîlnirile oficiale numai în agenda de birou, cea de buzunar este numai pentru întîlniri personale.

– Înțeleg, a spus Sir Humphrey. S-a oprit și a ridicat privirea. Dar nu e ciudat, domnule Menzies, că ați aranjat o întîlnire cu un client pentru a discuta afacerea în continuare și apoi v-ați bazat numai pe memorie, cînd ați fi putut atît de ușor s-o notați în agenda pe care o aveați la dumneavoastră, urmînd s-o transcrieți mai tîrziu?

– Probabil că am trecut-o pe o bucată de hîrtie, pe moment, dar am explicat că aceea este o agendă personală.

– Chiar este? a spus Sir Humphrey, dînd înapoi cu cîteva pagini. Cine este David Paterson? a întrebat el. „Domnul David Paterson, 112 City Road, 11.30, 9 ianuarie anul curent", a citit Sir Humphrey cu voce tare. Menzies părea neliniștit. Îl putem cita pe domnul Paterson dacă nu vă puteți aminti acea întîlnire, a spus Sir Humphrey săritor.

– Este un client al firmei mele, a spus Menzies încet.

– Un client al firmei dumneavoastră, a repetat rar Sir Humphrey. Mă întreb cîți din aceștia aș putea găsi dacă v-aș răsfoi agenda mai pe îndelete. Menzies a

lăsat capul în jos, în timp ce Sir Humphrey îi dădea înapoi agenda secretarului, terminîndu-și de demonstrat teoria.

– Acum aș vrea să mă întorc la niște întrebări mai importante...

– Nu înainte de prînz, Sir Humphrey, a intervenit judecătorul. Este aproape unu și cred că vom lua o pauză acum.

– Cum doriți, domnule judecător, a venit răspunsul curtenilor.

Am părăsit sala de judecată într-o stare mai optimistă, deși ardeam de nerăbdare să descopăr ce putea fi mai important decît agenda aia. Faptul că Sir Humphrey scotea în evidență micile minciuni, chiar dacă nu demonstra că Menzies era un criminal, arăta totuși că acesta ascundea ceva. Am început să mă neliniștesc la gîndul că în timpul pauzei domnul Scott l-ar putea sfătui pe Menzies să recunoască legătura lui cu Carla și să facă astfel ca restul povestirii să pară mai credibil. Spre ușurarea mea, la masă am aflat că Menzies nu putea, conform legilor englezești, să-și consulte avocatul atîta timp cît se afla încă în boxa martorilor. Am observat, cînd ne-am întors în sala de judecată, că zîmbetul domnului Scott dispăruse.

Sir Humphrey s-a ridicat să-și continue interogatoriul.

– Ați afirmat sub jurămînt, domnule Menzies, că sînteți un bărbat cu o căsnicie fericită.

– Da, domnule, a spus acuzatul cu însuflețire.

– Și prima dumneavoastră căsătorie a fost la fel de fericită, domnule Menzies? a întrebat Sir Humphrey ca din întîmplare. Obrajii acuzatului și-au pierdut brusc culoarea. Am privit repede în direcția domnului Scott, care nu putea disimula faptul că aceste informații nu-i fuseseră încredințate.

– Nu vă grăbiți cu răspunsul, a spus Sir Humphrey.

Toți ochii s-au întors spre omul din boxa martorilor.

– Nu, a spus Menzies și adăugă repede: dar eram foarte tînăr pe atunci. S-a petrecut cu mulți ani în urmă și a fost o greșeală îngrozitoare.

– O greșeală îngrozitoare? a repetat Sir Humphrey, privind direct către juriu. Și cum s-a terminat acea căsnicie?

– Prin divorț, a spus Menzies simplu.

– Și care au fost motivele de divorț?

– Cruzimea, spuse Menzies, dar...

– Dar... vreți să citesc cu voce tare, pentru juriu, ce a declarat prima dumneavoastră soție sub jurămînt în acea zi, în fața Curții?

Menzies stătea în picioare, tremurînd. Știa că „Nu" l-ar duce la dezastru, iar „Da" la spînzurătoare.

– Ei bine, avînd în vedere că dumneavoastră nu păreți a fi în măsură să ne sfătuiți, voi citi, cu permisiunea dumneavoastră, domnule judecător, declarația făcută în fața domnului Judecător Rodger pe data de 9 iunie 1961, la judecătoria comitatului Swindon, de către prima doamnă Menzies. Sir Humphrey și-a dres vocea. „Mă bătea atît de rău încît a trebuit să fug de teamă că într-o zi m-ar putea ucide." Sir Humphrey a accentuat ultimele cuvinte.

– Exagera, a strigat Menzies din boxa martorilor.

– Ce păcat că biata domnișoară Carla Moorland nu poate fi cu noi astăzi să ne spună dacă și povestea dumneavoastră despre ea este tot o exagerare.

– Obiectez, domnule judecător, a spus domnul Scott. Sir Humphrey hărțuiește martorul.

– Sînt de acord, a spus judecătorul. Comportați-vă cu mai multă grijă pe viitor, Sir Humphrey.

– Îmi cer scuze, domnule judecător, a spus Sir Humphrey pe un ton care numai scuze nu exprima. A închis dosarul la care se referise și l-a pus la loc în fața lui pe pupitru, apoi a luat un altul. L-a deschis încet, asigurîndu-se că toată lumea din sală îi urmărea fiecare mișcare, apoi a extras din el o singură foaie de hîrtie.

– Cîte amante ați avut de cînd sînteți însurat cu a doua doamnă Menzies?

– Obiectez, domnule judecător. Ce relevanță poate avea aceasta?

– Domnule judecător, cu tot respectul, este relevant. Am intenția să arăt că relația pe care domnul Menzies a avut-o cu domnișoara Moorland n-a fost una de afaceri, ci una profund personală.

– Întrebarea îi poate fi pusă acuzatului, a hotărît judecătorul.

Menzies n-a spus nimic, în timp ce Sir Humphrey stătea cu foaia de hîrtie în față, studiind-o.

– Nu vă grăbiți, pentru că vreau numărul exact, a spus Sir Humphrey, privindu-l pe deasupra ochelarilor.

Se auzea cum trece secundă după secundă, în timp ce așteptam cu toții răspunsul.

– Hm – trei, cred, a spus Menzies în cele din urmă, cu voce slabă.

Domnii care reprezentau presa au început să scrie cu furie.

– Trei, a spus Sir Humphrey, privind neîncrezător foaia de hîrtie din mîinile lui.

– Ei bine, poate patru.

– Și cea de-a patra a fost domnișoara Carla Moorland? a întrebat Sir Humphrey. Pentru că ați întreținut relații sexuale cu ea în seara aceea, nu-i așa?

– Nu, a spus Menzies, dar puțini dintre cei din sală l-ar mai fi putut crede în acel moment.

– Foarte bine, atunci, a continuat Sir Humphrey, punînd foaia de hîrtie pe pupitrul din fața lui. Dar înainte de a ne întoarce la relația dintre dumneavoastră și domnișoara Moorland, haideți să descoperim adevărul despre celelalte patru.

Mă holbam la foaia de hîrtie de pe care citise Sir Humphrey. De unde stăteam eu puteam vedea că nu era absolut nimic scris pe ea. În fața lui se afla o foaie de hîrtie albă.

Făceam eforturi disperate să nu rînjesc. Trecutul amoros al lui Menzies era un premiu neașteptat pentru mine și pentru presă – și nu mă puteam împiedica să mă întreb cum ar fi reacționat Carla dacă ar fi aflat.

Sir Humphrey a petrecut restul zilei făcîndu-l pe Menzies să relateze detaliile relațiilor sale anterioare cu cele patru amante. Sala era agitată, iar ziariștii continuau să scrie frenetic, știind că această zi era pe cale să devină de-a dreptul o sărbătoare pentru ei. Cînd Curtea s-a ridicat, domnul Scott avea ochii închiși.

Am plecat acasă în noaptea aceea destul de mulțumit de mine însumi; ca un om care a încheiat o zi bună de muncă.

Intrînd în sala de judecată în dimineața următoare am observat că oamenii care veniseră tot timpul începuseră să se recunoască între ei și dădeau din cap în semn de salut. M-am trezit urmînd același clișeu și salutînd în tăcere în timp ce-mi reluam locul obișnuit de la capătul rîndului.

Toată dimineața Sir Humphrey a trecut în revistă alte delicte ale lui Menzies. Am descoperit că servise în Armata Teritorială numai cinci luni și plecase după o neînțelegere cu ofițerul comandant asupra numărului de ore pe care ar fi trebuit să le petreacă făcînd exerciții în week-end și suma pe care o ceruse în schimbul acestor ore. Am mai aflat și că încercările lui de a intra în Consiliul Orășenesc local au izvorît mai mult din furia că-i fusese refuzată permisiunea de a construi pe o bucată de teren de lîngă casa lui decît dintr-o dorință altruistă de a-și ajuta semenii. Ca să fim cinstiți, Sir Humphrey l-ar fi putut face și pe Arhanghelul Gabriel să arate ca un fotbalist huligan, dar încă nu-și dăduse la iveală atuul.

– Domnule Menzies, aș vrea să mă întorc acum la versiunea dumneavoastră asupra celor întîmplate în seara în care a fost ucisă domnișoara Moorland.

– Da, a spus Menzies cu o voce obosită.

– Cînd vizitați un client pentru a discuta o poliță, cam cît apreciați că ar dura o asemenea consultație în mod obișnuit?

– De obicei o jumătate de oră, cel mult o oră, a spus Menzies.

– Și cît a durat consultația cu domnișoara Moorland?

– O oră întreagă, a spus Menzies.

– Și ați părăsit-o, dacă-mi amintesc corect declarația dumneavoastră, puțin dupa ora șase.

– E corect.

– Și la ce oră aveați întîlnire?

– La ora cinci, după cum apare clar în agenda mea de birou, a spus Menzies.

– Ei bine, domnule Menzies, dacă ați ajuns pe la ora cinci, ca să vă onorați întîlnirea cu domnișoara Moorland, și ați plecat puțin după șase, cum ați reușit să primiți o amendă de parcare?

– N-am avut mărunțiș pentru automat în momentul acela, a spus Menzies sigur pe el. Deoarece deja întîrziasem cîteva minute, pur și simplu am riscat.

– Pur și simplu ați riscat, a repetat Sir Humphrey încet. Sînteți, în mod evident, un om care riscă mult, domnule Menzies. Mă întreb dacă ați fi atît de bun să vă uitați la tichetul cu pricina.

Secretarul i l-a înmînat lui Menzies.

– Vreți să citiți cu voce tare ora și minutul pe care agentul le-a scris în căsuțele acelea mici, pentru a arăta cînd s-a produs neregula?

Din nou, lui Menzies i-a trebuit mult pînă să răspundă.

– Între patru și șaisprezece și patru treizeci, a spus el în cele din urmă.

– N-am auzit, a spus judecătorul.

– Vreți să fiți atît de bun și să repetați ce ați spus pentru domnul judecător? a întrebat Sir Humphrey.

Menzies a repetat cifrele blestemate.

– Așa că acum am stabilit că de fapt vă aflați cu domnișoara Moorland cu cîtva timp înainte de ora patru și șaisprezece, și nu de la ora cinci cum, după părerea mea, ați scris ulterior în agendă. Asta n-a fost decît încă o minciună, nu-i așa?

– Nu, a spus Menzies. Probabil că am ajuns puțin mai devreme decît am crezut.

– Cu cel puțin o oră mai devreme, după cît se pare. Și eu mai sugerez că ați ajuns atît de devreme pentru

că interesul dumneavoastră pentru Carla Moorland nu a fost pur profesional.

– Nu-i adevărat.

– Atunci nu era în intenția dumneavoastră ca ea să vă devină amantă?

Menzies a ezitat destul de mult, astfel că i-a lăsat timp lui Sir Humphrey să-și răspundă singur.

– Pentru că partea de afaceri din această întîlnire s-a terminat în obișnuita jumătate de oră, nu-i așa, domnule Menzies? A așteptat un răspuns, dar acesta continua să întîrzie.

– Care este grupa dumneavoastră de sînge, domnule Menzies?

– N-am idee.

Sir Humphrey a schimbat tactica fără să anunțe:

– Ați auzit, din întîmplare, de ADN?

– Nu, a venit răspunsul, uluit.

– S-a demonstrat, prin acidul dezoxiribonucleic, că informația genetică este unică la fiecare individ. Urmele de sînge sau de lichid seminal pot fi depistate. Lichidul seminal, domnule Menzies, este unic, la fel ca amprentele. După astfel de urme, ne putem da seama imediat dacă ați violat-o pe domnișoara Moorland.

– N-am violat-o, a spus Menzies indignat.

– Totuși, ați avut raporturi sexuale, nu-i așa? a spus Sir Humphrey liniștit.

Menzies a rămas tăcut.

– Doriți să-l chem pe medicul de la Ministerul de Interne și să-l rog să facă un test ADN?

Menzies a continuat să tacă.

– Și să vă verifice grupa de sînge? Sir Humphrey a făcut o pauză. Vă mai întreb o dată, domnule Menzies. Au avut loc raporturi sexuale între dumneavoastră și femeia asasinată în acea după-amiază?

– Da, domnule, a spus Menzies în șoaptă.

– Da, domnule, a repetat Sir Humphrey în așa fel încît să poată auzi toată lumea.

– Dar n-a fost un viol, a strigat Menzies către Sir Humphrey.

– N-a fost? a spus Sir Humphrey.

– Și jur că n-am ucis-o eu.

Probabil că eu eram singura persoană din acea sală de judecată care știa că spune adevărul. Tot ce a mai spus Sir Humphrey a fost:

– Nu mai am întrebări, domnule judecător.

Domnul Scott a luptat bărbătește pentru a restabili credibilitatea clientului său de-a lungul reexaminării, dar faptul că Menzies fusese prins cu minciuna privind relațiile dintre el și Carla a făcut în așa fel ca tot ce spusese înainte să pară îndoielnic.

Dacă Menzies ar fi spus adevărul măcar în ceea ce privește faptul că fusese amantul Carlei, povestea lui ar fi putut fi acceptată. Mă întrebam de ce o ținuse așa – ca să-și protejeze soția? Oricare ar fi fost motivul, sfîrșise prin a-l face să pară vinovat de o crimă pe care n-o comisese.

În seara aceea m-am dus acasă și am luat cea mai copioasă masă din ultima vreme.

În dimineața următoare domnul Scott a mai chemat doi martori. Primul s-a arătat a fi vicarul de la St. Peter's, Sutton, care se afla acolo ca martor pentru a dovedi ce stîlp al comunității era Menzies. După ce Sir Humphrey și-a sfîrșit interogatoriul, vicarul arăta ca un om destul de bun, dar rupt de lume, ale cărui cunoștințe despre Menzies se întemeiau pe prezența ocazională a acestuia la slujbele duminicale.

Cel de-al doilea martor a fost șeful lui Menzies de la compania la care lucrau amîndoi. Era o prezență mult mai impresionantă, dar n-a fost în stare să confirme că domnișoara Moorland fusese vreodată clienta companiei.

Domnul Scott n-a mai adus nici un martor și l-a anunțat pe domnul Judecător Buchanan că din punctul de vedere al apărării cazul era încheiat. Judecătorul a dat din cap și, întorcîndu-se spre Sir Humphrey, i-a spus că i se va cere să-și rostească cuvîntul abia în dimineața următoare.

Acesta a fost semnalul pentru retragerea Curții.

Au urmat încă o seară lungă și o noapte și mai lungă pentru mine și Menzies. Ca în fiecare zi a procesului, am avut grijă, în dimineața următoare, să fiu la locul meu înainte de intrarea judecătorului.

Discursul de încheiere al lui Sir Humphrey a fost magistral.

Fiecare neadevăr, oricît de mărunt, a fost exploatat într-o asemenea măsură încît n-aveai încotro și trebuia să accepți că prea puțin din depoziția lui Menzies putea fi crezut.

– Nu vom ști niciodată cu certitudine, a spus Sir Humphrey, care este motivul pentru care a fost asasinată biata Carla Moorland. Refuzul de a ceda avansurilor lui Menzies? Un acces de furie și apoi un brînci care a făcut-o să cadă și să moară mai tîrziu, rămasă singură? Și totuși sînt, stimați membri ai juriului, cîteva lucruri de care putem fi siguri.

Putem fi siguri că Menzies se afla cu femeia asasinată în ziua aceea înainte de ora patru și șaisprezece minute, datorită existenței acelui tichet de parcare incriminator.

Putem fi siguri că a plecat puțin după ora șase, pentru că avem un martor care l-a văzut pornind cu mașina și el nu neagă această mărturie.

Și putem fi siguri că și-a făcut o însemnare falsă în agendă, pentru a vă face să credeți că avea o întîlnire de afaceri cu femeia asasinată la ora cinci, și nu una personală, mai devreme.

Și mai putem fi siguri, acum, că a mințit declarînd că nu a întreținut raporturi sexuale cu domnișoara Moorland cu puțin înainte de a fi fost ucisă, deși nu putem ști cu certitudine dacă aceste raporturi au avut loc înainte sau după ce maxilarul i-a fost spart.

Privirea lui Sir Humphrey s-a odihnit o clipă asupra juriului, înainte de a continua.

– Putem, în sfîrșit, să stabilim, dincolo de orice urmă de îndoială, după raportul medicului, ora decesului și faptul că, prin urmare, Menzies a fost ultima persoană care ar mai fi putut-o vedea vie pe Carla Moorland.

Deci, nimeni altcineva n-ar fi putut-o ucide pe Carla Moorland – nu uitați mărturia inspectorului Simmons – și dacă acceptați acest lucru, nu vă mai puteți îndoi o clipă că numai Menzies poate fi răspunzător de moartea ei. Și cît de incriminator vi se va părea faptul că a încercat să ascundă existența primei soții care l-a părăsit din cauza cruzimii lui, și a celor patru amante care l-au părăsit nu se știe de ce sau cum. Numai cu una mai puțin decît Barbă Albastră, adăugă Sir Humphrey cu simțire.

În numele fiecărei tinere care locuiește singură în capitală, trebuie să vă faceți datoria, oricît de dureroasă ar fi această datorie. Și să-l declarați pe Menzies vinovat de crimă.

Cînd Sir Humphrey s-a așezat, simțeam nevoia să aplaud.

Judecătorul ne-a mai trimis într-o pauză. Vocile din jurul meu îl acuzau acum pe Menzies. Ascultam cu mulțumire, fără să-mi exprim nici o părere. Știam că dacă juriul îl va condamna pe Menzies dosarul va fi închis și nici o privire nu se va mai îndrepta vreodată în direcția mea. Mă aflam la locul meu înainte ca judecătorul să apară, la două și zece. I-a dat cuvîntul domnului Scott.

Avocatul lui Menzies a construit o apărare inspirată a clientului său, arătînd că aproape toate dovezile aduse de Sir Humphrey erau de circumstanță și că era chiar posibil ca altcineva s-o fi vizitat în seara aceea pe Carla Moorland după plecarea clientului său. Sprîncenele stufoase ale domnului Scott aproape că păreau să aibă o viață a lor în timp ce el sublinia, plin de energie, că responsabilitatea acuzării era să-și demonstreze punctul de vedere dincolo de orice urmă de îndoială și nu să se folosească de lipsa dovezilor și că, după părerea sa, distinsul lui prieten, Sir Humphrey, nu reușise acest lucru.

De-a lungul rezumatului său Scott evită orice referire la însemnări în agendă, tichete de parcare, foste amante, raporturi sexuale sau probleme legate de

rolul clientului său în comunitatea din care făcea parte. Cineva care ar fi auzit numai discursurile de încheiere n-ar fi putut fi învinovățit dacă ar fi tras concluzia că cei doi distinși domni rezumau cazuri diferite.

Expresia domnului Scott a devenit dură cînd s-a întors cu fața la juriu și a spus în încheiere:

– Dumneavoastră doisprezece țineți în mîini soarta clientului meu. Trebuie deci să fiți siguri, repet: siguri, fără nici cea mai mică urmă de îndoială, că Paul Menzies ar fi putut comite o infracțiune atît de gravă cum este crima.

Acesta nu este un proces în care se judecă stilul de viață al lui Menzies, poziția lui în cadrul comunității sau chiar deprinderile lui sexuale. Dacă adulterul ar fi o infracțiune, sînt sigur că domnul Menzies n-ar fi singura persoană din această sală care ar fi trebuit să se afle astăzi în boxa acuzaților.

S-a oprit și privirea lui a măsurat juriul de la un capăt la altul.

– De aceea, sînt sigur că în adîncul inimilor dumneavoastră veți ajunge la concluzia că trebuie să-l eliberați pe clientul meu de chinurile la care a fost supus în ultimele șapte luni. În mod sigur, el s-a dovedit a fi un om nevinovat, care merită compasiunea dumneavoastră.

Domnul Scott s-a așezat din nou, după ce-i dăduse clientului său – o simțeam – un grăunte de speranță.

Judecătorul ne-a spus că el nu-și va trage concluziile decît luni dimineață.

Week-end-ul mi s-a părut interminabil. Pînă luni mă convinsesem că destui membri ai juriului vor simți că pur și simplu nu existau destule dovezi pentru a-l condamna.

De îndată ce procesul și-a reluat cursul, judecătorul a început prin a explica încă o dată că numai și numai juriul va fi acela care va lua decizia finală. Nu era treaba lui să le spună ce părere avea, ci doar să-i sfătuiască asupra prevederilor legii.

A trecut din nou în revistă toate dovezile, încercînd să le pună într-o perspectivă corectă, dar n-a lăsat să-i scape nici cea mai mică sugestie asupra propriilor păreri. Cînd și-a terminat rezumatul, în după-amiaza aceea tîrziu, a trimis juriul să stabilească verdictul.

Am așteptat cu aproape tot atîta neliniște ca și Menzies, ascultînd părerile celorlalți, în timp ce minutele treceau, în acea mică încăpere. Apoi, patru ore mai tîrziu, un bilet a fost trimis judecătorului.

El a cerut imediat juriului să-și reocupe locurile, în timp ce reprezentanții presei au năvălit în sală, făcînd-o să semene cu Camera Comunelor în ziua stabilirii bugetului. Secretarul i-a înmînat conștiincios biletul domnului Judecător Buchanan. Acesta l-a desfăcut și a citit ceea ce numai doisprezece oameni din sală mai puteau ști.

L-a înapoiat secretarului, care l-a citit cu voce tare, în fața unui auditoriu tăcut.

Domnul Judecător Buchanan s-a încruntat, apoi a întrebat dacă era vreo șansă de a se ajunge la un verdict unanim în cazul în care ar mai acorda timp. După ce a aflat că acest lucru era imposibil, a dat din cap cu o oarecare rezervă, aprobînd verdictul de majoritate.

Membrii juriului au dispărut din nou, pentru a-și continua deliberările, și nu s-au mai întors la locurile lor în următoarele trei ore. Simțeam tensiunea din sală, vecinii de scaune își comunicau părerile în șoapte zgomotoase. Secretarul a cerut să se facă liniște, iar judecătorul a așteptat ca toată lumea să se așeze, înainte de a-l lăsa să înceapă.

Cînd secretarul s-a ridicat, puteam auzi pînă și respirația persoanei de lîngă mine.

– Rog președintele juriului să se ridice.

M-am ridicat de la locul meu.

– Ați ajuns la un verdict cu care să fie de acord cel puțin zece dintre dumneavoastră?

– Da, domnule.

– Îl considerați pe inculpatul Paul Menzies vinovat sau nevinovat?

– Vinovat, am răspuns eu.

Ignatius Mătură-Tot

Puțini au arătat cine știe ce interes atunci cînd Ignatius Agarbi a fost numit ministru de finanțe al Nigeriei. La urma urmelor, au remarcat cinicii, era a șaptesprezecea persoană care deținea acest portofoliu în șaptesprezece luni.

În prima cuvîntare mai importantă pe care o ținu în Parlament, Ignatius promise că va pune capăt mitei și corupției în viața publică și avertiză electoratul că nimeni dintre cei aflați într-o poziție oficială nu se putea simți în siguranță dacă nu ducea o viață fără pată. Își sfîrși discursul de debut cu cuvintele: „Am intenția să curăț grajdurile augiene din Nigeria."

Atît de mare fu impactul cuvîntării ministrului, încît aceasta nici măcar nu fu menționată în ziarul *Daily Times* din Lagos. Editorul considerase probabil că, avînd în vedere că ziarul publicase discursurile celor șaisprezece miniștri dinainte *in extenso*, cititorii lui ar putea avea impresia că totul nu era decît o repetare.

Cu toate acestea, Ignatius nu se lăsă descurajat de lipsa de încredere manifestată față de el și începu să-și îndeplinească noile sarcini cu energie și hotărîre. La cîteva zile de la numire, el provocă arestarea unui funcționar din Ministerul Comerțului pentru falsificarea actelor referitoare la importul de cereale. Următorul care avea să simtă asprimea noii mături a lui Ignatius fu un important bancher libanez, care fu deportat fără a mai fi măcar judecat pentru

încălcarea regulilor de schimb valutar. O lună mai tîrziu avu loc un eveniment pe care pînă și Ignatius îl consideră o adevărată lovitură: arestarea inspectorului general al Poliției pentru luare de mită – un bacșiș pe care cetățenii Lagosului îl consideraseră pînă atunci inerent funcției. Cînd, patru luni mai tîrziu, șeful Poliției fu condamnat la optsprezece luni de închisoare, noul ministru de finanțe ajunse în sfîrșit pe prima pagină a ziarului *Daily Times* din Lagos. Un editorial pe mijlocul paginii, îl numea „Ignatius Mătură-Tot", o mătură de care avea a se teme orice om vinovat. Reputația lui Ignatius ca „Domnul Mătură-Tot" continuă să crească pe măsură ce arestările se succedau și în capitală începură să circule zvonuri nefondate că pînă și generalul Otobi, șeful statului, era anchetat de propriul său ministru de finanțe.

Ignatius însuși controla, cerceta și autoriza acum toate contractele străine care valorau peste o sută de milioane de dolari. Și deși fiecare decizie pe care o lua era întoarsă pe toate fețele de către dușmanii lui, nici cea mai mică șoaptă de scandal nu fu vreodată asociată numelui său.

Cînd Ignatius intră în al doilea an al mandatului său ca ministru de finanțe, pînă și cei cinici începură să-i recunoască realizările. Cam pe vremea aceea, generalul Otobi avu destulă încredere ca să-l invite pe Ignatius la o consultație neoficială.

Șeful statului îl întîmpină pe ministrul de finanțe la Dodan Barracks și îl pofti să ia loc pe un scaun confortabil din biroul său ale cărui ferestre dădeau înspre terenul pentru parade.

– Ignatius, tocmai am terminat de examinat ultimul raport de buget și sînt alarmat de concluzia dumitale că se pierd încă milioane de dolari în fiecare an pe mite date intermediarilor de către companiile străine. Ai vreo idee în ale cui buzunare intră banii ăștia? Asta aș vrea să știu.

Ignatius stătea drept în scaun, fără a-și dezlipi ochii de la șeful statului.

– Bănuiesc că un procent important din acești bani sfîrșește prin a ajunge în conturi personale în bănci elvețiene, dar deocamdată n-am cum s-o dovedesc.

– Atunci îți voi conferi oricîtă autoritate dorești, pentru a o face, spuse generalul Otobi. Poți folosi orice mijloace crezi de cuviință pentru a-i demasca pe acești ticăloși. Începe prin a face cercetări asupra tuturor membrilor, foști și actuali, ai Cabinetului meu. Nu te teme de nimic și nu ierta pe nimeni în ceea ce întreprinzi, indiferent ce funcție sau relație ar avea.

– Ca să am o cît de mică șansă de succes în îndeplinirea unei asemenea sarcini voi avea nevoie de o scrisoare de autoritate specială semnată de dumneavoastră, domnule general...

– Se va afla pe biroul dumitale astăzi, pînă la ora șase, spuse șeful statului.

– Și titlul de ambasador plenipotențiar de cîte ori călătoresc în străinătate.

– Garantat.

– Vă mulțumesc, spuse Ignatius și se ridică de pe scaun, presupunînd că întrevederea luase sfîrșit.

– S-ar putea să ai nevoie și de ăsta, spuse generalul în timp ce se îndreptau spre ușă. Șeful statului îi întinse lui Ignatius un mic pistol automat. Pentru că presupun că în clipa de față ai aproape tot atîția dușmani ca și mine.

Ignatius luă cu stîngăcie pistolul din mîinile soldatului, îl puse în buzunar și murmură un cuvînt de mulțumire.

Fără a mai schimba vreo vorbă, Ignatius își părăsi șeful și fu condus cu mașina înapoi la minister.

Fără știrea guvernatorului Băncii Centrale a Nigeriei și nestingherit de vreun alt înalt funcționar, Ignatius se apucă plin de entuziasm să-și ducă la îndeplinire noua sarcină. Cerceta singur noaptea, și nu discuta descoperirile sale cu nimeni în timpul zilei. Trei luni mai tîrziu, era gata de atac.

Ministrul alese luna august pentru a face o vizită neoficială în străinătate, căci era perioada în care

majoritatea nigerienilor plecau în vacanță și deci absența lui nu avea să fie comentată.

Își rugă secretarul permanent să rezerve locuri pentru el, soția sa și cei doi copii ai lor la un zbor pînă la Orlando, și să se asigure că biletele vor fi plătite din contul lui personal.

La sosirea în Florida traseră la hotelul Marriott. El își anunță apoi soția, fără s-o fi prevenit sau să-i fi dat vreo explicație, că se va duce cîteva zile la New York în interes de afaceri, apoi se va întoarce pentru a-și petrece restul vacanței cu ei. În dimineața următoare Ignatius își lăsă familia în mijlocul misterelor din Disney World, iar el luă un avion spre New York. Un taxi îl duse rapid de la aeroportul La Guardia la aeroportul Kennedy, unde, după ce se schimbă și își cumpără cu bani gheață un bilet dus-întors, Ignatius se urcă neobservat într-un avion al companiei Swissair cu destinația Geneva.

O dată ajuns, Ignatius trase la un hotel discret, se culcă și dormi neîntors timp de opt ore. În dimineața următoare, la micul dejun, studie lista băncilor pe care cu atîta grijă o alcătuise la încheierea cercetărilor sale în Nigeria: fiecare nume era scris de propria lui mînă cu litere mari. Ignatius hotărî să înceapă cu Gerber et Cie, a cărei clădire, observase el de la fereastra camerei de hotel, ocupa jumătate din Avenue de Parchine. Verifică numărul la recepție, apoi telefonă. Președintele acceptă să-l primească la ora douăsprezece.

Avînd cu el doar o servietă ponosită, Ignatius sosi la bancă cu cîteva minute mai devreme de ora fixată – un lucru neobișnuit la un nigerian, își zise tînărul îmbrăcat într-un costum gri elegant, o cămașă albă și o cravată de mătase gri, care îl aștepta în holul de marmură. Se înclină ușor, prezentîndu-se drept asistentul personal al președintelui, și spuse că îl va însoți pe Ignatius în biroul acestuia. Tînărul funcționar îl conduse pe ministru la un lift și nici unul dintre ei nu mai rosti nici un cuvînt pînă cînd ajunseră la etajul unsprezece. La un ciocănit ușor în ușa

președintelui se auzi un „*Entrez*", iar tînărul făcu întocmai.

– Ministrul nigerian de finanțe, domnule.

Președintele se ridică de la birou și făcu cîțiva pași pentru a-și întîmpina oaspetele. Ignatius nu putu să nu remarce că și el purta tot un costum gri, cămașă albă și cravată de mătase gri.

– Bună dimineața, domnule ministru, spuse președintele. Vreți să luați loc? Îl conduse pe Ignatius spre o măsuță joasă de sticlă înconjurată de scaune confortabile, la capătul celălalt al încăperii. Am comandat cafea pentru amîndoi, dacă nu aveți nimic împotrivă.

Ignatius aprobă din cap, își puse servieta ponosită lîngă piciorul scaunului, și aruncă o privire pe fereastra mare cu geam blindat. Făcu o scurtă conversație despre splendida fîntînă arteziană care se vedea de acolo, în timp ce o fată îi servi pe cei trei bărbați cu cafele.

De îndată ce tînăra părăsi camera, Ignatius trecu la afaceri.

– Șeful statului meu mi-a cerut să vin la banca dumneavoastră cu o rugăminte destul de neobișnuită, începu el. Nici o licărire de surpriză nu apăru pe fața președintelui sau a tînărului său asistent. El mi-a făcut onoarea de a mă însărcina să aflu numele cetățenilor nigerieni care dețin conturi la banca dumneavoastră.

La auzul acestor cuvinte, doar buzele președintelui începură să se miște.

– Nu am libertatea de a divulga...

– Dați-mi voie să vă prezint cazul, spuse ministrul, ridicînd o palmă foarte albă. În primul rînd, permiteți-mi să vă asigur că am autoritate absolută din partea guvernului meu. Fără alte cuvinte, Ignatius scoase un plic din buzunarul interior, cu o mișcare grațioasă. I-l înmînă președintelui, care luă scrisoarea dinăuntru și o citi încet.

După ce termină de citit, bancherul își drese vocea.

– Mă tem, domnule, că acest document nu are nici o validitate în țara mea. Îl puse în plic și i-l înapoie lui Ignatius. Bineînțeles, nu mă îndoiesc nici o clipă că aveți întregul sprijin al statului dumneavoastră, atît ca ministru cît și ca ambasador, dar asta nu schimbă cu nimic regulile de confidențialitate în asemenea probleme ale băncii. În nici un caz nu vă putem divulga numele celor care dețin conturi la noi fără permisiunea acestora. Îmi pare rău că nu vă pot ajuta, dar acestea sînt și vor rămîne întotdeauna regulile băncii.

Președintele se ridică în picioare, considerînd că întîlnirea luase sfîrșit; dar nu-l cunoștea încă pe Ignatius Mătură-Tot.

– Șeful statului meu, spuse Ignatius pe un ton sensibil îmblînzit, m-a autorizat să propun băncii dumneavoastră să acționeze ca intermediar în toate viitoarele tranzacții între țara mea și Elveția.

– Sîntem flatați de încrederea dumneavoastră în noi, domnule ministru, răspunse președintele, rămînînd în picioare. Cu toate acestea, sînt sigur că veți înțelege că acest lucru nu ne poate influența atitudinea în ceea ce privește confidențialitatea clienților noștri.

Ignatius rămase imperturbabil.

– Atunci îmi pare rău că trebuie să vă aduc la cunoștință, domnule Gerber, că ambasadorul nostru la Geneva va primi instrucțiuni să facă o comunicare oficială ministrului de externe elvețian cu privire la lipsa de cooperare arătată de banca dumneavoastră în ceea ce privește cererea de informații despre cetățenii noștri.

Așteptă ca vorbele lui să pătrundă în conștiința interlocutorilor.

– Ați putea, desigur, să evitați asemenea neplăceri dîndu-mi pur și simplu numele concetățenilor mei care dețin conturi la Gerber et Cie și sumele implicate. Vă pot asigura că nu vom dezvălui sursa informațiilor primite.

– N-aveți decît să faceți o astfel de comunicare, domnule, și sînt convins că ministrul nostru va explica

ambasadorului dumneavoastră în limbajul diplomatic cel mai curtenitor cu putință că Ministerul de Externe nu are autoritatea, conform legii elvețiene, de a cere astfel de relații.

– În acest caz, voi da instrucțiuni propriului nostru ministru al comerțului să oprească de acum încolo toate afacerile cu cetățeni elevețieni în Nigeria pînă cînd aceste nume nu vor fi dezvăluite.

– Este dreptul dumneavoastră, domnule ministru, răspunse președintele, neclintit.

– Și s-ar putea, de asemenea, să fie nevoie să reconsiderăm și fiecare contract negociat în prezent de concetățenii dumneavoastră în Nigeria. Și, în plus, mă voi ocupa personal ca nici un fel de clauză de penalizări să nu fie onorată.

– Nu credeți că o asemenea acțiune ar fi cam pripită?

– Dați-mi voie să vă asigur, domnule Gerber, că n-o să am insomnii din cauza acestei decizii, spuse Ignatius. Chiar de-ar fi ca eforturile mele de a descoperi aceste nume să îngenuncheze întreaga dumneavoastră țară, voi fi de neclintit.

– Așa să fie, domnule ministru, răspunse președintele. Cu toate acestea, tot nu se va schimba nimic în politica sau atitudinea acestei bănci privind confidențialitatea.

– Dacă așa stau lucrurile, domnule, îi voi da instrucțiuni chiar astăzi ambasadorului nostru să închidă ambasada din Geneva și îl voi declara pe ambasadorul dumneavoastră din Lagos *persona non grata*.

Pentru prima dată președintele ridică din sprîncene.

– Mai mult, continuă Ignatius, voi ține o conferință la Londra care nu va mai lăsa presei din întreaga lume nici o îndoială asupra nemulțumirii șefului statului meu față de conducerea acestei bănci. După o asemenea publicitate sînt sigur că veți descoperi că mulți dintre clienții dumneavoastră vor prefera să-și închidă conturile, în timp ce alții, care v-au considerat în

trecut un paradis al siguranței, s-ar putea să găsească de cuviință să se îndrepte spre alte bănci.

Ministrul așteptă, dar președintele tot nu răspunse.

– Atunci, nu-mi lăsați nici o alternativă, spuse Ignatius ridicîndu-se de la locul lui.

Președintele întinse mîna, presupunînd că ministrul pleca în sfîrșit, dar văzu cu oroare cum Ignatius băgă o mînă în buzunarul jachetei și scoase un mic pistol. Cei doi bancheri elvețieni înghețară, în timp ce ministrul nigerian de finanțe făcu un pas înainte și lipi țeava de tîmpla președintelui.

– Am nevoie de aceste nume, domnule Gerber, și probabil că v-ați dat seama pînă acum că nu mă voi da în lături de la nimic. Dacă nu mi le furnizați imediat, o să vă zbor creierii. Înțelegeți?

Președintele dădu ușor din cap și broboane de sudoare îi apărură pe frunte.

– Iar el vă va urma, spuse Ignatius, arătînd spre tînărul asistent, care stătea cîțiva pași mai încolo, paralizat și fără grai.

– Dați-mi numele tuturor nigerienilor care dețin conturi în această bancă, spuse încet Ignatius, privind spre tînăr, sau îi zbor creierii președintelui pe covorul ăsta moale și pufos. Imediat, mă auziți? adăugă el aspru.

Tînărul privi spre președinte, care acum tremura tot, dar care spuse foarte clar:

– *Non, Pierre, jamais.*

– *D'accord,* replică asistentul în șoaptă.

– Nu puteți să spuneți că nu v-am acordat toate șansele.

Ignatius trase piedica. Fața președintelui era acum scăldată în sudoare și tînărul trebui să-și întoarcă privirile, așteptînd terorizat împușcătura.

– Excelent spuse Ignatius, îndepărtînd pistolul de capul președintelui și întorcîndu-se la locul lui.

Amîndoi bancherii tremurau încă și nu erau în stare să rostească un cuvînt.

Ministrul ridică servieta ponosită de lîngă scaun și o puse pe măsuța de sticlă din fața sa. Apăsă pe clape și capacul sări în sus.

Cei doi bancheri priviră stupefiați teancurile frumos aranjate de bancnote de o sută de dolari. Fiecare centimetru pătrat din suprafața servietei era ocupat. Președintele estimă rapid că suma urca probabil pînă la aproximativ cinci milioane de dolari.

– Mă întreb, domnule, spuse Ignatius, cum aș face să-mi deschid un cont la banca dumneavoastră?

A la carte

Arthur Hapgood a fost demobilizat pe data de 3 noiembrie 1946. La o lună după aceea, se întorcea la vechiul său loc de muncă, în sectorul de producție al fabricii „Triumph", în apropiere de Coventry.

Cei cinci ani petrecuți împreună cu Sherwood Foresters, dintre care patru ca ofițer de intendență atașat la un regiment de tancuri nu făcură decît să marcheze soarta lui Arthur după război, în ciuda faptului că sperase că la terminarea acestuia avea să găsească o slujbă mai bine plătită. Cu toate acestea, la întoarcerea în Anglia el descoperi curînd că într-o „țară plină de recunoștință față de eroi" slujbele nu erau atît de ușor de găsit, și deși nu vroia să se întoarcă la munca pe care o făcuse vreme de cinci ani înainte de declanșarea războiului, aceea de a pune roți la automobile, după patru săptămîni în care a trăit din ajutorul de șomaj se duse, fără nici o tragere de inimă, să-l vadă pe fostul său șef de la „Triumph".

– Slujba e a ta dacă vrei, Arthur, îl asigură șeful.

– Și în viitor?

– Automobilul nu mai este o jucărie pentru cei bogați și excentrici și nici doar o necesitate pentru oamenii de afaceri, îi răspunse șeful său. De fapt, continuă el, conducerea se pregătește pentru momentul în care fiecare familie va avea două automobile.

– Așa că va fi nevoie de și mai multe roți, spuse Arthur deznădăjduit.

– Uite contractul.

Arthur fu angajat în mai puțin de o oră și după numai cîteva zile intrase deja în vechea rutină. La urma urmelor, îi amintea el mereu soției sale, nu era nevoie de o diplomă de inginer pentru a înșuruba patru piulițe la o roată, de o sută de ori într-un schimb.

Arthur acceptă curînd faptul că nu va ajunge niciodată mai mult decît ajutor de maistru. Cu toate acestea, fiului său nu-i destinase meseria de ajutor de maistru.

Mark își sărbătorise cea de-a cincea aniversare a zilei de naștere înainte ca tatăl lui să apuce măcar să-l vadă, dar din clipa în care Arthur se întoarse acasă, tot ce cîștiga era destinat educației băiatului.

Arthur era hotărît ca Mark să nu sfîrșească muncind toată viața într-un atelier al unei fabrici de automobile. Începu să lucreze ore suplimentare pentru a cîștiga destui bani ca să-i poată asigura băiatului meditații la matematică, cultură generală și engleză. Se simți recompensat cînd băiatul termină școala elementară și cîștigă un loc la King Henry VIII Grammar School, și nu fu înșelat în așteptări, căci Mark continuă să ia numai note bune, iar doi ani mai tîrziu absolvi liceul cu brio.

Arthur încercă să nu-și arate dezamăgirea cînd, la a optsprezecea aniversare a zilei de naștere, Mark îl anunță că nu vroia să meargă la universitate.

– Atunci ce fel de carieră ai de gînd să faci, băiete? întrebă Arthur.

– Am făcut o cerere să mă angajez la tine la atelier îndată ce termin școala.

– Dar de ce ai...

– De ce nu? Majoritatea prietenilor mei care termină anul acesta au fost deja acceptați de „Triumph“ și abia așteaptă să înceapă lucrul.

– Cred că ți-ai pierdut mințile.

– Ei, haide, tată. Leafa e bună și tu ai demonstrat că se mai pot cîștiga o mulțime de bani lucrînd suplimentar. Iar eu nu mă tem de muncă.

– Crezi că mi-am petrecut toți acești ani făcînd eforturi să obții cea mai bună educație posibilă numai ca să te las să sfîrșești, ca și mine, montînd roți la automobile tot restul vieții? strigă Arthur.

– Slujba nu constă numai în asta, și o știi foarte bine, tată.

– N-ai să mergi acolo decît peste cadavrul meu, spuse tatăl lui. Nu-mi pasă ce fac prietenii tăi, nu-mi pasă decît de tine. Ai putea fi avocat, contabil, ofițer, chiar și profesor. De ce să-ți dorești să ajungi într-o fabrică de automobile?

– În primul rînd e o slujbă mai bine plătită decît cea de profesor, spuse Mark. Profesorul meu de franceză mi-a spus odată că n-o duce așa de bine ca tine.

– Nu asta contează, băiete...

– Ceea ce contează, tată, este că nu mi se poate cere să-mi petrec tot restul vieții într-o slujbă care nu-mi place doar ca să-ți satisfac ție un capriciu.

– Ei bine, eu n-am de gînd să te las să-ți risipești aiurea tot restul vieții, spuse Arthur, ridicîndu-se de la masă. Primul lucru pe care-l fac în dimineața asta cînd ajung la serviciu va fi să am grijă ca cererea ta să fie respinsă.

– Nu e cinstit, tată. Am și eu dreptul să...

Dar tatăl său părăsise deja încăperea și nu-i mai adresă băiatului nici un cuvînt înainte de a pleca la fabrică.

Mai mult de o săptămînă, tatăl și fiul nu-și vorbiră unul altuia. Mama lui Mark fu aceea care găsi, în cele din urmă, un compromis. Mark putea să-și caute orice slujbă care ar fi căpătat încuviințarea tatălui său, iar după ce ar fi lucrat un an încheiat în acea slujbă putea, dacă mai vroia, să facă o nouă cerere pentru a lucra în fabrică. Tatăl, la rîndul lui, nu avea să mai pună nici un obstacol în calea fiului său.

Arthur aprobă din cap. Mark fu și el de acord, nu prea încîntat, cu această soluție.

– Dar numai dacă lucrezi un an întreg, îl avertiză Arthur solemn.

În acele ultime zile ale vacanței de vară Arthur îi făcu mai multe sugestii lui Mark, dar băiatul nu arătă nici un fel de entuziasm pentru vreuna din ele. Mama lui Mark începu să se îngrijoreze că fiul ei va rămîne în cele din urmă fără nici o slujbă pînă cînd, într-o seară, ajutînd-o la pregătirea cartofilor pentru cină, Mark îi mărturisi că slujba de administrator de hotel i se părea propunerea cea mai puțin neatrăgătoare pe care o primise pînă atunci.

– Cel puțin vei avea un acoperiș deasupra capului și vei fi hrănit regulat, spuse mama lui.

– Pariez că ei nu gătesc așa de bine ca tine, mamă, spuse Mark punînd feliile de cartofi în cratiță. Totuși, e vorba numai de un an.

În următoarea lună Mark avu mai multe întrevederi la hotelurile din ținut, dar fără nici un succes. Atunci descoperi tatăl lui că fostul lui sergent era hamal-șef la Savoy: Arthur începu imediat să tragă cîteva sfori.

– Dacă băiatul e bun de ceva, îl asigură pe Arthur la o cinzeacă vechiul său camarad de arme, ar putea ajunge hamal-șef sau chiar administrator de hotel.

Arthur păru satisfăcut, deși Mark încă le mai dădea asigurări prietenilor săi că li se va alătura exact peste un an.

Pe 1 septembrie 1959, Arthur și Mark Hapgood călătoriră împreună cu autobuzul pînă la gara din Coventry. Arthur dădu mîna cu băiatul și îi promise:

– Mama ta și cu mine vom face un Crăciun special anul acesta, cînd vei avea primul tău concediu. Și n-avea grijă, o să fii pe mîini bune cu Gent. O să te-nvețe și el cîte ceva. Ia aminte numai să te ferești de buclucuri.

Mark îi adresă doar un zîmbet ușor, fără să spună nimic, și se urcă în tren.

– N-ai să regreți niciodată... fură ultimele cuvinte pe care Mark le mai auzi de la tatăl lui în timp ce trenul pleca din gară.

Mark regretă din clipa în care puse piciorul în hotel.

Ca ajutor de hamal, își începea ziua la șase dimineața și termina la șase seara. Avea dreptul la o pauză de cincisprezece minute în cursul dimineții, o pauză de patruzeci și cinci de minute la prînz și încă una de cincisprezece minute după-amiază. După trecerea primei luni, nu-și mai putea aminti dacă îi fuseseră vreodată acordate toate cele trei pauze în aceeași zi și descoperi repede că nu avea pe nimeni căruia să i se poată plînge. Datoria lui consta în a căra valizele clienților în camerele lor, apoi în a le aduce înapoi cînd aceștia doreau să plece. Cu o medie de trei sute de clienți care stăteau în fiecare noapte în hotel, nu avea o clipă de răgaz. Leafa se dovedi a fi jumătate din ceea ce primeau prietenii lui acasă, și deoarece trebuia să-i dea toate bacșișurile lui hamalului-șef, oricît ar fi lucrat peste program, Mark nu vedea nici un bănuț în plus. Singura dată cînd îndrăznise să-i menționeze acest lucru hamalului-șef, fusese întîmpinat cu cuvintele: „Vine și vremea ta, băiete."

Pe Mark nu-l deranja nici că uniforma nu i se potrivea, nici că avea o cameră de patru metri pătrați cu vedere spre gara Charing Cross, nici chiar că nu se alegea cu nimic din bacșișuri; ceea ce-l supăra era că nu putea face nimic pentru a fi pe placul hamalului-șef – oricît s-ar fi ferit de buclucuri.

Sergentul Crawn, care nu vedea în Savoy nimic altceva decît o extindere a vechiului său pluton, n-avea prea mult timp de pierdut cu tinerii de sub comanda sa care nu-și satisfăcuseră serviciul militar.

– Dar n-aveam vîrsta necesară pentru a fi luat în armată, insista Mark. Nimeni dintre cei născuți după 1939 n-a mai fost recrutat.

– Nu-ți găsi scuze, băiete.

– Dar nu-mi găsesc scuze, 'Gent. Asta-i adevărul.

– Și nu-mi mai spune „'Gent". Pentru tine sînt domnul sergent Crawn, și să nu uiți asta.

– Da, domnule sergent Crawn.

La sfîrșitul fiecărei zile Mark se întorcea în cămăruța lui cît o cutie, cu patul ei mic, scaunul mic și cu micul scrin cu sertare, și cădea lat de oboseală.

Singura fotografie din încăpere – Cavaler rîzînd – se afla pe calendarul atîrnat deasupra patului lui Mark. Data de 1 septembrie 1960 era încercuită cu roșu pentru a-i aminti cînd îi va fi permis să se alăture prietenilor săi, la fabrica din orașul natal. În fiecare noapte înainte de a adormi tăia cu o cruce ziua care trecuse, ca un prizonier care scrijelește semne pe peretele temniței.

De Crăciun Mark se întoarse acasă într-un concediu de patru zile, iar cînd mama sa văzu starea generală în care se afla băiatul, încercă să-l convingă pe tatăl său să-l lase pe Mark să renunțe la slujbă mai devreme; dar Arthur rămase neînduplecat.

– Am făcut o înțelegere. Nu mi se poate cere să-i obțin o slujbă la fabrică dacă el nu e destul de responsabil pentru a-și ține partea lui din învoială.

În timpul vacanței Mark îi aștepta pe prietenii lui la poarta fabricii pînă cînd aceștia ieșeau din schimb și îi asculta povestind cum își petreceau week-end-urile urmărind meciuri de fotbal, bînd la cîrciumă și dansînd la Everly Brothers. Toți îi arătau înțelegere și abia așteptau să li se alăture în septembrie.

– Nu mai sînt decît cîteva luni, îi aminti unul dintre ei vesel.

Mult prea curînd, Mark se afla deja pe drumul care îl ducea înapoi la Londra, unde continuă să care valize de-a lungul coridoarelor hotelului, o lună după alta.

O dată ce ploaia englezească se mai potoli, începu obișnuita năvală a turiștilor americani. Lui Mark îi plăceau americanii, care îl tratau ca pe un egal și deseori îi dădeau ca bacșiș cîte un shilling, în timp ce alții i-ar fi dat doar șase pence. Dar oricît ar fi primit Mark, sergentul Crawn băga totul în buzunar, cu implacabilul „vine și vremea ta, băiete“.

Unul dintre acești americani, pentru care Mark alergase harnic în fiecare zi vreme de două săptămîni, îi dădu la sfîrșit o bancnotă de zece shillingi, pe cînd ieșea pe ușa principală a hotelului.

– Mulțumesc, domnule, spuse Mark.

Se întoarse și îl văzu în calea sa pe sergentul Crawn.

– Dă-i încoa', spuse Crawn cînd americanul nu-i mai putea auzi.

– Asta și aveam de gînd în clipa cînd te-am văzut, spuse Mark dîndu-i bancnota superiorului său.

– Nu te gîndeai să-ți însușești ceea ce mi se cuvine mie, nu-i așa?

– Nu, spuse Mark. Deși Dumnezeu mi-e martor că i-am cîștigat prin muncă.

– Vine și vremea ta, băiete, spuse sergentul Crawn fără să se gîndească prea mult.

– Nu atîta timp cît cineva atît de meschin ca dumneata rămîne în acest post, răspunse Mark aspru.

– Ce-ai spus? întrebă hamalul-șef întorcîndu-se brusc.

– M-ai auzit de prima dată, 'Gent.

Palma peste ureche îl luă pe Mark prin surprindere.

– Tu, băiete, ți-ai pierdut slujba. Nimeni, auzi, nimeni nu vorbește așa cu mine.

Sergentul Crawn se întoarse și porni țanțoș spre biroul administratorului.

Administratorul hotelului, Gerald Drummond, ascultă versiunea hamalului-șef asupra celor petrecute, apoi îl chemă pe Mark să se prezinte imediat la biroul său.

– Cred că-ți dai seama că n-am de ales decît să te concediez, fură primele sale cuvinte îndată ce se închise ușa.

Mark privi în sus spre omul înalt, elegant în sacoul lui lung și negru, cu guler alb și cravată neagră.

– Îmi dați voie să vă spun ce s-a întîmplat de fapt, domnule? întrebă el.

Domnul Drummond dădu din cap, apoi îl ascultă fără să-l întrerupă pe Mark povestindu-i versiunea sa despre ce se întîmplase în dimineața aceea și, de asemenea, dezvăluindu-i învoiala făcută cu tatăl său.

– Vă rog, lăsați-mă să-mi fac și ultimele zece săptămîni, sfîrși Mark, sau tatăl meu va spune pur și simplu că nu mi-am ținut partea mea de învoială.

– N-am altă slujbă vacantă în momentul ăsta, spuse administratorul. Doar dacă nu vrei să cureți cartofi timp de zece săptămîni.

– Orice, spuse Mark.

– Atunci prezintă-te la bucătărie mîine dimineață la șase. O să-i spun celui de-al treilea bucătar să te aștepte. Dar dacă părerea ta este că hamalul-șef este un zbir, așteaptă numai pînă cînd ai să-l cunoști pe Jacques, *maître chef de cuisine.* El n-o să te plesnească peste ureche, o să ți-o taie cu totul.

Lui Mark nu-i păsa. Era sigur că timp de numai zece săptămîni putea suporta orice, și la cinci și jumătate în dimineața următoare își schimbă uniforma bleumarin cu o tichie albă și cu niște pantaloni cu pătrățele albe și albastre, apoi se prezentă la noua lui slujbă. Spre surpriza lui, bucătăria ocupa aproape întreg subsolul hotelului și forfota era mai mare decît în hol.

Cel de-al treilea bucătar îl așeză într-un colț al bucătăriei, lîngă un munte de cartofi, un vas cu apă rece și un cuțit ascuțit. Mark curăță cartofi pentru micul dejun, prînz și cină și adormi în seara aceea în patul său fără să mai aibă nici măcar energia necesară pentru a mai tăia o zi din calendar.

În prima săptămînă nu-l văzu deloc pe vestitul Jacques. Cu cele șaptezeci de persoane care lucrau în bucătărie, Mark era sigur că putea petrece acolo tot timpul care-i mai rămăsese fără ca cineva să-i observe prezența.

În fiecare dimineață la șase începea să curețe cartofii, pe care îi dădea apoi unui tînăr slăbănog și neîndemînatic pe nume Terry, care, la rîndul său, îi tăia felii sau cubulețe conform instrucțiunilor bucătarului terț pentru meniul zilei. Luni – sote, marți – piure, miercuri – franțuzești, joi – la cuptor, vineri – prăjiți, sîmbătă – crochete... Mark căpătă repede o obișnuință care-i permitea să aibă un avans mare față de Terry și era deci ferit de orice necazuri.

Privindu-l mai mult de o săptămînă pe Terry cum își făcea treaba, Mark era sigur că i-ar fi putut arăta

tînărului ucenic cum să-și ușureze munca, într-un mod destul de simplu, dar se hotărî să-și țină gura: deschizînd-o, n-ar fi făcut decît să-și atragă mai multă bătaie de cap, și era convins că directorul nu i-ar mai fi dat o a doua șansă.

Mark descoperi că Terry rămînea întotdeauna mult în urmă la plăcinta cu carne de miel de marțea și la cartofii la cuptor de joia. Din cînd în cînd bucătarul terț venea să se plîngă și atunci se uita la Mark pentru a se asigura că nu el era acela care ținea procesul în loc. Mark avea grijă ca întotdeauna să aibă un ciubăr de cartofi curățați alături, așa că scăpa de control.

În prima dimineață de joi din august (cartofi la cuptor) Terry se tăie la degetul arătător. Sîngele țîșni peste toți cartofii tăiați felii și peste masa de lemn, în timp ce băiatul începu să țipe isteric.

– Scoateți-l de aici! auzi Mark vocea lui Jacques, *maître chef de cuisine*, peste zgomotul bucătăriei, în timp ce acesta venea spre ei ca o furtună.

– Și tu, spuse el arătînd spre Mark, șterge murdărie și începe tai restul cartofi. Am opt sute clienți flămînzi care încă așteaptă fie hrăniți.

– Eu? spuse Mark nevenindu-i să creadă. Dar...

– Da, tu. Nu poți face treabă mai proastă decît idiot care cheamă la el ucenic de bucătar și taie deget.

Bucătarul se îndepărtă iar Mark o porni fără nici o tragere de inimă spre masa la care lucrase Terry. Nu-i venea să protesteze, căci calendarul îi reamintea că nu mai avea decît douăzeci și cinci de zile.

Mark se apucă de treaba pe care o făcuse de atîtea ori pentru mama sa. Feliile curate, netede, erau tăiate cu o îndemînare pe care Terry n-ar fi învățat niciodată s-o stăpînească. La sfîrșitul zilei, deși extenuat, Mark nu se mai simțea chiar atît de obosit ca altă dată.

În seara aceea la ora unsprezece, *maître chef de cuisine* își aruncă tichia de pe cap și ieși pe ușile batante, un semn pentru toată lumea că puteau și ei să părăsească bucătăria îndată ce și-ar fi terminat toate treburile. Cîteva secunde mai tîrziu ușile se dădură din nou de perete și bucătarul dădu buzna

înăuntru. Se uită cu atenție prin bucătărie și toată lumea aștepta să vadă ce va face în continuare. Găsind ceea ce căuta, se duse direct la Mark.

„O, Dumnezeule“, gîndi Mark, „o să mă omoare.“

– Cum cheamă la tine? întrebă bucătarul.

– Mark Hapgood, domnule, reuși el să îngaime.

– Pierdut vremea la cartofi, Mark Hapgood, spuse bucătarul. Începi legume dimineața. Prezența la șapte. Dacă acel cretin cu jumate deget întoarce, pune curățat la cartofi.

Bucătarul se răsuci pe călcîie înainte ca Mark să poată măcar răspunde. Îl îngrozea gîndul că va trebui să petreacă trei săptămîni în mijlocul bucătăriei, mereu sub ochii acelui *maître chef de cuisine*, dar își dădea seama că n-avea nici o alternativă.

În dimineața următoare Mark ajunse la șase de teamă să nu întîrzie și timp de o oră privi cum erau descărcate legumele proaspete aduse de la piața Covent Garden. Responsabilul cu aprovizionarea verifica atent fiecare ladă, respingînd mai multe înainte de a semna o chitanță prin care se arăta că hotelul primise legume în valoare de peste trei mii de lire. O zi obișnuită, îl asigură el pe Mark.

Maître chef de cuisine apăru cu cîteva minute înainte de șapte și jumătate, controlă meniurile și îi spuse lui Mark să curețe varza de Bruxelles și fasolea și să scoată frunzele ofilite ale verzelor.

– Dar nu știu cum, răspunse Mark onest.

Îi simțea pe ceilalți ucenici din bucătărie îndepărtîndu-se ușor de el.

– Atunci învăț eu la tine, mormăi bucătarul. Probabil singurul lucru care trebuie înveți este că dacă vrei fii bun bucătar, trebuie știi face orice treabă în bucătărie, chiar curățat la cartofi.

– Dar eu vreau să fiu... începu Mark, apoi se răzgîndi. Bucătarul părea să nu-l fi auzit, căci se așeză lîngă noul recrut. Toată lumea din bucătărie privea cu sufletul la gură cum îi dădea bucătarul lui Mark noțiunile de bază ale tăiatului în bucăți, cubulețe și felii.

– Și amintește deget la celălalt idiot, spuse bucătarul în încheierea lecției, înmînîndu-i lui Mark cuțitul ascuțit. Poate urma al tău.

Mark începu să taie cu atenție morcovii, apoi varza de Bruxelles, îndepărtînd primul strat de frunze înainte de a tăia cotorul cu o mișcare fermă. Apoi trecu la curățatul și tăiatul fasolei. Încă o dată descoperi că se putea adapta destul de ușor cerințelor bucătarului-șef.

La sfîrșitul fiecărei zile, după ce bucătarul-șef pleca, Mark rămînea să-și ascută toate cuțitele pregătindu-se pentru dimineața următoare, și nu-și părăsea locul de muncă pînă cînd acesta nu sclipea de curățenie.

În cea de-a șasea zi, după un scurt semn aprobativ din partea bucătarului-șef, Mark înțelese că probabil se descurca destul de bine. În sîmbăta următoare simțea că stăpînește știința simplă a pregătirii legumelor și se trezi că începe să fie fascinat de ceea ce făcea bucătarul-șef. Deși Jacques doar arareori se adresa cuiva cînd trecea prin bucătărie, cu excepția faptului că-și mormăia aprobarea sau dezaprobarea – cea din urmă mult mai adesea – Mark învăță repede să-i anticipeze dorințele. În scurt timp el începu să simtă că făcea parte dintr-o echipă – deși era perfect conștient de faptul că era cel mai proaspăt recrut.

Săptămîna următoare, în ziua liberă a ajutorului de bucătar-șef, lui Mark i se dădu voie să aranjeze legumele gătite în vase și petrecu cîtva timp făcînd fiecare fel de mîncare să arate pe cît de gustos, pe atît de atrăgător. Bucătarul-șef nu numai că observă, dar chiar își murmură suprema apreciere: „*Bon*".

În ultimele lui săptămîni la Savoy, Mark nu mai aruncă nici măcar o privire la calendarul de deasupra patului.

Într-o joi dimineața veni un mesaj de la directorul adjunct ca Mark să se prezinte la biroul lui de îndată ce va putea. Mark uitase complet că era 31 august – ultima lui zi. Tăie zece lămîi în sferturi, apoi termină de preparat cele patruzeci de platouri cu felii subțiri de

somon afumat care încheiau primul fel al unei mese de nuntă. Privi cu mîndrie rezultatul eforturilor sale, apoi își împachetă șorțul și plecă să-și ia hîrtiile și ultimul salariu.

– Unde-ți închipui că duci? întrebă bucătarul-șef ridicînd privirea.

– Plec, spuse Mark. Înapoi la Coventry.

– Atunci vedem luni. Meriți zi liberă.

– Nu, plec acasă definitiv, spuse Mark.

Bucătarul se opri din controlul pe care-l făcea feliilor de carne de vacă ce aveau să compună felul al doilea de la petrecerea de nuntă.

– Pleci? repetă el, ca și cum n-ar fi înțeles cuvîntul.

– Da. Mi-am încheiat anul și acum plec acasă să lucrez.

– Sper că găsit un hotel de mîna întîi, spuse bucătarul-șef cu real interes.

– Nu merg să lucrez într-un hotel.

– Un restaurant, poate?

– Nu, intenționez să capăt o slujbă la „Triumph".

Bucătarul păru uluit pentru o clipă, nefiind sigur dacă era de vină engleza lui sau băiatul își bătea joc de el.

– Ce este... „Triumph"?

– Un loc unde se fac automobile.

– Vei face automobile?

– Nu un automobil întreg, dar eu le voi pune roți.

– Pui automobile la roți? spuse bucătarul nevenindu-i să creadă.

– Nu, rîse Mark. Roți la automobile.

Bucătarul-șef părea încă nesigur.

– Deci vei găti pentru muncitorii de la automobile?

– Nu. După cum v-am explicat, eu voi monta roțile la automobile, spuse Mark rar, articulînd fiecare cuvînt.

– Asta nu posibil.

– O, ba da, este posibil, replică Mark. Și am așteptat un an întreg să demonstrez asta.

– Dacă ți-aș oferi post de bucătar, răzgîndești la tine? întrebă încet bucătarul-șef.

– De ce ați face asta?

– Fiin'că ai talent în degetele alea. Cu timpul, cred că poți deveni bucătar-șef, chiar bun bucătar-șef.

– Nu, mulțumesc. Mă duc la Coventry să lucrez alături de colegii mei.

Bucătarul șef dădu din umeri.

– *Tant pis*, spuse, și, fără să-i mai arunce nici o privire, se întoarse la cratița cu carne de vacă. Mîngîie cu privirea platourile cu somon afumat.

– Un talent irosit, adăugă el după ce ușile batante se închiseseră în urma potențialului său protejat.

Mark își încuie camera, azvîrli calendarul în coșul de gunoi și se întoarse la hotel să-și predea hainele de bucătărie administratorului. Gestul final fu să-i înapoieze cheia de la camera sa directorului adjunct.

– Leafa dumitale, cărțile de credit, și adeverința de impozit. A, și bucătarul-șef a telefonat să spună că ar fi încîntat să-ți dea o recomandare, spuse directorul adjunct. N-aș putea spune că asta se întîmplă în fiecare zi.

– N-o să am nevoie de ea acolo unde mă duc eu, spuse Mark. Dar, oricum, mulțumesc.

Porni spre gară în pas vioi, cu mica și ponosita lui valiză balansîndu-se pe lîngă el, dar descoperi că fiecare pas dura ceva mai mult decît precedentul. Cînd ajunse la Euston găsi peronul 7 și începu să se plimbe de-a lungul lui, uitîndu-se din cînd în cînd la ceasul mare de deasupra casei de bilete. Urmări mai întîi un tren, apoi un altul, plecînd din gară cu destinația Coventry. Își dădea seama că în gară se întuneca pe măsură ce umbrele începură să se strecoare prin peretele de sticlă al sălii de așteptare. Deodată, se întoarse și o porni înapoi cu pași repezi. Dacă se grăbea mai putea ajunge la timp ca să-l ajute pe bucătarul-șef să pregătească cina din seara aceea.

Mark se pregăti cu Jacques le Renneu cinci ani. Legumelor le-au urmat sosurile, preparatelor din pește cele din carne de pasăre, celor din carne acelea de patiserie. După opt ani la Savoy fu numit bucătar-șef adjunct și învățase atît de mult de la mentorul său,

încît clienții obișnuiți nu mai puteau spune cu siguranță cînd era ziua liberă a bucătarului-șef. Doi ani mai tîrziu Mark deveni maestru bucătar, iar cînd în 1971 lui Jacques i se oferi ocazia de a se întoarce la Paris să preia bucătăriile de la George Cinq – care era la Paris cam ceea ce este Harrods la Londra – Jacques acceptă, dar numai cu condiția ca Mark să-l însoțească.

– Este în altă direcție decît Coventry, îl avertiză Jacques, și în orice caz ei sigur oferă la tine slujba mea de la Savoy.

– Mai bine vin și eu, altfel „broscoii" ăia n-or să capete niciodată o masă ca lumea.

– „Broscoii" ăia vor ști întotdeauna cînd e ziua mea liberă.

– Da, și vor face și mai multe rezervări, sugeră Mark rîzînd.

Nu avea să treacă mult pînă cînd parizienii aveau să vină buluc la George Cinq, nu ca să-și odihnească mințile obosite, ci ca să savureze mîncărurile echipei formate din cei doi bucătari.

Cînd Jacques își serbă cea de-a șaizeci și cincea aniversare, conducerea marelui hotel nu trebui să caute prea departe pentru a-i numi succesorul.

– Primul englez care a ajuns vreodată *maître chef de cuisine* la George Cinq, spuse Jacques, ridicînd un pahar de șampanie la banchetul lui de adio. Cine ar putea crede? Bineînțeles, va trebui să-ți schimbi numele în Marc pentru a deține o asemenea poziție.

– Nu se va întîmpla nici una, nici alta, spuse Mark.

– Ba se va întîmpla, pentru că te-am recomandat eu.

– Atunci am să refuz.

– Te duci să pui automobile la roți, *peut-être?* întrebă Jacques în derîdere.

– Nu, dar am găsit un mic restaurant pe Rive Gauche. Numai cu economiile mele nu-mi prea pot permite să plătesc chiria, dar cu ajutorul dumitale...

Localul Chez Jacques se deschise pe rue du Plaisir, pe Rive Gauche, la 1 mai 1982 – și nu trecu mult pînă cînd clienții care veneau din principiu la George Cinq își transferară opțiunile.

Reputația lui Mark se extinse pe măsură ce cei doi bucătari încercară *„la nouvelle cuisine“* și în scurt timp, ca să poți avea o masă rezervată la restaurant cu mai puțin de trei săptămîni înainte, trebuia să fii ori star de cinema ori ministru cu potofoliu.

În ziua în care Michelin conferi cea de-a treia stea restaurantului Chez Jacques, Mark, cu binecuvîntarea lui Jacques, hotărî să-și deschidă al doilea local. Presa și clienții începură atunci să se certe între ei pentru a decide care dintre restaurante era mai bun. Foile de rezervări arătau clar că în opinia consumatorilor nu era nici o diferență.

Cînd în octombrie 1986 Jacques muri, la vîrsta de șaptezeci și unu de ani, criticii restaurantelor scriseră plini de convingere că standardele aveau să scadă. Un an mai tîrziu, aceiași ziariști trebuiră să admită că unul dintre primii cinci mari bucătari ai Franței venise dintr-un orășel din mijlocul Marii Britanii, al cărui nume nici măcar nu-l puteau pronunța.

Moartea lui Jacques nu făcu decît să ințețească dorul lui Mark de țara natală, și cînd citi în *Daily Telegraph* despre proiectul extinderii construcțiilor în Covent Garden, îi telefonă agentului imobiliar pentru a afla mai multe detalii.

Cel de-al treilea restaurant al lui Mark fu deschis în inima Londrei la 11 februarie 1987.

De-a lungul anilor, Mark Hapgood călătorise adesea la Coventry pentru a-și vedea părinții. Tatăl lui se pensionase de multă vreme, dar Mark tot nu reușea să convingă pe vreunul dintre părinții săi să vină la Paris pentru a-i testa eforturile culinare. Dar acum, că deschisese un restaurant în capitala țării, spera să-i atragă.

– N-avem de ce să mergem pînă la Londra, spunea mama lui, punînd masa. Gătești pentru noi de cîte ori vii acasă și citim în ziare despre succesele tale. Oricum tatăl tău nu mai e atît de sigur pe picioare.

– Cum numești asta, fiule? întrebă tatăl lui cîteva minute mai tîrziu, cînd friptura de miel cu nuci, înconjurată de morcovi noi fu pusă în fața lui.

– *Nouvelle cuisine.*

– Și oamenii dau bani mulți pe asta?

Mark rîse, și în ziua următoare îi pregăti tatălui său mîncarea lui preferată de cartofi la cuptor.

– Ei, asta zic și eu mîncare, spuse Arthur după a treia porție. Și să-ți spun ceva pe gratis, băiete. O gătești aproape la fel de bine ca maică-ta.

Un an mai tîrziu, Michelin anunță restaurantele din toată lumea cărora li se acordase cea de-a treia mult rîvnită stea. *The Times* își anunța cititorii, pe prima pagină, că Chez Jacques era primul restaurant englezesc căruia i se făcuse vreodată această onoare.

Pentru a sărbători distincția primită, părinții lui Mark acceptară în sfîrșit să vină la Londra, nu înainte însă ca Mark să le trimită o telegramă în care le spunea că se mai gîndește dacă acceptă sau nu slujba aceea la British Leyland. Trimise o mașină ca să-i aducă pe părinții săi și îi instală într-un apartament la Savoy. În seara aceea, rezervă cea mai bună masă la Chez Jacques în numele lor.

Supa de legume urmată de friptură și plăcintă cu rinichi, cu un platou de prăjituri la sfîrșit nu erau pe *table d'hôte* în seara aceea, dar fură servite pentru oaspeții de onoare de la masa 17.

Sub influența celui mai ales vin, Arthur ajunse curînd să sporovăiască vesel cu oricine vroia să-l asculte și nu se putu abține să nu-i amintească ospătarului-șef că proprietarul restaurantului era fiul său.

– Nu fii caraghios, Arthur, spuse soția lui. El știe acest lucru.

– Drăguță pereche, părinții dvs., îi spuse ospătarul-șef patronului său după ce le dusese cafeaua și-l servise pe Arthur cu un trabuc. Ce-a fost bătrînul înainte de a se pensiona? Bancher, avocat, profesor?

– A, nu, nimic de felul ăsta, spuse Mark liniștit. Și-a petrecut toată viața punînd roți la automobile.

– Dar de ce și-ar fi pierdut timpul făcînd așa ceva? întrebă chelnerul neîncrezător.

– Pentru că n-a fost atît de norocos să aibă un tată ca al meu, răspunse Mark.

Doar o imitație

Gerald Haskins și Walter Ramsbottom mîncau fulgi de porumb de mai bine de un an.

– Îți dau un MC și un DSO pentru un VC, spuse Walter în drum spre școală, într-o dimineață.

– Niciodată, spuse Gerald. În orice caz, e nevoie de zece capace pentru a obține un VC și numai de două pentru un MC sau DSO.

Gerald continuă să colecționeze capace de cutii pînă cînd avu toate medaliile expuse pe spatele pachetelor.

Walter nu căpătă niciodată acel VC.

Angela Bradbury îi considera proști pe amîndoi.

– Nu sînt decît imitații, le amintea ea întruna, nu sînt autentice, iar pe mine nu mă interesează decît lucrurile autentice, le spunea ea disprețuitoare.

Nici lui Gerald, nici lui Walter nu le păsa la vremea aceea de părerea Angelei, amîndoi băieții fiind încă mai interesați de medalii decît de opiniile sexului opus.

Oferta de medalii gratuite a firmei Kellogg luă sfîrșit la 1 ianuarie 1950, tocmai cînd Gerald reușise să-și completeze setul.

Walter renunță să mai mănînce fulgi de porumb.

Copiilor anilor '50 li s-a oferit apoi șansa de a descoperi lumea lui Meccano. Meccano le cerea să mănînce și mai mulți fulgi de porumb și într-un an Gerald colecționase un set destul de mare pentru a construi poduri, pontoane, macarale și chiar un bloc pentru birouri.

Familia lui Gerald continuă să mestece cu stoicism fulgi de porumb, dar cînd el le spuse că vrea să construiască un oraș întreg – ultima ofertă a lui Kellogg – fu nevoie ca toți prietenii lui din clasa a cincea de la Liceul clasic din Hull să-l ajute să consume destule cereale la micul dejun pentru a-și putea realiza ambiția.

Walter Ramsbottom a refuzat să-l ajute.

Ajutorul Angelei Bradbury nu a fost cerut niciodată.

Toți trei și-au continuat drumul pe căi diferite.

Doi ani mai tîrziu, cînd Gerald Haskins cîștigă un loc la Universitatea Durham, nimeni nu fu surprins că a ales cursurile de inginerie și că a menționat ca principal hobby colecționarea de medalii.

Walter Ramsbottom se alătură tatălui său în afacerile cu bijuterii ale familiei și începu s-o curteze pe Angela Bradbury.

Gerald îi întîlni din nou pe Walter și Angela abia în vacanța de primăvară a celui de-al doilea an al său la Durham. Ședeau în același rînd, la un cvintet de Bach, în sala de festivități a Primăriei din Hull. Walter îi spuse în pauză că tocmai se logodiseră, dar nu fixaseră încă o dată pentru nuntă.

Gerald n-o mai văzuse pe Angela de mai bine de un an, dar de data asta îi ascultă opiniile, deoarece și el, ca și Walter, se îndrăgosti de ea.

Înlocui mîncatul fulgilor de porumb cu invitarea repetată a Angelei pentru a cina în oraș, în efortul de a i-o „sufla" vechiului său rival.

Gerald înscrise o nouă victorie cînd Angela îi înapoie inelul de logodnă lui Walter, cu cîteva zile înainte de Crăciun.

Walter împrăștie zvonul că Gerald vroia să se însoare cu Angela numai pentru că tatăl ei era președintele Comitetului de Divertisment al Orașului Hull și spera să obțină un post în consiliu după ce-și va fi luat diploma la Durham. Cînd se trimiseră invitațiile pentru nuntă, Walter nu se afla pe lista oaspeților.

Domnul și doamna Haskins plecară să-și petreacă luna de miere în Multavia, în parte pentru că nu-și puteau permite să meargă la Nisa și nu vroiau să se ducă la Cleethorpes. În orice caz, agenția de turism locală făcea o ofertă specială celor care erau dispuși să facă o vizită micuțului regat prins ca un sandvici între Austria și Cehoslovacia.

Cînd ajunseră la hotelul din Teške, capitala, tinerii căsătoriți descoperiră de ce condițiile erau atît de rezonabile. Multavia trecea, în 1959, printr-o criză de identitate încercînd să adere la un tratat conceput de un avocat danez din Geneva, scris în franceză, dar ținînd cont de ruși și de americani. Cu toate acestea, datorită regelui Alfons al III-lea, iscusitul și popularul lui monarh, regatul continua să se bucure de garanții neîntrerupte din partea Vestului și de vizite nedistructive din partea Estului.

În capitala Multaviei, avea să descopere curînd familia Haskins, era o temperatură medie de 33°C în iunie, nu ploua niciodată și existau doar rămășițele unui sistem de canalizare care fusese bombardat fără discriminare de ambele părți între 1939 și 1944. Angela chiar se trezi ținîndu-se de nas cînd trecea pe străzile pietruite. Hotelul Poporului pretindea că are patruzeci și cinci de camere, dar ceea ce nu se arăta în pliant era că numai trei dintre ele aveau baie și nici una dintre acestea nu avea dop la cadă. Apoi mai era mîncarea, sau lipsa ei; pentru prima dată în viața lui, Gerald slăbi.

Cuplul aflat în luna de miere mai avea să descopere că Multavia nu se lăuda cu nici un fel de monumente, galerii de artă, teatre sau opere care să merite acest nume, iar relieful era mai plat și mai puțin interesant chiar decît mlaștinile din Cambridgeshire. Regatul nu avea litoral, iar singurul rîu, Plotz, izvora din Germania și se vărsa în Rusia, astfel că nimeni dintre locuitorii țării nu avea încredere în el.

La sfîrșitul lunii de miere, soții Haskins ajunseră să fie mai mult decît încîntați cînd aflară că Multavia nu se putea lăuda cu o linie aeriană națională. BOAC i-a

dus acasă în siguranță, și acesta ar fi fost sfîrșitul experienței lui Gerald în Multavia, dacă n-ar fi fost acele canale – sau lipsa lor.

Îndată ce se întoarseră la Hull, Gerald își luă în primire postul de asistent la departamentul de inginerie al consiliului orășenesc. Prima lui slujbă fu de inginer trei, avînd ca responsabilitate specială sistemul de canalizare al orașului. Majoritatea tinerilor ambițioși ar fi tratat o astfel de numire doar ca un pas pe scara vieții. Gerald însă nu făcu astfel. El luă legătura imediat cu toate companiile de canalizare importante, cu consilierii lor, dar și cu colegii săi din întregul ținut.

Doi ani mai tîrziu el putu prezenta comitetului condus de socrul său o lucrare care arăta cum ar putea consiliul să economisească o parte considerabilă a banilor plătiți de contribuabili dezvoltînd sistemul de canalizare.

Membrii comitetului fură impresionați și hotărîră să urmeze recomandările domnului Haskins; în același timp îl numiră inginer doi.

Atunci candidă prima dată Walter Ramsbottom pentru consiliu; nu fu ales.

Cînd, trei ani mai tîrziu, rețeaua de mici tuneluri și canale fu terminată, strădania lui Gerald fu răsplătită prin numirea lui ca inginer delegat al orășelului. În același an socrul lui deveni primar, iar Walter Ramsbottom consilier.

Consiliile orășenești din toată țara îl considerau acum pe Gerald un om a cărui părere trebuia cerută dacă le neliniștea ceva în legătură cu sistemul lor de canalizare. Acest lucru provoca o repriză de glume răutăcioase la fiecare dineu la Rotary Club la care lua parte Gerald, dar toți îl salutau ca pe autoritatea numărul unu în domeniul – sau canalul – lui.

Cînd în 1966 orășelul Halifax făcu o ofertă pentru construirea unui nou sistem de canalizare, primul pe care-l consultară fu Gerald Haskins – Yorkshire fiind

singurul loc de pe pămînt unde un profet este respectat în propria-i ţară.

După ce petrecu o zi în Halifax cu inginerul principal al consiliului orăşenesc şi văzu cît trebuia cheltuit pentru noul sistem, Gerald îi spuse, nu pentru întîia dată, soţiei sale: „Unde-i mizerie, e rost şi de bănet." Dar Angela fu aceea destul de isteaţă ca să-şi imagineze cam cît din acel bănet şi-ar putea însuşi soţul ei cu un minimum de risc. În următoarele cîteva zile Gerald analiză propunerea soţiei sale, iar cînd se întoarse la Halifax în săptămîna următoare o făcu pentru a vizita nu sălile de consiliu, ci Banca Midland. Gerald nu alese această bancă la întîmplare; directorul băncii era şi preşedintele comitetului de planificare al consiliului orăşelului Halifax.

Un tîrg care convenea ambelor părţi fu încheiat între cei doi locuitori din Yorkshire şi, cu binecuvîntarea băncii, Gerald îşi dădu demisia din postul lui de inginer delegat al orăşelului şi îşi deschise o companie particulară. Cînd îşi prezentă oferta, în competiţie cu mai multe organizaţii mari din Londra, nimeni nu fu surprins că Haskins of Hull fu aleasă în unanimitate de către comitetul de planificare pentru a duce la îndeplinire proiectul.

Trei ani mai tîrziu Halifax avea un nou sistem de canalizare, iar Banca Midland era încîntată să depoziteze conturile companiei Haskins of Hull.

În următorii cincisprezece ani, Chester, Runcorn, Huddersfield, Darlington, Macclesfield şi York aveau şi ele, în mod solidar, motive de recunoştinţă pentru serviciile aduse de Gerald Haskins, de la Gerald Haskins & Co ltd.

Haskins & Co (International) ltd. începu apoi să încheie contracte în Dubai, Lagos şi Rio de Janeiro. În 1983 Gerald primi Premiul pentru Industrie al Reginei din partea unui guvern recunoscător şi un an mai tîrziu fu făcut Comandor al Imperiului Britanic de către un monarh recunoscător.

Investitura s-a făcut la Buckingham Palace în acelaşi an în care regele Alfons al III-lea al Multaviei a

murit și a fost succedat de către fiul lui, regele Alfons al IV-lea. Proaspăt încoronatul rege decise că trebuia, în sfîrșit, să se facă ceva în privința problemelor de canalizare din Teske. Fusese ultima dorință a tatălui său ca poporul să nu mai trebuiască să suporte acele mirosuri îngrozitoare, iar regele Alfons al IV-lea nu vroia să-i lase, și el, problema prin testament fiului său.

După multă cerșetorie și numeroase împrumuturi din Vest și multe vizite și discuții în Est, proaspăt numitul monarh luă hotărîrea de a solicita oferte pentru realizarea unui nou sistem de canalizare în capitala regatului.

O documentație constînd în mai multe pagini de detalii și enumerînd problemele cu care s-ar confrunta orice inginer care ar dori să abordeze chestiunea căzu cu un zgomot surd pe mesele consiliilor de administrație din majoritatea marilor întreprinderi de instalații. După ce hîrtiile fură analizate cu minuțiozitate și fură estimate șansele reale de profit, regele Alfons al IV-lea nu primi decît cîteva răspunsuri. Cu toate acestea, regele nu dormi toată noaptea încercînd să se hotărască asupra uneia dintre cele trei companii interesate care rămăseseră pe lista lui. Regii sînt și ei oameni, și cînd Alfons descoperi că Gerald alesese Multavia pentru a-și petrece luna de miere, cu vreo douăzeci și cinci de ani în urmă, balanța se înclină în favoarea acestuia. Înainte de a adormi, în acea dimineață, Alfons al IV-lea hotărî să accepte oferta de la Haskins & Co (International) ltd.

Și astfel Gerald Haskins făcu cea de-a doua vizită a sa în Multavia, de data aceasta însoțit de un topograf, trei proiectanți și unsprezece ingineri. Gerald avu o audiență privată la rege și îl asigură pe acesta că treaba va fi făcută în timpul și la prețul specificate. El îi mai spuse regelui și cît de bine se simțea în a doua sa vizită în țară. Totuși, cînd se întoarse în Anglia, el o asigură pe soția sa că în Multavia rămăseseră la fel de puține lucruri ce puteau fi descrise ca „posibilități de distracție“ – înainte sau după ora șapte.

Cîţiva ani mai tîrziu şi după o considerabilă tocmeală cu privire la creşterea costului materialelor, Teske se alese, în cele din urmă, cu unul dintre cele mai bune sisteme de canalizare din Europa Centrală. Regele era încîntat, deşi continua să bombăne despre cum depăşise Haskins & Co preţul iniţial din contract. Cuvintele „cheltuieli neprevăzute" trebuiră să-i fie explicate monarhului de mai multe ori, iar acesta înţelese că cele două sute patruzeci de mii de lire în plus trebuiau să fie justificate în Est şi împrumutate din Vest. După mai multe ameninţări mascate şi scrisori schimbate între avocaţi, Haskins & Co primi şi ultima plată, nu înainte însă ca regelui să i se mai acorde încă un credit de către guvernul britanic, o plată care se făcea prin transferul unei sume de bani de la Midland Bank, Sloane Street, la Midland Bank, High Street, Hull, fără ca Multavia să pună vreodată mîna pe ei. La urma urmelor, îi explica Gerald soţiei sale, aşa se distribuiau majoritatea ajutoarelor pentru străinătate.

Astfel, povestea lui Gerald Haskins şi a problemelor de canalizare din Teske ar fi putut lua sfîrşit, dacă ministrul de externe britanic n-ar fi luat hotărîrea de a face o vizită în regatul Multaviei.

Scopul iniţial al călătoriei în Europa a ministrului de externe era să treacă prin Varşovia şi Praga, pentru a vedea cum funcţionau *glasnost* şi *perestroika* în aceste ţări. Dar cînd cei de la minister au descoperit cît de mare fusese ajutorul alocat Multaviei şi după ce i-au explicat ministrului lor rolul acesteia ca stat-tampon, acesta a decis să accepte vechea invitaţie a regelui Alfons de a vizita micul regat. Astfel de vizite ale miniştrilor de externe britanici în ţări mai mici se fac de obicei în holurile aeroporturilor, un obicei pe care englezii îl preluaseră de la Henry Kissinger şi mai tîrziu de la Tovarăşul Gorbaciov; dar de data asta fu altfel. S-a considerat că Multavia merita o zi întreagă.

Deoarece hotelurile nu se îmbunătăţiseră cu mult faţă de vremurile lunii de miere a lui Gerald, ministrul

de externe fu invitat să stea la palat. El fu rugat de către rege să participe numai la două activități oficiale pe parcursul scurtei lui șederi: la inaugurarea noului sistem de canalizare al capitalei și la un banchet oficial.

O dată ce ministrul acceptă, regele îi invită pe Gerald și pe soția lui să participe pe cheltuiala lor la ceremonia de inaugurare. Cînd sosi ziua inaugurării, ministrul de externe ținu discursul potrivit ocaziei. Începu prin a-l felicita pe Gerald Haskins pentru lucrarea remarcabilă, în marea tradiție a ingineriei britanice, apoi lăudă Multavia pentru subtilul bun-simț de a oferi contractul în primul rînd unei companii britanice. Ministrul omise să mai menționeze faptul că guvernul britanic sfîrșise prin a suporta costul întregului proiect. Cu toate acestea, Gerald fu mișcat de cuvintele ministrului și i-o și spuse, după ce acesta trase pîrghia care deschidea prima ecluză.

În seara aceea la palat avu loc un banchet cu peste trei sute de invitați, printre care corpurile diplomatice și mai mulți importanți oameni de afaceri britanici. Au urmat obișnuitele discursuri interminabile despre „legăturile istorice“, despre rolul Multaviei în afacerile sovieto-engleze și „relația specială“ cu însăși familia regală britanică.

Punctul culminant al serii veni însă după discursuri, cînd regele făcu două investituri. Prima fu acordarea Ordinului Păunului (clasa a doua) ministrului de externe – cea mai înaltă distincție pe care o poate primi un om de rînd, explică regele adunării, căci Ordinul Păunului (clasa întîi) este rezervat regilor și șefilor de state.

Regele anunță apoi o a doua investitură. Ordinul Păunului (clasa a treia) îi va fi acordat lui Gerald Haskins, Comandor al Imperiului Britanic, pentru refacerea sistemului de canalizare din Teske. Gerald, surprins și încîntat, fu condus de la locul lui pînă la masa principală, alături de rege, care se aplecă și trecu un lanț mare de aur, încrustat cu pietre pre-

ţioase de diferite culori şi mărimi, peste capul vizitatorului. Gerald făcu, plin de respect, doi paşi înapoi şi se înclină adînc, în timp ce ministrul de externe îl privea de la locul său, zîmbindu-i încurajator.

Gerald fu ultimul dintre oaspeţii străini care părăsiră petrecerea din seara aceea. Angela, care plecase singură cu două ore înainte, adormise deja cînd el se întoarse în camera lor de la hotel. Puse lanţul pe pat, se dezbrăcă, îşi puse pijamaua, se uită dacă soţia lui mai doarme încă, apoi îşi trecu din nou lanţul peste cap, aşezîndu-şi-l pe umeri.

Gerald stătu şi se privi minute în şir în oglinda de la baie. Abia aştepta să se întoarcă acasă.

Imediat ce ajunse înapoi la Hull, Gerald dictă o scrisoare către Ministerul de Externe. El ceru permisiunea de a purta noua sa decoraţie la acele ocazii în care în colţul din dreapta jos al invitaţiei se stipula că decoraţiile sau medaliile trebuie purtate. Ministerul de Externe trimise cererea la Palat, unde regina, verişoară îndepărtată cu regele Alfons al III-lea, o aprobă.

Următoarea ocazie oficială la care Gerald îşi putu etala Ordinul Păunului fu ceremonia de investire a primarului, ţinută în sala de consilii a Primăriei oraşului Hull şi precedată de un dineu la Guildhall.

Gerald se întoarse de la Lagos special pentru această ocazie şi, înainte chiar de a începe să se îmbrace pentru dineu, nu rezistă să nu arunce o privire la Ordinul Păunului (clasa a treia). Deschise cutia care conţinea preţioasa decoraţie şi rămase încremenit, nevenindu-i să creadă: aurul îşi pierduse luciul, iar una dintre pietre era pe cale să cadă. Doamna Haskins se opri din îmbrăcat pentru a arunca o privire la medalie.

– Nu e aur, declară ea cu o simplitate pur şi simplu dezarmantă.

Gerald nu făcu nici un comentariu şi fixă repede cu aracet piatra slăbită, dar trebui să recunoască, faţă de el însuşi, că execuţia lăsa de dorit. Nici unul dintre ei

nu mai atinse acest subiect în drum spre Primăria orașului Hull.

Unii dintre oaspeții de la dineul primarului din seara aceea, la Guildhall, doriră să afle povestea Ordinului Păunului (clasa a treia) și, deși lui Gerald îi dădea o oarecare satisfacție să explice cum intrase în posesia distincției și cum obținuse de la regină permisiunea de a o purta la ocazii oficiale, simțea că unii dintre colegii săi priveau cu prea puțină venerație păunul lipsit de strălucire. De asemenea, Gerald considera că a avut, oarecum, ghinion să nimerească la aceeași masă cu Walter Ramsbottom, acum viceprimar.

– Presupun că ar fi greu să-i estimezi valoarea reală, spuse Walter, fixînd disprețuitor lanțul.

– Într-adevăr, spuse Gerald ferm.

– Nu mă refeream la o valoare monetară, spuse bijutierul cu un surîs afectat. Asta-i mai mult decît ușor de stabilit. Mă refeream la o valoare sentimentală, bineînțeles.

– Bineînțeles, spuse Gerald. Te aștepți să devii primar la anul? întrebă el, încercînd să schimbe subiectul.

– Asta-i tradiția, spuse Walter, ca viceprimarul să-i urmeze primarului dacă acesta nu vrea să rămînă și în anul următor. Și fii sigur, Gerald, că voi avea grijă să fii așezat la masa de onoare cu această ocazie. Walter făcu o pauză. Știi, lanțul de primar este din aur de paisprezece carate.

Gerald plecă devreme de la banchet în seara aceea, hotărît să facă ceva în legătură cu Ordinul Păunului înainte ca Walter să devină primar.

Nici unul dintre prietenii săi nu l-ar fi descris pe Gerald ca pe un tip extravagant și chiar soția lui fu luată prin surprindere de demonstrația de vanitate ce avea să urmeze. A doua zi dimineața la ora nouă Gerald telefonă la birou pentru a anunța că nu vine în ziua aceea. Plecă apoi cu trenul la Londra pentru a vizita Bond Street în general și pe un faimos bijutier în special.

Ușa magazinului din Bond Street îi fu deschisă lui Gerald de către un sergent din Corpul de pază. Îndată ce păși înăuntru, Gerald îi explică problema sa domnului înalt și subțire, în costum negru, care se apropiase să-l întîmpine. Fu condus apoi spre o tejghea circulară din sticlă aflată în mijlocul magazinului.

– Domnul Pullinger vine imediat, fu asigurat.

Cîteva momente mai tîrziu, expertul în pietre prețioase de la Asprey's sosi și acceptă cu plăcere cererea lui Gerald de a evalua Ordinul Păunului (clasa a treia). Domnul Pullinger așeză lanțul pe o pernă de catifea neagră înainte de a începe să studieze atent pietrele cu ajutorul unei lupe mici.

După ce-i aruncă o privire, se încruntă, tot atît de dezamăgit ca un favorit al unei curse ieșit pe locul al treilea.

– Deci, cît valorează? întrebă Gerald direct după cîteva minute.

– E greu să evaluezi ceva atît de extraordinar de... – Pullinger ezită – de neobișnuit.

– Pietrele nu sînt decît sticlă, iar aurul e tinichea, asta încercați să-mi spuneți, nu-i așa?

Domnul Pullinger avea o privire care arăta că nici el însuși nu s-ar fi putut exprima mai clar.

– Poate că ați obține cîteva sute de lire de la cineva care colecționează obiecte de felul ăsta, dar...

– A, nu, spuse Gerald destul de jignit. N-am nici cea mai mică intenție de a-l vinde. Scopul venirii mele la Londra este de a afla dacă puteți face o *copie* după el.

– Să facem o copie? spuse expertul nevenindu-i să creadă.

– Mda, spuse Gerald. În primul rînd, vreau ca în locul fiecărei pietre să fie pusă o nestemată, în funcție de culoare. În al doilea rînd, vreau o montură care să impresioneze și o ducesă. Și în al treilea rînd, vreau ca cel mai bun meșter să lucreze totul în aur de optsprezece carate.

Expertul de la Asprey's, în ciuda anilor de experiență cu clienți arabi, nu-și putu ascunde surpriza.

– Nu va fi ieftin, spuse el *sotto voce:* cuvîntul „ieftin" era în mod clar dezaprobat de Asprey's.

– Nu m-am îndoit nici o clipă, spuse Gerald. Dar trebuie să înțelegeți că este unul dintre acele onoruri care se ivesc numai o dată în viață. Și-acum, cînd credeți că aș putea primi un deviz?

– Într-o lună, șase săptămîni cel mult, răspunse expertul.

Gerald părăsi covorul de pluș de la Asprey's pentru canalele din Nigeria. Cînd, o lună și ceva mai tîrziu, se întoarse la Londra, se duse în West End pentru o a doua întîlnire cu domnul Pullinger.

Bijutierul nu-l uitase pe Gerald Haskins și ciudata lui cerere, astfel că scoase imediat din registrul de comenzi o foaie de hîrtie împăturită cu grijă. Gerald o despături și o citi încet. Materiale necesare pentru executarea cererii clientului: douăsprezece diamante, șapte ametiste, trei rubine și un safir, toate avînd o culoare impecabilă și fiind de cea mai bună calitate. Un păun sculptat în fildeș și pictat de un artist. Întregul lanț executat din cel mai bun aur de optsprezece carate. Pe ultimul rînd scria: „Două sute unsprezece mii de lire – fără TVA."

Gerald, care n-ar fi pregetat să se tocmească pentru un deviz de cîteva mii de lire pentru materiale de acoperiș sau achiziționarea de echipament greu, sau chiar pentru un stat de salarii, întrebă doar:

– Cînd îl voi putea ridica?

– Nu se poate spune cu precizie cît va dura realizarea unei piese atît de frumoase, spuse domnul Pullinger. Mă tem că va fi nevoie de ceva timp pentru a găsi pietre de o culoare și mărime perfecte. Făcu o pauză. De asemenea, sper ca meșterul nostru cel mai bun să fie liber pentru a lucra el însuși la această comandă specială. A fost destul de prins în ultima vreme cu executarea cadourilor pentru apropiata vizită a reginei în Arabia Saudită, așa că nu cred că va putea fi gata înainte de sfîrșitul lui martie.

Tocmai la timp pentru banchetul de investire a primarului de anul viitor, se gîndi Gerald. Consilierul

Ramsbottom nu va mai putea să-și rîdă de el de data asta. Aur de paisprezece carate spusese?

Lagos și Rio de Janeiro aveau amîndouă sistemele de canalizare puse la punct cu mult înainte ca Gerald să se poată întoarce la Asprey's. Și își văzu superba decorație doar cu cîteva săptămîni înainte de ziua investirii primarului.

Cînd domnul Pullinger îi arătă pentru prima oară clientului său opera finisată, omul din Yorkshire suspină încîntat. Ordinul era atît de magnific, încît Gerald consideră necesar să cumpere un colier de perle de la Asprey's pentru a-și asigura tăcerea Angelei.

Întorcîndu-se la Hull, așteptă pînă după cină, apoi deschise cutia din piele verde de la Asprey's, surprinzînd-o pe soția sa cu noua decorație.

– Demnă de un cap încoronat, iubito, o asigură el, dar Angela părea preocupată de perlele ei.

După ce Angela se duse să spele vasele, soțul ei rămase o vreme să admire superbele nestemate lucrate cu atîta măiestrie și atît de frumos tăiate, înainte de a închide, în sfîrșit, cutia. În dimineața următoare o luă, fără prea mare tragere de inimă, și o duse la bancă, unde dădu indicații să fie ținută încuiată bine în seif, căci n-o va lua de acolo decît o dată, cel mult de două ori pe an. Nu putu rezista să nu-i arate obiectul încîntării lui directorului băncii, domnul Sedgley.

– O veți purta, fără îndoială, în ziua investirii primarului? întrebă domnul Sedgley.

– Dacă voi fi invitat, spuse Gerald.

– O, sînt sigur că Ramsbottom va dori ca toți vechii lui prieteni să asiste la ceremonie. Mai ales dumneavoastră, cred, adăugă el fără nici o explicație.

Gerald îi citi soției sale știrea de la Cronica evenimentelor de la Curte din *The Times* la micul dejun: „Ni se comunică de la Buckingham Palace că

Regele Alfons al IV-lea al Multaviei va face o vizită oficială în Marea Britanie între 7 și 11 aprilie."

– Mă întreb dacă vom avea ocazia să-l vedem din nou pe rege, spuse Angela.

Gerald nu-și exprimă părerea.

De fapt, domnul și doamna Gerald Haskins primiră două invitații legate de vizita oficială a regelui Alfons, una pentru a lua masa cu regele la Claridge – ambasada Multaviei la Londra nefiind destul de încăpătoare pentru astfel de ocazii – și a doua, adusă o zi mai tîrziu prin curier special, de la Buckingham Palace.

Gerald era încîntat. Păunul, după cîte se părea, avea să aibă trei ieșiri într-o singură lună, căci vizita la Palat era cu zece zile înainte ca Walter Ramsbottom să fie făcut primar.

Dineul oficial de la Claridge fu memorabil și deși mai erau sute de alți invitați, Gerald reuși să prindă cîteva minute cu gazda sa, regele Alfons al IV-lea care, după cum observă cu plăcere, nu-și putea lua ochii de la Ordinul Păunului (clasa a treia).

Vizita la Buckingham Palace, cu o săptămînă mai tîrziu, era a doua de acest fel pentru Gerald și Angela, după investirea lui Gerald cu titlul de Comandor al Imperiului Britanic. Lui Gerald îi luă aproape tot atît de mult să se îmbrace ca și soției sale. Pierdu ceva timp aranjîndu-și gulerul în așa fel încît să fie sigur că semnul de comandor se va vedea în toată splendoarea lui chiar și cu Ordinul Păunului așezat în formă de dreptunghi pe umeri. Gerald îi ceruse croitorului său să-i coasă niște bride micuțe pe umerii fracului, pentru a nu fi nevoie ca ordinul să fie mereu rearanjat.

Cînd familia Haskins ajunse la Buckingham Palace, ea trebui să se înscrie într-un șir lung de bărbați încărcați de medalii și de femei cu diademe pînă în sufrageria oficială unde un valet arăta fiecăruia dintre invitați locul său. Gerald o luă pe soția sa de braț și o conduse spre locurile lor.

Observă că Angela se întorcea ori de cîte ori vedea o diademă.

Deși stăteau destul de departe de Majestatea Sa, la o ramificație a mesei principale, Gerald avea totuși la stînga o persoană de sînge regal și la dreapta pe ministrul agriculturii. Era mai mult decît satisfăcut. De fapt, toată seara trecu mult prea repede, iar Gerald începea deja să simtă că ziua investirii primarului îl va dezamăgi. Cu toate acestea, își imagina o scenă în care consilierul Ramsbottom îi admira Ordinul Păunului (clasa a treia), în timp ce el îi povestea despre dineul de la Palat.

După două toasturi și două imnuri naționale, se ridică în picioare regina. Adresîndu-se celor trei sute de invitați, ea vorbi cu căldură despre Multavia și cu afecțiune despre vărul ei îndepărtat, regele. Majestatea Sa adăugă că spera să viziteze regatul acestuia cîndva în viitorul apropiat. Acest anunț fu întîmpinat cu aplauze prelungite. Apoi își încheie discursul spunînd că avea intenția să facă două investituri.

Regina îl făcu pe regele Alfons al IV-lea Cavaler al Ordinului Regal Victoria (KCVO), iar apoi, pe ambasadorul Multaviei la Curtea din St. James îl făcu Comandor al aceluiași ordin (CVO), amîndouă fiind ordine personale ale reginei. O cutie de culoare albastru regal fu deschisă de șambelanul Curții și decorațiile fură așezate pe umerii destinatarilor. Îndată ce regina își încheie îndatoririle oficiale, regele Alfons se ridică pentru a răspunde.

– Majestate, continuă el după obișnuitele formalități și mulțumiri. Aș dori să dau și eu două decorații. Prima – unui englez care a adus mari servicii țării mele cu experiența și hărnicia sa – regele privi în direcția lui Gerald – un om, continuă el, care a executat un sistem de canalizare cu care s-ar putea mîndri orice națiune din lume, și, într-adevăr, Majestate, ea a fost inaugurată de ministrul Vostru de externe. Noi, cei din Teske, îi vom rămîne îndatorați generație după generație. De aceea îi conferim

domnului Gerald Haskins, Comandor al Imperiului Britanic, Ordinul Păunului (clasa a doua).

Lui Gerald nu-i venea să-și creadă urechilor.

Aplauze tumultuoase au întîmpinat un Gerald surprins, care-și făcea drum spre Majestățile Lor. El se opri nehotărît în fața tronurilor, undeva între regina Angliei și regele Multaviei. Regele îi zîmbi noului posesor al Ordinului Păunului (clasa a doua) și cei doi bărbați își strînseră mîinile. Dar înainte de a-l împodobi cu noua distincție, regele Alfons se aplecă și, cu o oarecare dificultate, luă de pe umerii lui Gerald Ordinul Păunului (clasa a treia).

– N-o să mai ai nevoie de ăsta, șopti regele în urechea lui.

Gerald privi cu oroare cum prețioasa-i posesiune dispare într-o cutie de piele roșie ținută deschisă de secretarul particular al regelui, care stătea nemișcat în spatele suveranului său. Gerald continuă să se holbeze la secretarul particular, care ori era un diplomat de primă clasă, ori nu fusese prevenit în nici un fel despre planul regelui, căci fața lui nu trăda nici cel mai mic semn. O dată ce magnifica decorație a lui Gerald fu îndepărtată cu grijă, cutia se închise cu o pocnitură ca un seif al cărui cifru nu-i fusese spus lui Gerald.

Vru să protesteze, dar rămase fără grai.

Regele Alfons luă apoi dintr-o altă cutie Ordinul Păunului (clasa a doua) și îl așeză pe umerii lui Gerald. Acesta, cu ochii pironiți la pietrele de sticlă colorată, ezită cîteva clipe, apoi făcu împleticindu-se un pas înapoi, se înclină și se întoarse la locul său din uriașa sufragerie. Nu auzea valurile de aplauze care-l însoțeau; singurul lui gînd era cum ar putea să-și recupereze lanțul pierdut imediat ce se terminau discursurile. Se prăbuși în scaunul de lîngă cel al soției sale.

– Iar acum, continuă regele, aș vrea să vă prezint o decorație care n-a mai fost acordată nimănui de la moartea tatălui meu. Ordinul Păunului (clasa întîi), pe

care am deosebita plăcere de a-l acorda Majestății Sale Regina Elisabeta a II-a.

Regina se ridică de la locul ei, iar secretarul particular al regelui făcu din nou un pas înainte. Ținea în mîinile sale aceeași cutie din piele roșie care închisese în ea cu atîta strășnicie prețioasa posesiune a lui Gerald. Cutia se redeschise și regele luă din ea magnificul Ordin și îl așeză pe umerii reginei. Nestematele scînteiau în lumina lumînărilor, iar oaspeții scoaseră un suspin de admirație la vederea frumuseții perfecte a piesei.

Gerald era singura persoană din încăpere care-i cunoștea adevărata valoare.

– Ei, tu ai spus întotdeauna că e demnă de un cap încoronat, remarcă soția lui mîngîindu-și șiragul de perle.

– Mda, spuse Gerald. Dar ce-o să zică Ramsbottom cînd o să vadă asta? adăugă el trist, jucîndu-se cu Ordinul Păunului (clasa a doua). Va ști că nu e autentic.

– Nu cred că are o importanță atît de mare, spuse Angela.

– Ce vrei să spui, iubito? întrebă Gerald. O să fiu bătaia de joc a întregului Hull în ziua investirii primarului.

– Ar trebui să citești ziarele de seară, Gerald, și să nu te mai uiți atîta în oglindă, și-atunci ai afla că Walter nu va fi făcut primar anul acesta.

– Nu va fi făcut primar? repetă Gerald.

– Nu. Actualul primar s-a hotărît să mai stea un an, așa că Walter nu va fi făcut primar decît anul viitor.

– Adevărat? spuse Gerald cu un zîmbet.

– Și dacă te gîndești la ce cred eu că te gîndești, Gerald Haskins, de data asta te va costa o diademă.

Prieteni buni

M-am trezit înaintea lui, simțindu-mă ușor tulburată, dar știam că nu era nimic de făcut în privința asta.

Am clipit și ochii mi s-au obișnuit imediat cu lumina difuză. Am ridicat capul și am privit lung întinderea de carne albă și nemișcată care zăcea lîngă mine. Dacă ar face la fel de multă mișcare ca mine, n-ar mai avea pernițele alea, m-am gîndit, fără pic de compasiune.

Roger s-a foit neliniștit și chiar s-a întors cu fața la mine, dar știam că nu se va trezi de-a binelea înainte ca ceasul deșteptător de lîngă pat să înceapă să sune. Am stat o clipă în cumpănă dacă să mă culc la loc sau să mă scol și să-mi iau ceva de mîncare înainte ca el să se trezească. În cele din urmă m-am hotărît să stau pur și simplu întinsă pe jumătatea mea de pat, visînd cu ochii deschiși, dar avînd grijă să nu-l deranjez. Cînd avea să deschidă, în sfîrșit, ochii, intenționam să mă prefac că mai dorm – astfel va sfîrși prin a-mi pregăti el micul dejun. Am început să trec în revistă lucrurile care trebuiau făcute după ce el avea să plece la birou. Atîta timp cît eram acasă, pregătită să-l întîmpin cînd se întorcea de la serviciu, nu părea să-i pese ce făceam în timpul zilei.

Un mormăit ușor a venit dinspre jumătatea lui de pat. Sforăitul lui Roger nu m-a deranjat niciodată. Afecțiunea mea pentru el era nețărmurită și tot ce-mi doream era să pot găsi cuvinte pentru a i-o spune. De fapt, el a fost singurul bărbat pe care l-am apreciat

într-adevăr. Uitîndu-mă la fața lui nebărbierită mi-am amintit că nu înfățișarea sa mă atrăsese în seara aceea, la local.

Prima dată l-am întîlnit pe Roger la Cat and Whistle, un local aflat la colțul cu Mafeking Road. S-ar putea spune că era localul nostru. El venea pe la opt, comanda o halbă de bere slabă și se ducea cu ea la o măsuță din colțul sălii, chiar în spatele panoului cu ținta. În majoritatea cazurilor, stătea singur, privind la săgețile care erau aruncate spre centrul țintei, dar care cel mai adesea nimereau doar unu sau cinci puncte – asta cînd nimereau. El nu juca niciodată și m-am întrebat de multe ori, din locul meu avantajat din spatele barului, dacă se temea să-și abandoneze locul favorit sau pur și simplu nu-l interesa sportul acela.

Apoi lucrurile s-au schimbat brusc pentru Roger – fără îndoială, după părerea lui, în bine – cînd într-o seară de primăvară timpurie o blondă pe nume Madeleine, care purta o haină din imitație de blană și bea un cocteil dublu de gin și vermut, s-a cocoțat pe taburetul de lîngă el. N-o mai văzusem niciodată în cîrciumă, dar era în mod evident cunoscută pe plan local, iar discuția banală de la bar m-a făcut să cred că povestea nu va dura prea mult. Vedeți, mergea vorba că ea căuta pe cineva al cărui orizont să se întindă dincolo de Cat and Whistle.

De fapt, aventura – dacă s-a ajuns vreodată la asta – a durat numai douăzeci de zile. Știu, pentru că le-am numărat. Apoi, într-o seară, s-au auzit voci ridicate și cîteva capete s-au întors cînd ea a părăsit micul taburet tot atît de brusc cum îl ocupase. Ochii lui obosiți au urmărit-o îndreptîndu-se spre un alt loc liber la capătul barului, dar nu s-a arătat deloc surprins la plecarea ei și n-a făcut nici o încercare de a o urma.

Ieșirea ei a fost semnalul intrării mele. Am făcut aproape un salt din spatele barului și, mișcîndu-mă cît de repede îmi permitea demnitatea, cîteva secunde mai tîrziu mă aflam pe taburetul vacant de lîngă el. N-a

comentat și desigur n-a făcut nici o încercare de a-mi oferi ceva de băut, dar unica privire pe care a aruncat-o în direcția mea nu sugera că m-ar considera o înlocuire chiar inacceptabilă. M-am uitat în jur să văd dacă mai avea cineva intenția să-mi uzurpe poziția. Bărbaților care stăteau în picioare în jurul țintei nu părea să le pese. Un triplu șaptesprezece, un doisprezece și un cinci păreau să le absoarbă atenția cu totul. M-am uitat spre bar să văd dacă șeful îmi observase absența, dar era ocupat cu primirea comenzilor. Am văzut că Madeleine sirota deja un pahar de șampanie din singura sticlă a localului, plătită de un străin. Blazerul lui modern cu piepți dubli și cravata cu dungi m-au convins că ea nu avea să-și mai bată capul cu Roger. Părea bine înșurubată, pentru cel puțin încă douăzeci de zile.

Am privit în sus spre Roger – știam cum îl cheamă de cîtăva vreme, deși nu-i spusesem niciodată pe nume și nu eram sigură că el mi-l știa pe al meu. Am început să-mi flutur genele într-un mod cam exagerat. Mă simțeam un pic stupidă, dar cel puțin asta a provocat un zîmbet ușor. S-a aplecat și mi-a atins obrazul, cu mîini surprinzător de delicate. Nici unul dintre noi n-a simțit nevoia să vorbească. Ne simțeam amîndoi singuri și părea inutil să explicăm de ce. Am șezut tăcuți, el sorbind din cînd în cînd din bere, eu rearanjîndu-mi, la răstimpuri, picioarele, în timp ce cîțiva metri mai încolo săgețile își urmau traiectoria nedeterminată.

Cînd barmanul strigă „Ultima comandă“, Roger dădu pe gît ce-i mai rămăsese din bere, în vreme ce jucătorii care trăgeau la țintă se grăbeau să încheie ceea ce trebuia să fie jocul final.

Nimeni n-a făcut nici un comentariu cînd am plecat împreună și am fost surprinsă că Roger n-a protestat deloc cînd l-am însoțit pînă la mica lui mașină decapotabilă. Știam exact unde locuiește, deoarece îl văzusem cu diferite ocazii așteptînd în stația de autobuz din Dobson Street, într-un șir tăcut de pasageri matinali fără nici un chef. O dată chiar m-am

rezemat de un zid din apropiere pentru a-i studia trăsăturile cu mai multă atenție. Era o față anonimă, aproape comună, dar avea cei mai calzi ochi și cel mai bun zîmbet pe care le observasem vreodată la un bărbat.

Singura mea neliniște era că nu părea conștient de existența mea, ci doar în mod constant preocupat, neavînd ochi în fiecare seară și gînduri în fiecare dimineață decît pentru Madeleine. Cît o invidiam pe fata aia. Avea tot ce-mi doream eu – cu excepția unei haine de blană ca lumea, singurul lucru pe care mi-l lăsase maică-mea. De fapt, n-am nici un drept să fiu răutăcioasă cu Madeleine, căci nu se poate ca trecutul ei să fi fost mai întunecat decît al meu.

Toate acestea s-au petrecut acum mai bine de un an și, pentru a-mi dovedi devotamentul față de Roger, n-am mai intrat niciodată de atunci la Cat and Whistle. Părea s-o fi uitat pe Madeleine, căci n-a vorbit nici măcar o dată despre ea în fața mea. Un om neobișnuit – nu m-a întrebat nici el despre vreuna din relațiile mele din trecut.

Poate că ar fi trebuit s-o facă. Aș fi vrut să știe adevărul despre viața mea dinainte de a ne cunoaște, deși totul pare acum fără importanță. Vedeți, fusesem cea mai mică dintr-o familie cu patru copii, așa că rămîneam întotdeauna la urmă. Nu-mi cunoscusem niciodată tatăl, iar într-o seară, cînd am ajuns acasă, am descoperit că mama fugise cu altul. Tracy, una dintre surorile mele, m-a prevenit să nu aștept să se întoarcă. S-a dovedit că a avut dreptate, căci n-am mai văzut-o pe mama din ziua aceea. Este îngrozitor să fii nevoit să recunoști, chiar și numai în sinea ta, că mama ta e o tîrfă.

Rămasă orfană, am început să plutesc în derivă, încercînd să fiu mereu cu un pas înaintea legii – ceea ce nu este atît de ușor atunci cînd n-ai întotdeauna unde să-ți așezi capul. Nu pot nici măcar să-mi amintesc cum am terminat-o cu Derek – dacă ăsta o fi fost numele lui adevărat. Derek, ale cărui senzuale trăsături întunecate ar fi atras orice femelă sensibilă, mi-a spus că fusese pe o navă comercială în ultimii

trei ani. Cînd făcea dragoste cu mine eram gata să cred orice. I-am explicat că tot ce-mi doream era un cămin cald, hrană regulată și, poate, cu timpul, o familie a mea. Avu grijă ca una dintre dorințele mele să se împlinească, deoarece, la cîteva săptămîni după ce m-a părăsit, am născut două gemene. Derek nu le-a văzut niciodată: se întorsese pe mare încă înainte de a-i putea spune că eram însărcinată. Nu avusese nevoie să-mi promită luna de pe cer; era atît de chipeș încît probabil știa că aveam să fiu a lui numai de dragul de a petrece o noapte frumoasă.

Am încercat să-mi cresc decent fetele, dar autoritățile au aflat, de data asta, și le-am pierdut pe amîndouă. Mă întreb pe unde or fi acum. Dumnezeu știe. Sper numai că au ajuns într-o familie cumsecade. Cel puțin au moștenit înfățișarea irezistibilă a lui Derek, care nu poate decît să le fie de folos în viață. Ăsta-i încă un lucru despre care Roger nu va ști niciodată nimic. Încrederea lui totală nu face decît să-mi sporească sentimentul de vinovăție, iar acum nu sînt niciodată în stare să găsesc o cale pentru a-i spune adevărul.

După ce Derek s-a întors pe mare am fost singură aproape un an pînă să obțin o jumătate de normă la Cat and Whistle. Patronul era atît de meschin că nu mi-ar fi dat nici mîncarea și băutura dacă nu mi-aș fi respectat partea mea de înțelegere.

Roger obișnuia să vină cam o dată, poate de două ori pe săptămînă, pînă s-o întîlnească pe blonda cu haina de blană jerpelită. După aceea, a venit în fiecare seară, pînă cînd ea s-a ridicat și l-a părăsit.

Am știut că e bărbatul perfect pentru mine prima dată cînd l-am auzit comandînd o halbă de bere. Avea un glas atît de blînd. În acele zile de început barmanițele flirtau cu el pe față, dar el nu arăta nici un interes pentru ele. Pînă cînd l-a agățat Madeleine nici n-am fost sigură că prefera femeile. Poate că la urma urmei ceea ce l-a atras la mine a fost înfățișarea mea androgină.

Cred că eu trebuie să fi fost singura din cîrciuma aia care căuta ceva mai de durată.

Și astfel, Roger mi-a dat voie să-mi petrec noaptea cu el. Îmi amintesc că s-a strecurat în baie să se dezbrace în timp ce eu mă odihneam pe ceea ce presupuneam că va fi jumătatea mea de pat. Din noaptea aceea nu mi-a mai cerut niciodată să plec, nu mai zic să mă dea afară. Este o relație fără pretenții. Nu știu să fi ridicat vreodată glasul sau să mă fi certat pe nedrept. Iertați-mi clișeul, dar o dată căzusem și eu în picioare.

Brr. Brr. Brr. Deșteptătorul ăla blestemat. Mi-am dorit să-l fi putut îngropa. Zgomotul va continua pînă cînd Roger se va hotărî să se miște. Odată am încercat să mă întind peste el și să opresc soneria aia infernală, dar n-am reușit decît să trîntesc mașinăria pe podea, ceea ce l-a supărat mai tare chiar decît sunatul. A nu se repeta, am dedus. În cele din urmă o mînă lungă a ieșit de sub pătură și o palmă a căzut pe partea de sus a ceasului, iar îngrozitorul vacarm s-a potolit. Eu am un somn ușor, cea mai mică mișcare mă trezește. Dacă mi-ar fi cerut-o, aș fi putut să-l trezesc cu mult mai multă blîndețe în fiecare dimineață. La urma urmei, metodele mele sînt tot atît de demne de încredere ca orice invenție făcută de om.

Pe jumătate treaz, Roger m-a îmbrățișat scurt înainte de a-mi masa spatele, ceea ce întotdeauna îmi provoca, în mod garantat, un zîmbet. Apoi a căscat, s-a întins și a declarat, ca în fiecare dimineață: „Trebuie să mă grăbesc, altfel întîrzii la birou." Presupun că unele femei ar fi fost enervate de previzibilul rutinei noastre de dimineață – nu și eu. Era o parte dintr-o viață care mă făcea să mă simt în siguranță la gîndul că în sfîrșit găsisem ceva care să merite.

Roger a reușit să-și bage picioarele greșit în papuci – întotdeauna o șansă de cincizeci la sută – înainte de a se tîrî pînă la baie. A ieșit cincisprezece minute mai tîrziu, așa cum făcea întotdeauna, arătînd abia cu puțin mai bine decît atunci cînd intrase. M-am obișnuit cu ceea ce unii ar numi cusururile lui, de vreme ce el s-a învățat să-mi accepte mania curățeniei și nevoia de a mă simți în siguranță.

– Sularea, leneșo, a spus el mustrător, dar apoi nu a făcut decît să zîmbească atunci cînd eu m-am reinstalat, refuzînd să părăsesc adîncitura caldă lăsată de corpul lui.

– Presupun că vrei să-ți pregătesc micul dejun înainte de a pleca la serviciu? a adăugat el în timp ce cobora pe scări.

Nu m-am obosit să răspund. Știam că în cîteva clipe va deschide ușa din față și va lua ziarul de dimineață, vreo scrisoare și obișnuita noastră jumătate de kilogram de lapte. Fiind un om pe care te poți baza întotdeauna, el va pune ibricul la fiert, apoi se va duce în cămară, va umple un vas cu mîncarea mea preferată pentru micul dejun și va adăuga porția mea de lapte, lăsîndu-și lui numai atît cît să-i ajungă pentru două cești de cafea.

Aproape că puteam să anticipez secunda cînd micul dejun avea să fie gata. Mai întîi aveam să aud ibricul fierbînd, cîteva clipe mai tîrziu laptele avea să fie turnat, apoi în sfîrșit se va auzi zgomotul unui scaun tras. Acesta era semnalul de care aveam nevoie pentru a mi se confirma că era timpul să mă duc lîngă el.

Mi-am întins încet picioarele, observînd că unghiile necesitau puțină atenție. Mă hotărîsem deja să nu încep să mă spăl ca lumea pînă nu pleca el la serviciu. Am auzit zgomotul scaunului tras pe linoleumul din bucătărie. M-am simțit atît de fericită încît literalmente am sărit din pat și am ieșit prin ușa deschisă. Cîteva secunde mai tîrziu mă aflam jos, la parter. Deși el luase deja prima înghițitură de fulgi de porumb, s-a oprit din mîncat în clipa în care m-a văzut.

– Drăguț din partea ta că ai venit, a spus cu un zîmbet larg.

Am pășit spre el și m-am uitat în sus așteptînd. El s-a aplecat și mi-a pus castronașul în față. Am început să lipăi fericită laptele, dînd din coadă într-o parte și-n alta.

E o legendă că dăm din coadă numai cînd sîntem supărate.

Furtul

Christopher și Margaret Roberts își petreceau întotdeauna vacanța de vară cît mai departe de Anglia, bineînțeles, în funcție și de posibilitățile pe care le aveau. Totuși, deoarece Christopher era doctor în filologie clasică la St. Cuthbert, o mică școală secundară aflată chiar la nord de Yeovil, iar Margaret era administratoarea școlii, experiența lor în ceea ce privea patru din cele cinci continente se limita în bună măsură la periodice de tipul *National Geographic Magazine* și *Time*.

Vacanțele anuale din august ale familiei Roberts erau, cu toate acestea, sacrosancte și ei își petreceau unsprezece luni pe an economisind, făcînd planuri și pregătindu-se pentru singura lor extravaganță. Următoarele unsprezece luni erau apoi petrecute împărtășind descoperirile lor „odraslelor“: cei doi Roberts, neavînd copii, vedeau în toți elevii de la St. Cuthbert niște „odrasle“.

În serile lungi cînd se presupunea că „odraslele“ adormiseră în camerele lor, soții Roberts se cufundau în hărți, analizau păreri avizate și, în cele din urmă, făceau o scurtă listă pe care s-o aibă în vedere. În expedițiile recente ajunseseră pînă în Norvegia, Italia de nord și Iugoslavia, sfîrșind prin a explora, în anul care tocmai trecuse, insula lui Ahile, Skyros, de pe coasta de est a Greciei.

– Anul ăsta trebuie să mergem în Turcia, spuse Christopher după îndelungi frămîntări.

O săptămînă mai tîrziu, Margaret ajunse la aceeași concluzie, și astfel putură să treacă la Etapa a Doua. Fiecare carte despre Turcia existentă la biblioteca locală fu împrumutată, consultată, reîmprumutată și reconsultată. Fiecare broșură care putea fi obținută de la ambasada Turciei sau de la agențiile de turism locale avu parte de aceeași neobosită și minuțioasă examinare.

Pînă în prima zi a ultimului trimestru, biletele de avion erau plătite, închiriaseră o mașină, își făcuseră rezervările și tot ce putea fi asigurat fusese, cu grijă, avut în vedere. Din planurile lor nu mai lipsea decît un singur detaliu.

– Deci care va fi chilipirul sau, mai bine zis, „furtul" nostru anul ăsta? întrebă Christopher.

– Un covor, spuse Margaret fără nici o ezitare. Trebuie. De mai bine de o mie de ani în Turcia se produc covoarele cele mai căutate din lume. Ar fi o prostie să ne gîndim la altceva.

– Cît ar trebui să cheltuim pe el?

– Cinci sute de lire, spuse Margaret, simțindu-se foarte extravagantă.

După ce căzură de acord, trecură încă o dată în revistă „furturile" pe care le comiseseră de-a lungul anilor. În Norvegia, fusese un dinte de balenă sculptat în formă de galion de către un artist local care la scurtă vreme după aceea fusese preluat de Steuben. În Toscana, fusese un vas de ceramică găsit într-un sătuc unde vasele erau turnate și arse în cuptoare, pentru a fi apoi vîndute în Roma la prețuri exorbitante: un mic defect pe care doar un expert l-ar fi putut observa făcea din el un „chilipir". Undeva, la marginea orașului Skopje, familia Roberts vizitase o fabrică de sticlă și achiziționase o cană pentru apă la numai cîteva minute după ce fusese suflată, în fața lor, iar în Skyros avuseseră cel mai mare triumf de pînă acum, un fragment dintr-o urnă pe care o descoperiseră lîngă un vechi teren de excavații. Cei doi Roberts își anunțaseră imediat descoperirea

autorităților grecești, dar acestea nu consideraseră fragmentul suficient de important ca să împiedice exportarea lui la St. Cuthbert.

La întoarcerea în Anglia, Christopher nu putuse rezista să nu verifice valoarea piesei împreună cu profesorii de limbi clasice de la bătrîna lui *alma mater*. I se confirmă că piesa era, probabil, din secolul al doisprezecelea. Acest ultim „furt" trona acum pe un suport deasupra căminului din salonul lor.

– Da, un covor ar fi perfect, cugetă Margaret. Nenorocirea e că toată lumea merge în Turcia cu ideea de a pune mîna pe un covor la preț redus. Așa că să găsești unul într-adevăr bun...

Îngenunchie și începu să măsoare spațiul mic din fața căminului din salon.

– Șapte pe trei ar fi tocmai potrivit, spuse ea.

La numai cîteva zile după încheierea trimestrului, soții Roberts se duseră cu autobuzul la Heathrow. Călătoria dura ceva mai mult decît cu trenul, dar prețul era de două ori mai mic.

– Banii economisiți pot fi cheltuiți pe covor, îi aminti Margaret soțului ei.

– De acord, doamnă administrator, spuse Christopher rîzînd.

Ajungînd la Heathrow își înregistrară bagajele pentru zborul charter, aleseră două locuri de nefumători și, văzînd că mai aveau timp, hotărîră să privească alte avioane care decolau, cu destinații și mai exotice.

Christopher fu acela care îi văzu primul pe cei doi pasageri traversînd în goană pista, evident în întîrziere.

– Ia uite, spuse el, arătînd spre cuplul care alerga.

Soția lui studie perechea supraponderală, încă bronzată dintr-o vacanță anterioară, care se bulucea pe scara avoinului.

– Domnul și doamna Kendall-Hume, spuse Margaret nevenindu-i să-și creadă ochilor.

După o scurtă ezitare, adăugă:

– N-aș vrea să fiu răuvoitoare față de nici una dintre odraslele noastre, dar zău că-l găsesc pe tînărul Malcolm Kendall-Hume... se opri.

– Un puști răzgîiat și enervant? sugeră soțul ei.

– Cam așa, spuse Margaret. Nu-mi imaginez cum ar putea fi părinții lui.

– Plini de succes, dacă e să credem poveștile spuse de băiat, spuse Christopher. Un lanț de garaje de mîna a doua de la Birmingham la Bristol.

– Slavă Domnului că nu sînt cu noi în avion.

– Bermude sau Bahamas, pot să pariez, sugeră Christopher.

O voce care venea de la difuzor nu-i mai lăsă lui Margaret nici o șansă de a-și spune părerea.

– Pasagerii pentru zborul Olympic Airways 172 spre Istanbul sînt rugați să se prezinte la Poarta nr. 37.

– Ăsta-i al nostru, spuse Christopher vesel și își începură drumul lung pînă la poarta de plecare.

Fură primii pasageri îmbarcați și, o dată conduși la locurile lor, se apucară să studieze ghidurile turistice despre Turcia și cele trei dosare cu cercetările întreprinse de ei.

– Trebuie neapărat să vedem Templul Dianei cînd vizităm Efesul, spuse Christopher în timp ce avionul pornea pe pistă.

– Și să nu uităm că în acel moment ne vom afla la numai cîtiva kilometri de locul unde se presupune că a stat ultima dată Fecioara Maria.

– Fapt privit cu rezerve de către istoricii serioși, remarcă Christopher ca și cum s-ar fi adresat unui elev din clasa a patra primară; dar soția lui era prea cufundată în cartea ei pentru a remarca. Își continuară amîndoi studiul individual, apoi Christopher o întrebă pe soția lui ce citea.

– *Covoarele – realitate și ficțiune* de Abdul Verizoglu – ediția a șaptesprezecea, spuse ea, convinsă că orice posibile erori fuseseră corectate în celelalte șaisprezece. E plină de informații. Cele mai frumoase exemplare sînt, se pare, din Hereke și sînt țesute din mă-

tase; uneori lucrează la ele pînă la douăzeci de tinere, chiar și copii.

– De ce tinere? întrebă Christopher. Aș fi zis că experiența este esențială într-o muncă atît de delicată.

– Se pare că nu, spuse Margaret. Covoarele de Hereke sînt țesute de cei cu ochi tineri, care pot discerne modele complicate, uneori nu mai mari decît un vîrf de ac și cu pînă la o sută patruzeci de ochiuri pe centimetru pătrat. Un asemenea covor, continuă Margaret, poate costa pînă la cincisprezece sau chiar douăzeci de mii de lire.

– Și la celălalt capăt al scalei? Covoare țesute din rămășițe vechi de lînă de către femei bătrîne? sugeră Christopher, răspunzîndu-și singur la întrebare.

– Fără îndoială, spuse Margaret. Dar chiar și pentru umilele noastre buzunare sînt cîteva principii care trebuie urmate.

Christopher se aplecă, pentru a putea fi sigur că va auzi fiecare cuvînt, în ciuda uruitului motoarelor.

– Nuanțele de roșu și albastru stins pe fond verde sînt considerate clasice și sînt foarte admirate de colecționarii turci, dar galbenul și portocaliul strălucitor trebuie evitate, citi soția lui cu voce tare. Și nu luați niciodată un covor care reprezintă animale, păsări sau pești, căci ele sînt produse numai pentru satisfacerea gusturilor occidentale.

– Nu le plac animalele?

– Nu cred că ăsta-i motivul, spuse Margaret. Musulmanii sunniți, care sînt conducătorii religioși ai țării, nu permit reproducerea în nici un fel a chipurilor. Dar dacă vom căuta cu răbdare prin bazaruri, tot o să găsim un chilipir de vreo cîteva sute de lire.

– Ce scuză minunată pentru a-ți petrece ziua întreagă prin bazaruri.

Margaret zîmbi, apoi continuă:

– Dar, ascultă. Cel mai important lucru este să te tocmești. Prețul inițial pe care ți-l oferă negustorul este probabil dublu față de ce se așteaptă să primească și triplu față de valoarea covorului. Își ridică ochii din

carte. Dacă va fi nevoie de vreo tocmeală, va trebui să fie făcută de tine, dragul meu. La Marks & Spencer nu se obișnuiește așa ceva.

Christopher zîmbi.

– Și, în sfîrșit, continuă soția lui dînd pagina, dacă negustorul îți oferă cafea trebuie să accepți. Asta înseamnă că se așteaptă ca tîrguiala să dureze mai multă vreme și îi face la fel de multă plăcere tocmeala ca și vînzarea.

– Dacă este așa, ar face bine să aibă o oală foarte mare de cafea pregătită pentru noi, spuse Christopher închizînd ochii și începînd să contemple în gînd plăcerile care-l așteptau.

Margaret nu-și închise cartea despre covoare decît atunci cînd avionul atinse solul, pe aeroportul din Istanbul, și imediat deschise Dosarul Numărul Unu, intitulat „Pre-Turcia".

– La capătul de nord al pistei ar trebui să ne aștepte un autobuz. Ne va duce la aeroportul național, își asigură ea soțul, în timp ce-și potrivea cu grijă ceasul cu două ore înainte.

Curînd, soții Roberts se alăturară pasagerilor care se îndreptau în direcția punctului de control al pașapoartelor. Primele persoane pe care le văzură în fața lor fură aceiași soți între două vîrste despre care presupuseseră că aveau ca destinație tărîmuri mult mai exotice.

– Mă întreb încotro se duc, spuse Christopher.

– Hotelul Hilton, presupun, spuse Margaret în timp ce se urcau într-un vehicul pe care Glasgow Corporation Bus Company îl declarase ieșit din uz cu vreo douăzeci de ani înainte. Acesta scoase un fum negru, apoi o porni spre zborul local THY.

În scurt timp, soții Roberts uitară cu totul de domnul și doamna Kendall-Hume, cînd începură să privească pe mica fereastră a avionului pentru a admira coasta de vest a Turciei luminată de soarele care apunea. Avionul ateriză în portul Izmir chiar în momentul în care mingea roșie dispărea licărind în spatele celui mai înalt deal. Un alt autobuz, și mai

vechi decît cel dinainte, îi duse pe cei doi Roberts la mica lor casă de oaspeți tocmai la timp pentru o cină tîrzie.

Camera lor era micuță, dar curată, iar proprietarul – cam la fel. Îi întîmpină pe amîndoi cu gesturi exagerate și cu un zîmbet strălucitor care prevestea numai bine pentru următoarele douăzeci și una de zile.

În dimineața următoare, devreme, soții Roberts își recapitulară planurile detaliate pentru Ziua Întîi din Dosarul Numărul Doi. Mai întîi trebuia să ia Fiatul a cărui închiriere o plătiseră încă din Anglia, apoi aveau să meargă printre dealuri, la vechea fortăreață bizantină de la Selcuk, dimineața, iar după-amiază urma Templul Dianei, dacă le mai rămînea timp.

După ce luară micul dejun și se spălară pe dinți, cei doi părăsiră casa de oaspeți cu cîteva minute înainte de ora nouă. Înarmați cu formularul de închiriere a mașinii și cu ghidul turistic, o porniră spre garajul Beyazik, unde-i aștepta mașina promisă. Merseră încet, pe străzile pavate, prin fața unor căsuțe albe, bucurîndu-se din plin de briza mării, pînă ajunseră în golf. Christopher zări firma garajului Beyazik încă de pe cînd se aflau la o sută de metri de el.

Trecînd pe lîngă magnificele iahturi ancorate în port, își testară unul altuia cunoștințele cu privire la naționalitatea fiecărui steag, simțindu-se ca „odraslele" lor la un extemporal la geografie.

– Italian, francez, liberian, panamez, german. Nu-s prea multe bărci englezești, spuse Christopher, părînd neobișnuit de patriot, ca întotdeauna – reflectă Margaret – cînd se aflau în străinătate.

Ea se uita la șirurile de carene sclipitoare aliniate ca autobuzele din Picadilly în orele de vîrf; unele dintre bărci erau chiar mai mari decît autobuzele.

– Mă întreb ce fel de oameni și-or fi putînd permite un asemenea lux, întrebă ea, fără să aștepte un răspuns.

– Domnul și doamna Roberts, nu-i așa? strigă o voce din spatele lor. Se întoarseră amîndoi, spre a vedea o siluetă familiară acum, îmbrăcată în cămașă albă și șort alb și purtînd o pălărie care-l făcea să semene cu căpitanul „Ochi de Pasăre", care le făcea cu mîna de la prora unuia dintre cele mai mari iahturi.

– Urcați la bord, drăguții mei, spuse entuziast domnul Kendall-Hume, mai mult pe ton de comandă decît de invitație.

Fără chef, soții Roberts traversară pasarela.

– Ia uite cine-i aici, țipă gazda lor într-o gaură din mijlocul punții.

O clipă mai tîrziu, doamna Kendall-Hume apăru de dedesubt, îmbrăcată într-un sarong portocaliu diafan și un sutien asortat.

– Sînt domnul și doamna Roberts – îți amintești, de la Malcolm de la școală.

Kendall-Hume se întoarse cu fața spre cuplul consternat.

– Nu-mi amintesc numele voastre de botez, dar ea e Melody, iar eu sînt Ray.

– Christopher și Margaret, mărturisi profesorul în timp ce-și strîngeau mîinile.

– Beți ceva? Gin, vodcă sau...?

– O, nu, spuse Margaret. Vă mulțumim foarte mult, dar vom bea amîndoi cîte un suc de portocale.

– Cum doriți, spuse Ray Kendall-Hume. Trebuie să rămîneți la masă.

– Dar n-am vrea să...

– Insist, spuse domnul Kendall-Hume. La urma urmei, sîntem în vacanță. Apropo, vom merge pe partea cealaltă a golfului pentru prînz. E o plajă a naibii de frumoasă acolo și o să aveți posibilitatea să faceți plajă și să înotați în voie.

– Ce drăguț din partea dumneavoastră, spuse Christopher.

– Dar unde-i tînărul Malcolm? întrebă Margaret.

– E-ntr-o tabără de cercetași în Scoția. Nu-i place să se fițiie în bărci ca noi.

Pentru prima dată de cînd își aducea el aminte, Christopher simți un soi de admirație pentru băiat. O clipă mai tîrziu, motorul porni vijelios.

În drum spre golf, Ray Kendall-Hume își expuse teoriile despre „nevoia de a te rupe de lume“.

– Nimic nu e mai bun decît un iaht pentru a putea fi singur și a nu fi nevoit să te amesteci cu *hoi polloi.*

Nu-și dorea decît lucruri simple în viață: soarele, marea și provizii nesfîrșite de mîncare și băutură de calitate.

Familia Roberts n-ar fi putut nimeri mai rău. Pînă la sfîrșitul zilei, amîndoi sufereau de o ușoară insolație și, de asemenea, de un oarecare rău de mare. În ciuda pilulelor albe, a pilulelor roșii și a pilulelor galbene împărțite cu generozitate de către Melody, cînd ajunseră în sfîrșit înapoi în camera lor, în seara aceea, le fu imposibil să adoarmă.

Evitarea familiei Kendall-Hume în următoarele douăzeci de zile se dovedi a nu fi ușoară deloc. La Beyazik, garajul unde mica lor mașină închiriată îi aștepta în fiecare dimineață și unde trebuiau s-o ducă înapoi în fiecare seară, nu se putea ajunge decît trecînd pe cheiul unde iahtul cu motor al lui Kendall-Hume stătea ancorat ca un obstacol insurmontabil de la cursele de cai. Nu trecea o zi fără ca soții Roberts să nu trebuiască să-și petreacă o parte din timpul lor prețios legănîndu-se încolo și încoace pe apele învolburate ale Turciei, mîncînd mîncăruri grase și discutînd cît de mare ar trebui să fie un covor pentru a se potrivi în camera din față a familiei Kendall-Hume.

Cu toate acestea, ei reușiră să-și facă o mare parte a programului lor și își rezervară cu hotărîre ultima zi de vacanță în întregime pentru a căuta un covor. Deoarece nu aveau nevoie de mașina lui Beyazik pentru a merge în oraș, erau siguri că măcar în ziua aceea își vor putea evita tartorii.

În ultima dimineață se sculară ceva mai tîrziu decît își planificaseră și după micul dejun o porniră de-a

lungul micii poteci pietruite, Christopher înarmat cu ediția a șaptesprezecea din *Covoarele – realitate și ficțiune*, iar Margaret cu un centimetru și cu cinci sute de lire în cecuri de călătorie.

O dată ajunși în bazar, profesorul și soția sa începură să se uite la miriadele de prăvălioare din jurul lor întrebîndu-se de unde să-și înceapă aventura. Bărbați cu fesuri pe cap încercau să-i ademenească să intre în micuțele lor magazine, dar cei doi Roberts își petrecură prima oră pur și simplu obișnuindu-se cu atmosfera.

– Acum sînt gata să încep cercetările, strigă Margaret încercînd să acopere zgomotul vocilor din jur.

– Atunci v-am găsit tocmai la timp, spuse exact acea voce de care credeau că scăpaseră.

– Tocmai vroiam să...

– Atunci urmați-mă.

Cu inimile cernite, soții Roberts se lăsară conduși de Ray Kendall-Hume în afara bazarului și înapoi spre oraș.

– Acceptați-mi sfatul și vă veți alege cu un chilipir grozav, îi asigură Kendall-Hume pe amîndoi. Am adunat cîteva lucruri cu adevărat frumoase în timpul petrecut prin fiecare colț al golfului, la prețuri de necrezut. Aș fi bucuros să vă las să profitați din plin de experiența mea, fără să vă percep nici o taxă.

– Nu știu cum ați putut suporta gălăgia și mirosul din bazar, spuse Melody, în mod evident fericită să se afle din nou printre reclamele de la Gucci, Lacoste și Saint Laurent.

– Am prefera...

– Salvați tocmai la țanc, spuse Ray Kendall-Hume. Iar locul în care mi s-a spus că trebuie să începi și să sfîrșești dacă vrei să achiziționezi un covor serios este „La Osman".

Margaret își amintea numele din cartea ei despre covoare: „De vizitat numai dacă banii nu au importanță și știți exact ce căutați." Acea vitală ultimă dimineață avea să fie irosită, reflectă ea în timp ce deschidea marile uși de sticlă de la „Osman" pentru a

intra într-un spațiu de mărimea unui teren de tenis. Camera era acoperită de covoare pe jos, pe pereți, pe pervazuri și chiar pe mese. Oriunde ar fi putut fi așezat un covor, acesta se afla acolo pentru a putea fi admirat. Deși cei doi Roberts își dădură seama imediat că nimic din ceea ce era expus nu se putea încadra în prețul pe care și-l puteau ei permite, frumusețea incontestabilă a exponatelor îi fermeca.

Margaret pășea încet prin încăpere, măsurînd covoarele mici, astfel încît să-și poată da seama cam ce să caute o dată ce vor fi scăpat de acolo.

Un bărbat înalt și elegant, cu mîinile ridicate ca pentru rugăciune și îmbrăcat într-un costum imaculat din lînă care părea să fi fost comandat la Savile Row, le veni în întîmpinare.

– Bună dimineața, domnule, i se adresă el domnului Kendall-Hume, alegîndu-și fără dificultate clientul serios. Pot să vă fiu de folos cu ceva?

– Bineînțeles că puteți, răspunse Kendall-Hume. Vreau să-mi arătați cele mai frumoase covoare pe care le aveți, dar n-am intenția să plătesc prețurile cele mai mari.

Negustorul zîmbi politicos și bătu din palme. Șase covoare mici fură aduse de trei vînzători care le desfășurară în centrul încăperii. Margaret se îndrăgosti de un covor pe fond verde stins cu un model format din pătrățele roșii țesute pe margine de jur împrejur. Modelul era atît de complicat, că nu-și putea lua ochii de la el. Măsură, într-o doară, covorul: fix șapte pe trei.

– Aveți un gust excelent, doamnă, spuse negustorul. Margaret, înroșindu-se ușor, se ridică repede, făcu un pas înapoi și ascunse centimetrul la spate.

– Cum ți se par astea, pisicuțo? întrebă Kendall-Hume, făcînd un gest larg cu mîna peste cele șase covoare.

– Nici unul dintre ele nu este destul de mare, răspunse Melody, abia aruncîndu-le o privire.

Negustorul bătu iarăși din palme și exponatele fură rulate la loc și luate de acolo. Fură înlocuite de alte patru, mai mari.

– Doriți să beți o cafea? îl întrebă negustorul pe Kendall-Hume cînd noile covoare zăceau desfășurate la picioarele lor.

– N-am timp, spuse scurt Kendall-Hume. Am venit aici să cumpăr un covor. Dacă vreau o cafea, pot foarte bine să mă duc la o cafenea, adăugă el chicotind.

Melody îi zîmbi complice.

– Ei, eu aș bea o cafea, declară Margaret, hotărîtă să se revolte și ea o dată în vacanța asta.

– Sînt încîntat, doamnă, spuse negustorul, și unul dintre vînzători dispăru să-i îndeplinească dorințele, în timp ce familia Kendall-Hume studia noile covoare.

Cafeaua sosi cîteva minute mai tîrziu. Ea îi mulțumi tînărului vînzător și începu să soarbă încet din lichidul negru și gros. Delicioasă, își zise ea, și îi zîmbi apreciativ negustorului.

– Tot nu-s destul de mari, insistă doamna Kendall-Hume.

Negustorul oftă ușor și bătu încă o dată din palme. Din nou vînzătorii începură să ruleze la loc bunurile refuzate. El se adresă apoi în turcește unuia dintre angajați. Vînzătorul se întoarse ceva mai tîrziu însoțit de un mic pluton de vînzători care duceau două covoare, acestea acoperind, cînd fură desfăcute, cea mai mare parte a podelei magazinului. Lui Margaret îi plăcură și mai puțin decît cele care tocmai îi fuseseră arătate, dar deoarece nu i se ceru părerea, ea nu și-o exprimă.

– Așa mai zic și eu, spuse Ray Kendall-Hume. Tocmai mărimea potrivită pentru salon, nu crezi, Melody?

– Perfect, răspunse soția lui, nefăcînd nici o tentativă de a măsura vreunul dintre covoare.

– Îmi pare bine că sîntem de acord, spuse Ray Kendall-Hume. Dar care, pisicuțo? Cel roșu cu albastru stins, sau cel galben cu portocaliu stralucitor?

– Cel galben cu portocaliu, spuse Melody fără nici o ezitare. Îmi place modelul cu păsări viu colorate de pe margini.

Lui Christopher i se păru că-l vede pe negustor tresărind.

– Deci acum tot ce ne-a mai rămas de făcut este să ne înțelegem la preț, spuse Kendall-Hume. Mai bine așază-te, pisicuțo, că s-ar putea să dureze ceva.

– Sper că nu, spuse doamna Kendall-Hume, rămînînd hotărîtă în picioare.

Soții Roberts rămaseră tăcuți.

– Din păcate, domnule, începu negustorul, soția dumneavoastră a ales unul dintre cele mai bune covoare din colecția noastră, așa că mă tem că nu se vor putea face cine știe ce ajustări de preț.

– Cît? întrebă Kendall-Hume.

– Vedeți, domnule, acest covor a fost țesut la Demirdji, în provincia Izmir, de peste o sută de țesătoare cărora le-a luat mai mult de un an pentru a-l termina.

– Nu mă mai tot duce cu zăhărelul, spuse Kendall-Hume, făcîndu-i cu ochiul lui Christopher. Spune-mi numai cît trebuie să plătesc.

– Simt că este de datoria mea, domnule, să vă atrag atenția că acest covor nici n-ar fi trebuit, de fapt, să se afle aici, spuse turcul pe un ton plîngăreț. A fost făcut inițial pentru un prinț arab care n-a mai putut onora tranzacția cînd a scăzut brusc prețul petrolului.

– Dar trebuie să fi căzut de acord asupra unui preț la vremea aceea, nu?

– Nu vă pot dezvălui cifra exactă, domnule. Mă jenez s-o menționez.

– Eu nu m-aș jena, spuse Kendall-Hume. Haide, care-i prețul? insistă el.

– Ce valută doriți să folosiți? întrebă turcul.

– Lire.

Negustorul scoase din buzunarul hainei un calculator plat, apăsă pe cîteva butoane, apoi se uită nefericit la soții Kendall-Hume.

Christopher și Margaret rămaseră tăcuți, ca niște elevi care se tem că profesorul le-ar putea pune o întrebare al cărei răspuns nu aveau cum să-l cunoască.

– Haide, haide, cît speri să mă jefuiești?

– Cred că trebuie să vă pregătiți pentru un șoc, domnule, spuse negustorul.

– Cît? repetă nerăbdător Kendall-Hume.

– Douăzeci și cinci de mii.

– De lire?

– De lire.

– Cred că glumești, spuse Kendall-Hume, plimbîndu-se în jurul covorului și revenind apoi alături de Margaret. Vei avea ocazia acum să afli de ce sînt considerat „biciul" comerțului cu mașini în estul Angliei, îi șopti el. Nu voi da mai mult de cincisprezece mii pe covorul ăsta. Se întoarse cu fața la negustor. Chiar dacă viața mea ar depinde de asta.

– Atunci mă tem că v-ați pierdut timpul, domnule, răspunse turcul. Căci acesta este un covor menit numai cunoscătorilor. Poate doamna dorește să se mai gîndească în privința celui roșu cu albastru?

– Nici gînd, spuse Kendall-Hume. Culoarea e ștearsă cu totul. Nu vedeți? În mod evident, l-ați lăsat prea mult în vitrină și a fost decolorat de soare. Nu, va trebui să-ți reconsideri prețul dacă vrei ca cel portocaliu cu galben să ajungă în casa unui cunoscător.

Negustorul zîmbi și degetele lui loviră din nou clapele calculatorului.

În timp ce tranzacția continua, Melody privea absentă în jur, aruncînd din cînd în cînd cîte o privire pe fereastră, spre golf.

– Nu pot să scad prețul cu nici un penny sub douăzeci și trei de mii de lire.

– Aș fi dispus să merg pînă la optsprezece mii, spuse Kendall-Hume, dar nici un penny mai mult.

Soții Roberts îl priveau pe negustor introducînd cifrele în calculator.

– Asta n-ar acoperi nici prețul pe care l-am plătit eu pe el, spuse el trist, uitîndu-se în jos la micile cifre luminoase.

– Forțați nota, dar vă sfătuiesc să nu forțați prea tare. Nouăsprezece mii, spuse domnul Kendall-Hume. E ultima mea ofertă.

– Douăzeci de mii de lire este cifra cea mai mică pe care aș putea-o lua în considerare, răspunse negustorul. O pomană în memoria răposatei mele mame.

Kendall-Hume își scoase portofelul și îl așeză pe măsuța de lîngă negustor.

– Nouăsprezece mii de lire și facem tîrgul, spuse el.

– Dar cum să-mi mai hrănesc copiii? întrebă negustorul, cu brațele ridicate deasupra capului.

– Așa cum îi hrănesc și eu pe ai mei, spuse Kendall-Hume rîzînd. Scoțînd un profit corect.

Negustorul făcu o pauză, ca și cînd s-ar fi gîndit din nou, apoi spuse:

– Nu pot s-o fac, domnule, îmi pare rău. Trebuie să vă mai arătăm și alte covoare.

Vînzătorii înaintară într-un șir ordonat.

– Nu, eu pe ăsta-l vreau, spuse doamna Kendall-Hume. Hai să nu ne certăm pentru o mie de lire, motănelule.

– Credeți-mă pe cuvînt, doamnă, spuse negustorul, întorcîndu-se spre doamna Kendall-Hume. Mi-ar muri familia de foame dacă aș face afaceri numai cu clienți ca soțul dumneavoastră.

– Bine, vei avea cele douăzeci de mii, dar cu o condiție.

– Condiție?

– Chitanța va arăta că prețul a fost de zece mii de lire. Altfel, voi ajunge să plătesc diferența în taxe vamale.

Negustorul se înclină adînc, ca pentru a arăta că cererea nu i se părea neobișnuită.

Domnul Kendall-Hume își deschise portofelul și extrase zece mii de lire în cecuri și zece mii de lire *cash*.

– După cum vezi, spuse el cu o grimasă, am venit pregătit. Mai scoase încă cinci mii de lire și, fluturîndu-le prin fața negustorului, adaugă: și aș fi fost dispus să plătesc și mai mult.

Negustorul ridică din umeri.

– Vă tocmiți într-un mod foarte dur, domnule. Dar nu mă veți auzi plîngîndu-mă, acum că tîrgul a fost încheiat.

Marele covor fu rulat și împachetat, iar în timp ce se plăteau banii și cecurile fu întocmită o chitanță pentru zece mii de lire.

Soții Roberts nu scoseseră o vorbă de douăzeci de minute. Cînd văzură banii trecînd dintr-o mînă în alta, lui Margaret îi trecu prin minte că erau mai mulți decît cîștigau ei amîndoi într-un an.

– E timpul să ne întoarcem pe iaht, spuse Kendall-Hume. Veniți să luați masa cu noi dacă vă hotărîți la timp asupra unui covor.

– Mulțumim, spuseră cei doi Roberts la unison.

Așteptară pînă cînd familia Kendall-Hume dispăru din raza lor de vedere, cu doi vînzători care duceau covorul portocaliu cu galben în urma lor, apoi îi mulțumiră negustorului pentru cafea și o porniră, la rîndul lor, spre ieșire.

– Ce fel de covor căutați? întrebă negustorul.

– Mă tem că prețurile dumneavoastră ne depășesc, spuse Christopher politicos. Dar vă mulțumim.

– Ei, lăsați-mă cel puțin să aflu. Ați văzut, dumneavoastră sau soția dumneavoastră, vreun covor care v-a plăcut?

– Da, răspunse Margaret, covorul acela mic, dar...

– Ah, da, spuse negustorul. Îmi amintesc ochii doamnei cînd a văzut covorul de Hereke.

Îi părăsi, pentru a se întoarce cîteva clipe mai tîrziu cu covorașul în tonuri blînde, pe fond verde cu mici pătrățele roșii pe care îl refuzase atît de ferm familia Kendall-Hume. Fără să-și mai aștepte ajutoarele, îl derulă el însuși, pentru ca cei doi Roberts să-l poată studia mai bine.

Margaret își zise că a doua oară arăta și mai magnific încă și îi fu teamă că nu putea spera în nici un caz să găsească unul la fel de frumos în cele patru ore care le mai rămăseseră.

– Perfect, recunoscu ea, cu o oarecare nerușinare.

– Atunci nu ne mai rămîne de discutat decît prețul, spuse negustorul amabil. Cît aveți de gînd să cheltuiți doamnă?

– Ne propusesem să cheltuim trei sute de lire, interveni brusc Christopher.

Margaret nu-și putu ascunde surpriza.

– Dar ne-am înțeles... începu ea.

– Mulțumesc, draga mea, cred că eu ar trebui să mă ocup de această chestiune.

Negustorul zîmbi și continuă tranzacția.

– Ar trebui să vă cer șase sute de lire, spuse el. Mai puțin ar fi jaf curat.

– Patru sute de lire este ultima ofertă, spuse Christopher, încercînd să pară cît mai stăpînit.

– Cinci sute de lire va trebui să fie prețul cel mai scăzut, spuse negustorul.

– Îl iau! strigă Christopher.

Unul dintre vînzători începu să dea din mîini și să-i strige ceva negustorului în limba maternă. Proprietarul ridică o mînă pentru a opri protestele tînărului, în timp ce soții Roberts îi priveau neliniștiți.

– Fiului meu, explică negustorul, nu-i convine acest tîrg, dar eu sînt încîntat că micul covor se va afla în casa unui cuplu care îi va aprecia cu siguranță adevărata valoare.

– Vă mulțumim, spuse Christopher liniștit.

– Doriți și dumneavoastră o chitanță pentru un preț diferit?

– Nu, mulțumim, spuse Christopher întinzîndu-i zece bilete de cincizeci de lire și așteptînd apoi pînă cînd covorul fu împachetat și el primi chitanța corectă.

Privindu-i pe soții Roberts care părăseau magazinul ținîndu-și strîns noua achiziție, negustorul zîmbi în sinea lui.

Cînd ajunseră pe chei, barca familiei Kendall-Hume era deja la jumătatea drumului spre plaja liniștită. Soții Roberts oftară în cor, ușurați, și se întoarseră la bazar pentru a lua masa de prînz.

Pe cînd așteptau să le apară bagajele pe banda rulantă de la Aeroportul Heathrow, Christopher simți că-l bate cineva pe umăr. Se întoarse și zări fața radioasă a lui Ray Kendall-Hume.

– Mă întrebam dacă mi-ai putea face un serviciu, bătrîne.

– Da, dacă pot, spuse Christopher, care încă nu-și revenise complet de la ultima lor întîlnire.

– E destul de simplu, spuse Kendall-Hume. Eu și nevastă-mea am luat mult prea multe cadouri și mă întrebam dacă ai putea să treci unul din ele prin vamă. Altfel, am putea să fim ținuți aici toată noaptea.

Melody, care stătea lîngă un cărucior deja încărcat, le zîmbea dulce celor doi bărbați.

–Dar tot va trebui să plătiți taxele pentru el, spuse Christopher ferm.

– Nici nu-mi trecea prin cap să fac altfel, spuse Kendall-Hume, luptîndu-se cu un pachet enorm pe care-l așeză pe căruciorul familiei Roberts. Christopher vru să protesteze cînd Kendall-Hume scoase două mii de lire și-i întinse banii și chitanța profesorului.

– Ce facem dacă vor spune că valoarea covorului vostru e mai mare de zece mii de lire? spuse Margaret neliniștită, venind alături de soțul ei.

– Plătiți diferența și eu v-o înapoiez imediat. Dar vă asigur că e foarte improbabil să se întîmple așa.

– Sper să aveți dreptate.

– Sigur că am dreptate, spuse Kendall-Hume. Nu vă temeți, am mai făcut chestii din astea. Și n-o să uit ajutorul vostru cînd se vor strînge din nou bani pentru școală, adăugă el lăsîndu-i cu pachetul cel uriaș.

După ce Christopher și Margaret își găsiră geamantanele, mai luară un cărucior și se așezară la coada din fața indicatorului roșu pe care scria: „Bunuri de declarat".

– Aveți vreun articol în valoare de peste cinci sute de lire? întrebă tînărul vameș cu o politețe oficială.

– Da, spuse Christopher. Am cumpărat două covoare cît am stat în vacanță în Turcia. Îi întinse cele două chitanțe.

Vameșul studie cu atenție chitanțele, apoi întrebă dacă ar putea vedea și el covoarele.

– Sigur, spuse Christopher, și începu să desfacă pachetul mai mare, în timp ce Margaret îl desfăcea pe cel mic.

– O să trebuiască să fie studiate de un expert, spuse vameșul o dată ce pachetele fură desfăcute. Nu va dura mai mult de cîteva minute.

Covoarele fură curînd luate de acolo.

Cele „cîteva minute" se dovediră a fi mai mult de cincisprezece, iar Christopher și Margaret ajunseră curînd să-și regrete hotărîrea de a-i ajuta pe cei doi Kendall-Hume, indiferent cîtă nevoie de bani ar fi avut școala. Începură să discute despre tot felul de nimicuri, ceea ce nu l-ar fi păcălit nici pe cel mai diletant dintre detectivi.

În cele din urmă vameșul se întoarse.

– Vreți să fiți atît de amabili să discutați în particular cu colegul meu? întrebă el.

– Este absolut necesar? întrebă Christopher înroșindu-se.

– Mă tem că da, domnule.

– De la început n-ar fi trebuit să acceptăm, șopti Margaret. N-am mai avut niciodată probleme cu autoritățile.

– Nu te neliniști, iubito. Totul se va termina în cîteva minute, o să vezi, spuse Christopher, fără să creadă nici el ce spune.

Îl urmară pe tînăr prin spate, într-o încăpere micuță.

– Bună ziua, domnule, spuse un bărbat cu părul alb, cu mai multe cercuri aurii pe manșeta uniformei. Îmi pare rău că v-am făcut să așteptați, dar covoarele dumneavoastră au fost studiate de un expert și el e sigur că trebuie să se fi făcut o greșeală.

Cristopher vru să protesteze, dar nu putu scoate un sunet.

– O greșeală? reuși Margaret să pronunțe.

– Da, doamnă. Nu înțelege nimic din chitanțele pe care le-ați prezentat.

– Nu înțelege?

– Nu, doamnă, spuse vameșul mai mare în grad. Repet, sîntem siguri că s-a făcut o greșeală.

– Ce fel de greșeală? întrebă Christopher, recăpătîndu-și în sfîrșit glasul.

– Păi, ați declarat două covoare, unul la prețul de zece mii de lire și unul la prețul de cinci sute de lire, conform acestor chitanțe.

– Da?

– În fiecare an sute de oameni se întorc în Anglia cu covoare turcești, așa că avem o oarecare experiență în astfel de chestiuni. Consilierul nostru este sigur că aceste chitanțe au fost făcute incorect.

– Nu înțeleg... spuse Christopher.

– Ei bine, explică vameșul, covorul cel mare, după cum sîntem asigurați, a fost tors cu o furcă primitivă și are numai treizeci de ghiorduri, sau de ochiuri, pe centimetru pătrat. În ciuda mărimii lui, estimăm că valorează în jur de cinci mii de lire. Covorul cel mic, pe de altă parte, estimăm că are o sută patruzeci de ochiuri pe centimetru pătrat și este un exemplar excelent de Hereke, țesut de mînă, în mătase și, fără îndoială, ar fi un chilipir la cinci sute de lire. Deoarece ambele covoare sînt de la același magazin, presupun că a fost o eroare funcționărească.

Soții Roberts rămaseră fără grai.

– N-are nici o importanță pentru taxa pe care trebuie s-o plătiți, dar sîntem convinși că ați fi dorit să știți, pentru asigurări.

Soții Roberts tot nu spuneau nimic.

– Deoarece aveți dreptul la cinci sute de lire fără a plăti vreo taxă, aceasta va fi de două mii de lire.

Christopher scoase repede teancul de bancnote de la Kendall-Hume. Ofițerul mai în vîrstă le numără, în

timp ce tînărul împacheta la loc, cu atenție, cele două covoare.

– Mulțumesc, spuse Cristopher, cînd li se dădură înapoi pachetele și chitanța pentru cele două mii de lire.

Soții Roberts aruncară repede pachetul cel mare la loc pe căruciorul lui, apoi îl împinseră prin mulțime pînă la ieșire, unde cei doi Kendall-Hume îi așteptau nerăbdători.

– Ați stat înăuntru o groază de timp, spuse Kendall-Hume. Au fost probleme?

– Nu, au verificat doar valoarea covoarelor.

– E ceva în plus de plătit? întrebă neliniștit Kendall-Hume.

– Nu, cele două mii de lire ale dumitale au acoperit totul, spuse Christopher dîndu-i chitanța.

– Atunci am scăpat cu bine, bătrîne. Bravo. Încă un chilipir de adăugat la colecția mea.

Kendall-Hume se întoarse și aruncă pachetul cel mare în portbagajul Mercedesului său, apoi îl încuie și se așeză la volan.

– Bravo, repetă el prin fereastra deschisă, în timp ce pornea mașina. N-o să uit cheta pentru școală.

Soții Roberts rămaseră să privească în urma mașinii gri metalizat care se înscria într-un șir lung pe șosea, îndepărtîndu-se de aeroport.

– De ce nu i-ai spus domnului Kendall-Hume care este valoarea reală a covorului său? întrebă Margaret, după ce se urcară în autobuz.

– M-am tot gîndit la asta și am ajuns la concluzia că *adevărul* este ultimul lucru pe care vrea să-l afle Kendall-Hume.

– Dar nu te simți vinovat deloc? La urma urmei am furat...

– Deloc, draga mea. N-am furat nimic. Dar ne-am ales cu un adevărat „furt“.

Colonelul Broscoi

Există în Anglia o catedrală care n-a avut niciodată nevoie să lanseze un apel național.

Cînd se trezi, colonelul descoperi că era legat de un țăruș, pe locul unde fusese ambuscada. Avea o senzație de amorțeală în picior. Ultimul lucru pe care și-l putea aminti era baioneta intrîndu-i în coapsă. Acum, singurul lucru de care era conștient erau furnicile care i se cățărau pe picior într-un marș nesfîrșit spre rană.

Mai bine aș fi rămas inconștient, își zise el.

Apoi cineva desfăcu nodurile și el căzu cu capul înainte în noroi. Mai bine aș fi murit, conchise. Colonelul reuși cumva să se ridice în genunchi și să se tîrască pînă la țărușul de lîngă el. Legat de acesta, se afla un caporal care probabil murise de cîteva ore. Furnicile îi intrau în gură. Colonelul rupse o fîșie din cămașa omului, o clăti într-o băltoacă din apropiere și-și spălă rana din picior cît putu mai bine, după care o legă strîns.

Asta se întîmpla la 17 februarie 1943, o dată ce avea să rămînă întipărită în memoria colonelului tot restul vieții sale.

În aceeași dimineață japonezii primiseră ordine ca prizonierii proaspăt capturați din trupele aliate să fie mutați în zori. Mulți dintre ei aveau să moară în timpul marșului, dar mai mulți încă pieriseră înainte

de a porni la drum. Colonelul Richard Moore era hotărît să nu se numere printre aceștia.

Douăzeci și nouă de zile mai tîrziu, o sută șaptesprezece din cei șapte sute treizeci și doi de soldați ai trupelor aliate ajunseră la Tonchan. Orice om care în călătoriile sale nu trecuse niciodată dincolo de Roma cu greu ar fi putut fi pregătit pentru o experiență ca cea de la Tonchan. Acest lagăr de prizonieri de război, extrem de bine păzit, la vreo trei sute de mile nord de Singapore și ascuns în adîncurile junglei ecuatoriale, nu oferea nici o posibilitate de libertate. Oricine s-ar fi gîndit la evadare nu putea spera să supraviețuiască în junglă mai mult de cîteva zile, pe cînd cei care rămîneau descopereau că în lagăr le mai rămînea o șansă.

Cînd colonelul ajunse acolo, maiorul Sakata, comandantul lagărului, îl informă că era ofițerul cel mai mare în grad și că, prin urmare, el va fi responsabil de bunăstarea soldaților din trupele aliate.

Colonelul Moore se uită în jos spre ofițerul japonez. Sakata trebuie să fi fost cu treizeci de centimetri mai scund decît el, dar, după marșul de douăzeci și opt de zile, soldatul britanic nu putea cîntări cu mult mai mult decît măruntelul maior.

Prima acțiune a lui Moore cînd ieși din biroul comandantului fu să-i cheme pe toți ofițerii. Descoperi că era o destul de bună reprezentare a Marii Britanii, Australiei, Noii Zeelande și Americii, dar puțini dintre cei prezenți ar fi putut fi socotiți și corespunzători. Oamenii mureau zilnic de malarie, dizenterie și subnutriție. Înțelese deodată ce înseamnă expresia „a muri ca muștele".

Colonelul află de la ofițerii săi că în primii doi ani de existență a lagărului li se ordonase să ridice colibe de bambus pentru ofițerii japonezi. Acestea trebuiseră să fie terminate înainte de a li se permite să înceapă lucrul la un spital pentru oamenii lor și, abia de curînd, la colibe pentru ei. Mulți prizonieri muriseră în acești doi ani, dar nu din cauza bolilor, ci a atrocităților pe care unii dintre japonezi le comiteau

după un program zilnic. Maiorul Sakata, poreclit din cauza brațelor sale slăbănoage „Bețișoare“*, nu era totuși considerat cel mai rău. Ajutorul său, locotenentul Takasaki (Antreprenorul), și sergentul Ayut (Porcul) erau plămădiți dintr-un aluat diferit și trebuiau evitați cu orice preț, îl avertizară oamenii.

Colonelului îi trebuiră numai cîteva zile pentru a descoperi de ce.

Hotărî că prima lui sarcină era aceea de a încerca să ridice moralul scăzut al trupelor. Deoarece nu era nici un preot printre ofițerii care fuseseră capturați, începea fiecare zi prin a oficia o scurtă slujbă. După terminarea acesteia oamenii se apucau de lucru la calea ferată care străbătea lagărul. Fiecare zi de trudă consta în a monta șine de cale ferată pentru a-i ajuta pe soldații japonezi să ajungă mai repede pe front ca să poată, la rîndul lor, să omoare și să captureze mai mulți soldați din trupele aliate. Orice prizonier care era suspectat de a fi subminat această lucrare era considerat vinovat de sabotaj și trimis la moarte fără a mai fi judecat. Locotentul Takasaki considera că o pauză de cinci minute care nu era în program însemna sabotaj.

La prînz, prizonierii aveau o pauză de douăzeci de minute pentru a-și împărți un vas cu orez – de obicei plin de viermi – și, dacă aveau noroc, o cană de apă. Deși în fiecare seară oamenii se întorceau în lagăr extenuați, colonelul organiză brigăzi care să fie responsabile pentru curățenia din colibe și pentru starea latrinelor.

După numai cîteva luni, colonelul reuși să organizeze un meci de fotbal între englezi și americani și, după succesul acestuia, înființă chiar o ligă a lagărului. Dar fu și mai încîntat cînd oamenii începură să ia lecții de karate sub îndrumarea sergentului Hawke, un australian scund și îndesat care deținea Centura Neagră și, pe deasupra, știa să cînte și la muzicuță.

---

* Referire la bețișoarele folosite de japonezi în loc de furculițe (*n.t.*).

Micuțul instrument supraviețuise marșului prin junglă, dar toți erau siguri că avea să fie descoperit curînd și confiscat.

Cu fiecare zi Moore își reînnoia hotărîrea de a nu-i lăsa o clipă pe japonezi să creadă că trupele aliate erau înfrînte, în ciuda faptului că de cînd se afla la Tonchan mai pierduse nouă kilograme în greutate și cel puțin cîte un om de sub comanda sa în fiecare zi.

Spre surprinderea colonelului, comandantul lagărului, în ciuda credinței japonezilor că orice soldat care se lăsa capturat ar trebui tratat ca un dezertor, nu-i punea în cale prea multe obstacole inutile.

– Ești ca un broscoi, îi spuse maiorul Sakata într-o seară, privindu-l pe colonel cum ciopleşte crose de cricket din lemn de bambus.

Fu una din rarele ocazii cînd colonelul își permise un zîmbet.

Adevăratele lui probleme continuau să vină de la locotentul Takasaki și oamenii lui, care considerau că prizonierii aliați capturați nu puteau fi tratați altfel decît ca niște trădători. Takasaki era întotdeuna atent cu modul în care se comporta față de colonel, dar nu avea nici un fel de rezerve în ceea ce-i privea pe cei cu alte grade, drept care soldații aliați se pomeneau adesea cu bietele lor rații confiscate, cu o lovitură cu patul puștii în stomac sau erau chiar legați de un copac zile în șir.

Ori de cîte ori colonelul făcea o plîngere oficială către comandant, maiorul Sakata îl asculta cu simpatie și chiar se străduia să-i îndepărteze pe principalii vinovați. Clipa cea mai fericită trăită de Moore la Tonchan fu aceea cînd asistă la urcarea în tren a Antreprenorului și a Porcului, avînd ca destinație linia întîi a frontului. Nimeni nu a încercat să saboteze acea călătorie. Comandantul îi înlocui cu sergentul Akida și caporalul Sushi, pe care prizonierii îi porecliseră, cu afecțiune aproape, „Friptura cu Sos Dulce-Acrișor". Cu toate acestea, Statul Major al Japoniei trimise un nou Numărul Doi în lagăr, pe locotentul Osawa, care deveni curînd cunoscut sub numele de „Diavolul",

deoarece comitea atrocități față de care Antreprenorul și Porcul păreau niște organizatori de serbări religioase.

Pe măsură ce lunile treceau, respectul reciproc dintre colonel și comandant creștea. Sakata chiar îi mărturisi prizonierului său englez că ceruse să fie trimis în linia întîi pentru a participa la adevăratul război.

– Și, adăugă maiorul, dacă Statul Major îmi aprobă cererea, aș vrea să mă însoțească doar doi ofițeri.

Colonelul Moore știa că maiorul se gîndea la „Friptura cu Sos Dulce-Acrișor" și se temea pentru soarta oamenilor săi dacă singurii trei japonezi cu care putea lucra erau trimiși înapoi în viața activă și-l lăsau pe locotenentul Osawa la comanda lagărului.

Colonelul Moore își dădu seama că probabil s-a întîmplat ceva extraordinar dacă maiorul Sakata s-a hotărît să vină în coliba lui, pentru că nu mai făcuse niciodată acest lucru. Colonelul își puse castronul cu orez înapoi pe masă și îi rugă pe cei trei ofițeri care luau micul dejun împreună cu el să aștepte afară.

Maiorul luă poziție de drepți și salută.

Colonelul se ridică în toată înălțimea lui, răspunse la salut și privi în jos în ochii lui Sakata.

– Războiul s-a sfîrșit, spuse ofițerul japonez. Pentru o clipă, Moore se temu de ce era mai rău. Japonia a capitulat necondiționat. Dumneavoastră, domnule, spuse încet Sakata, sînteți acum comandantul lagărului.

Colonelul ordonă imediat ca toți ofițerii japonezi să fie duși sub stare de arest la cartierul general al comandantului. În timp ce i se îndeplineau ordinele, plecă personal în căutarea „Diavolului". Moore traversă terenul de paradă și se îndreptă spre cartierul ofițerilor. Găsi coliba comandantului secund, urcă treptele și dădu de perete ușa lui Osawa. Priveliștea pe care o întîlniră ochii lui n-avea s-o mai uite niciodată. Colonelul citise despre ceremonialul de harakiri fără a avea idee în ce consta de fapt actul final. Locotenentul

Osawa trebuia să se fi tăiat de o sută de ori pînă cînd, în cele din urmă, murise. Sîngele, duhoarea și imaginea trupului mutilat i-ar fi provocat greață pînă și unui Gurkha. Numai capul mai confirma că rămășițele aparținuseră cîndva unei ființe omenești.

Colonelul ordonă ca Osawa să fie înmormîntat dincolo de porțile lagărului.

Cînd capitularea Japoniei fu în sfîrșit semnată, la bordul navei *US Missouri* în golful Tokyo, toți prizonierii de război din lagărul de la Tonchan ascultară ceremonia la singurul radio din tabără. Colonelul Moore organiză apoi o paradă în toată regula pe terenul lagărului. Pentru prima oară în doi ani și jumătate, el purta uniforma de ceremonie, care-l făcea să semene cu un „Pierrot" la o petrecere oficială. În numele trupelor aliate el primi steagul japonez al capitulării din mîinile maiorului Sakata, apoi ordonă inamicului înfrînt să ridice steagul american și britanic în sunetul celor două imnuri naționale cîntate unul după altul de sergentul Hawke la muzicuța lui.

Colonelul ținu apoi o scurtă slujbă de recunoștință în prezența tuturor soldaților aliați și japonezi.

După preluarea comenzii, colonelul așteptă, o săptămînă după alta, știrea că va fi trimis acasă. Mulți dintre oamenii lui primiseră ordinul de a-și începe călătoria de zece mii de mile înapoi spre Anglia via Bangkok și Calcutta, dar nici un astfel de ordin nu sosi și pentru colonel, și el aștepta în van să i se trimită actele de repatriere.

Apoi, în ianuarie 1946, un tînăr și elegant ofițer dintr-un regiment de gardă sosi în tabără cu ordinul de a-l vedea pe colonel. El fu condus în biroul comandantului și salută, apoi cei doi își strînseră mîinile. Richard Moore se uita cu ochi mari la tînărul căpitan care, judecînd după aerul lui sănătos, era evident că sosise în Orientul Îndepărtat cu mult după ce japonezii se predaseră. Căpitanul îi întinse colonelului o scrisoare.

– Acasă, în sfîrșit, spuse bărbatul mai în vîrstă bucuros și deschise plicul, dar descoperi că aveau să mai treacă ani de zile pînă cînd putea spera să lase cîmpurile de orez de la Tonchan pentru a regăsi cîmpiile verzi din Lincolnshire.

Scrisoarea îi cerea colonelului să plece la Tokyo și să reprezinte Marea Britanie în tribunalul militar ce avea să se instituie în capitala japoneză. Căpitanul Ross din regimentul de gardă Coldstream avea să-i preia comanda la Tonchan.

Tribunalul avea să fie format din doisprezece ofițeri sub președinția generalului Matthew Tomkins. Moore avea să fie singurul reprezentant britanic, urmînd să se prezinte direct la general „îndată ce veți putea". Celelalte detalii avea să le primească la sosirea în Tokyo. Scrisoarea se încheia astfel: „Dacă, dintr-un motiv sau altul, aveți nevoie de ajutorul meu în deliberări, nu ezitați să mă contactați personal." Urma semnătura lui Clement Attlee.

Ofițerii de stat major nu au obiceiul de a refuza să se supună primului ministru, astfel încît colonelul se resemnă cu șederea lui prelungită în Japonia.

Instituirea tribunalului dură mai multe luni și în tot acest timp colonelul Moore continuă să supravegheze întoarcerea trupelor britanice în patrie. Birocrația era uriașă și unii dintre oamenii de sub comanda lui aveau o sănătate atît de șubredă, încît trebuia să-i fortifice atît psihic cît și fizic înainte de a-i putea îmbarca pentru variatele lor destinații. Cîțiva au murit mult după ce declarația de capitulare fusese ratificată.

În această perioadă de așteptare, colonelul Moore îi folosi pe maiorul Sakata și pe ceilalți doi ofițeri în care avea atîta încredere, sergentul Akida și caporalul Sushi, ca ofițeri de legătură. Această schimbare bruscă a comenzii nu afectase relația dintre cei doi ofițeri superiori, deși Sakata îi mărturisi colonelului că ar fi preferat să fie ucis apărîndu-și țara decît să rămînă să asiste la umilirea ei. Colonelul descoperi că

japonezii rămăseseră disciplinați, așteptînd să afle ce soartă îi aștepta, și cei mai mulți dintre ei presupuneau că moartea era consecința firească a înfrîngerii.

Tribunalul militar își ținu prima ședință în plen la Tokyo la 19 aprilie 1946. Generalul Tomkins preluă etajul cinci al vechiului Tribunal Imperial din cartierul Ginza din Tokyo – una dintre cele cîteva clădiri care rămăseseră intacte în urma războiului. Tomkins, un tip bondoc, irascibil, care era descris de propriul său ofițer de stat major drept un „scrib de la Pentagon", sosi la Tokyo cu numai o săptămînă înainte de a-și începe primele deliberări. Singurul răpăit pe care-l auzise vreodată acest general, îi mărturisi de bunăvoie ofițerul de stat major colonelului Moore, fusese acela al mașinii de scris din biroul secretarei sale. Cu toate acestea, cînd era vorba despre cei judecați, generalul nu avea nici un fel de îndoieli cu privire la cine erau vinovații și cum trebuiau ei pedepsiți.

„Spînzurați-i pe toți nenorociții ăștia mici și galbeni, cu ochii înguști și oblici", ajunse să fie una dintre expresiile preferate ale lui Tomkins.

Tribunalul constituit din doisprezece oameni își desfășura lucrările așezat în jurul unei mese dintr-o veche sală de judecată. Fu clar de la ședința de deschidere că generalul nu avea nici o intenție de a lua în considerare „circumstanțe atenuante", „un trecut nepătat" sau „rațiuni umanitare". Ascultîndu-l pe Tomkins expunîndu-și părerile, colonelul începu să se teamă pentru viața oricărui membru nevinovat al forțelor armate care era adus în fața generalului.

Curînd, el identifică patru americani din tribunal care, ca și el, nu erau întotdeauna de acord cu judecățile superficiale ale generalului. Doi dintre ei erau avocați, iar ceilalți fuseseră soldați combatanți, care luptaseră pînă la sfîrșitul războiului. Cei cinci începură să lucreze împreună, pentru a contracara hotărîrile mai părtinitoare ale generalului. În următoarele săptămîni ei reușiră să mai convingă cîțiva

dintre ceilalți membri aflați în jurul mesei să comute sentințele de spînzurare în închisoare pe viață la mai mulți japonezi care fuseseră condamnați pentru crime pe care n-ar fi avut cum să le comită.

La dezbaterea fiecăruia dintre aceste cazuri, generalul Tomkins nu le lăsa celor cinci nici o îndoială asupra disprețului pe care-l avea pentru vederile lor. „Blestemații de simpatizanți niponi“, insinua el adesea, nu întotdeauna în șoaptă. Cum generalul își păstra încă puterea asupra tribunalului celor doisprezece, succesele colonelului au fost, pînă la urmă, puține la număr.

Cînd veni vremea să fie hotărîtă soarta celor care comandaseră lagărul prizonierilor de război de la Tonchan, generalul ceru spînzurarea în masă pentru toți ofițerii japonezi care fuseseră implicați, fără ca măcar să simuleze un proces serios. Nu se arătă deloc suprins cînd aceiași cinci membri ai tribunalului își ridicară glasurile, protestînd. Colonelul Moore vorbi cu elocință despre perioada de prizonierat la Tonchan și luă apărarea maiorului Sakata, a sergentului Akida și a caporalului Sushi. Încercă să-i explice de ce spînzurarea lor ar fi ea însăși un act tot atît de barbar ca oricare dintre atrocitățile comise de japonezi. Insistă ca sentința lor să fie comutată în închisoare pe viață. Generalul căscă tot timpul discursului colonelului și, după ce Moore își sfîrși pledoaria, nu făcu nici o încercare de a-și justifica poziția, ci pur și simplu ceru să se treacă la vot. Spre surpriza sa, rezultatul fu șase la șase; un avocat american care pînă atunci fusese de partea generalului, ridică mîna alăturîndu-se grupului colonelului. Fără nici o ezitare, generalul își dădu votul hotărîtor în favoarea ștreangului. Tomkins se aplecă peste masă spre Moore și spuse:

– Domnilor, cred că e vremea prînzului. Nu știu dumneavoastră cum vă e, dar eu mor de foame, și nimeni nu poate spune că de data asta nu le-am făcut nenorociților ăstora mici și galbeni o judecată dreaptă.

Colonelul Moore se ridică de la locul său și, fără să spună nimic, părăsi încăperea.

Coborî în fugă scările tribunalului și îi dădu instrucțiuni șoferului său să-l ducă la Cartierul General Britanic din centrul orașului cît mai repede posibil. Scurta călătorie le luă ceva timp din cauza vălmășagului de oameni care se îmbulzeau zi și noapte pe străzi. O dată ajuns în biroul său, îi spuse secretarei să-i facă legătura cu Anglia. În timp ce ea îi îndeplinea ordinul, Moore se duse în cabinetul verde și căută prin mai multe dosare, pînă cînd ajunse la cel pe care scria „Personal". Îl deschise și scoase de acolo scrisoarea. Vroia să fie sigur că-și amintea fraza cu acuratețe...

„Dacă, dintr-un motiv sau altul, aveți nevoie de ajutorul meu în deliberări, nu ezitați să mă contactați personal."

– L-au chemat la telefon, domnule, îi spuse secretara. încordată.

Colonelul se duse la telefon și așteptă. Se trezi că ia poziție de drepți cînd auzi vocea cultivată, plăcută întrebînd:

– Dumneata ești, colonele?

Lui Richard Moore îi trebuiră mai puțin de zece minute pentru a explica problema cu care era confruntat și a obține autoritatea de care avea nevoie.

Imediat ce-și termină convorbirea, se întoarse la cartierul general al tribunalului. Se duse direct în sala de consilii, intrînd chiar în clipa în care generalul Tomkins se așeza pentru a începe ședința de după-amiază.

Colonelul fu primul care se ridică de la locul său cînd generalul declară deschise lucrările.

– Aș putea începe cu o declarație? întrebă el.

– Te rog, spuse Tomkins. Dar să fie scurtă. Mai avem o grămadă de japonezi pe cap.

Colonelul Moore îi privi pe ceilalți unsprezece oameni din jurul mesei.

– Domnilor, începu el. Vă prezint demisia mea din postul de reprezentant al Marii Britanii în această comisie.

Generalul Tomkins nu-și putu ascunde un zîmbet.

– Fac acest lucru, continuă colonelul, fără să mi-l doresc, dar cu aprobarea prim-ministrului meu, cu care am discutat acum cîteva minute.

La auzul acestei informații zîmbetul lui Tomkins fu înlocuit de o încruntare.

– Mă voi întoarce în Anglia pentru a prezenta un raport complet domnului Attlee și guvernului britanic asupra modului în care este condus acest tribunal.

– Ei, ascultă, fiule, începu generalul. Nu poți...

– Ba pot, domnule, și am s-o fac. Spre deosebire de dumneavoastră, eu nu vreau să rămîn toată viața cu mîinile mînjite de sîngele unor soldați nevinovați.

– Ei, ascultă, fiule, repetă generalul. Hai să discutăm măcar, înainte de a face un gest pe care ai să-l regreți.

Nu se mai făcu nici o pauză tot restul zilei, și pînă seara maiorul Sakata, sergentul Akida și caporalul Sushi aveau sentințele comutate în închisoare pe viață.

Într-o lună, generalul Tomkins fu rechemat de Pentagon, pentru a fi înlocuit de un distins ofițer de marină american care fusese decorat pe cîmpul de luptă în primul război mondial.

În săptămînile care au urmat noii numiri, condamnările la moarte a două sute douăzeci și nouă de prizonieri japonezi fură comutate.

Colonelul Moore se întoarse la Lincolnshire la 11 noiembrie 1948, sătul de realitățile războiului și de ipocriziile păcii.

Nu trecură nici doi ani și Richard Moore îmbrăcă haina preoțească și deveni paroh în liniștitul cătun Weddlebeach, în Suffolk. Îi plăcea ceea ce făcea și deși arareori le pomenea enoriașilor săi despre experiențele avute în război, se gîndea adesea la zilele petrecute în Japonia.

– Binecuvîntați fie făcătorii de pace, căci ei vor... își începu vicarul predica de la amvonul său într-o duminică de Florii, la începutul anilor '60, dar nu izbuti să-și termine fraza.

Enoriașii își ridicară neliniștiți privirile, dar tot ce văzură fu că un zîmbet larg apăruse pe fața vicarului și că acesta privea fix în jos, la cineva care stătea în rîndul al treilea.

Omul la care se uita înclină, jenat, capul, iar vicarul își reluă repede predica.

După terminarea slujbei, Richard Moore așteptă la ușa dinspre răsărit pentru a se asigura că ochii nu-l înșelaseră. Cînd se întîlniră față în față pentru prima oară după cincisprezece ani, cei doi bărbați se înclinară, apoi își strînseră mîinile.

Preotul fu încîntat să afle, în timpul prînzului luat la vicariat în ziua aceea, că Sakata – Bețișoare fusese eliberat din închisoare după numai cinci ani, ca urmare a înțelegerii dintre Aliați și noul guvern japonez de a-i elibera pe toți prizonierii care nu comiseseră infracțiuni majore. Cînd colonelul întrebă de „Friptura cu Sos Dulce – Acrișor", maiorul mărturisi că pierduse legătura cu sergentul Akida (Dulce), dar caporalul Sushi (Acrișor) lucra împreună cu el la aceeași companie de electronică.

– De cîte ori ne întîlnim, îl asigură el pe preot, vorbim despre omul de onoare care ne-a salvat viața, „Broscoiul britanic".

De-a lungul anilor, preotul și prietenul său japonez progresară fiecare în profesia pe care și-o alesese, și păstrară o corespondență regulată. În 1971 Ari Sakata fu numit directorul unei mari fabrici de aparate electronice din Osaka, iar optsprezece luni mai tîrziu Richard Moore deveni reverendul Richard Moore, vicar al catedralei Lincoln.

„Am citit în ziarul londonez *Times* că se face o colectă pentru restaurarea acoperișului catedralei dumitale", scria Sakata din patria sa în 1975.

„Nu e nimic neobișnuit în asta" explica vicarul în scrisoarea sa de răspuns. „Nu există nici o catedrală în Anglia care să nu fi fost atinsă de putregai sau de bombardamente. Prima dintre aceste boli – mă tem că

e fatală; cea de-a doua are măcar șansa unui tratament."

Cîteva săptămîni mai tîrziu, vicarul primi un cec de zece mii de lire de la o companie de electronică japoneză binecunoscută lui.

Cînd, în 1979, reverendul Richard Moore fu numit episcop de Taunton, noul director economic al celei mai mari companii electronice din Japonia veni cu avionul pentru a asista la înscăunarea sa.

– Văd că iar ai probleme cu acoperișul, comentă Ari Sakata privind schelele din jurul amvonului. Cît va costa de data asta?

– Cel puțin douăzeci și cinci de mii de lire pe an, răspunse episcopul fără să se gîndească. Doar ca să mă asigur că acoperișul nu se prăbușește asupra întregii adunări în timpul vreunei predici vibrante.

Oftă și se uită la șantierul din jurul lui.

– Îndată ce mă instalez în noua slujbă am intenția să lansez un apel serios pentru a mă asigura că succesorul meu nu va mai trebui să-și facă vreodată griji cu privire la acoperiș.

Directorul economic dădu din cap cu înțelegere. O săptămînă mai tîrziu, pe biroul clericului poposi un cec de douăzeci și cinci de mii de lire.

Episcopul se strădui din tot sufletul să-și exprime mulțumirile pline de recunoștință. Știa că nu trebuia să-l lase niciodată pe „Bețișoare" să simtă că ar fi greșit cu generozitatea sa, căci asta n-ar fi făcut decît să-l insulte pe prietenul său, iar relația lor s-ar fi sfîrșit, fără îndoială. Făcu ciorne peste ciorne pentru a fi sigur că versiunea finală a lungii epistole scrise de mînă va trece de mandarinul care conducea sectorul japonez al Ministerului de Externe Britanic. În cele din urmă, scrisoarea fu trimisă.

Pe măsură ce anii treceau, lui Richard Moore începu să-i fie teamă să-i scrie prietenului său mai des de o dată pe an, căci fiecare scrisoare aducea după ea un cec și mai mare. Și cînd, spre sfîrșitul anului 1986, îi scrise totuși, nu făcu nici o referire la hotărîrea vicarului și a Adunării canonicilor de a declara anul

1988 an al apelului pentru catedrală. Nu menționă nici sănătatea lui din ce în ce mai șubredă, ca bătrînul japonez să nu se simtă cumva responsabil, căci doctorul îl prevenise că nu se putea aștepta să se restabilească total după experiența de la Tonchan.

Episcopul se apucă să formeze comitetul de apel în ianuarie 1987. Prințul moștenitor deveni patron, iar guvernatorul comitatului – președinte. În cuvîntul său de deschidere către membrii comitetului de apel, episcopul le spuse că datoria lor era să strîngă cel puțin trei milioane de lire în 1988. O mină pesimistă apăru pe fețele cîtorva din cei așezați în jurul mesei.

La 11 august 1987, episcopul de Taunton arbitra un meci de cricket cînd, deodată, căzu răpus de un atac de inimă. „Aveți grijă ca broșurile pentru apel să fie tipărite la timp pentru întîlnirea următoare“, fură ultimele sale cuvinte către căpitanul echipei locale.

Slujba în memoria episcopului Moore fu ținută în Catedrala Taunton și oficiată de arhiepiscopul de Canterbury. Nu puteai găsi un loc liber în ziua aceea în catedrală și atîta lume se înghesuia în fiecare strană, că ușa dinspre apus fu lăsată deschisă. Cei care au ajuns mai tîrziu au trebuit să asculte cuvîntarea arhiepiscopului la difuzoarele din jurul pieței.

Martorii întîmplători trebuie să fi fost contrariați de prezența la slujbă a mai multor domni japonezi mai în vîrstă.

Cînd slujba se termină, arhiepiscopul ținu, în sacristia catedralei, o ședință privată, cu directorul general al celei mai mari companii de electronică din lume.

– Dumneavoastră trebuie să fiți domnul Sakata, spuse arhiepiscopul strîngînd călduros mîna unui bărbat care pășise înainte din micul ciorchine de japonezi care așteptau. Vă mulțumesc pentru că v-ați deranjat să-mi scrieți și să mă anunțați că veniți. Sînt încîntat să vă cunosc în sfîrșit. Episcopul vorbea mereu despre dumneavoastră cu multă afecțiune, ca despre un prieten apropiat... „Bețișoare“, dacă-mi amintesc bine.

Domnul Sakata făcu o plecăciune adîncă.

– Și mai știu că se considera dator față de dumneavoastră personal pentru o asemenea generozitate, de-a lungul atîtor ani.

– Nu, nu, nu față de mine, răspunse fostul maior. Eu, ca și dragul meu prieten, răposatul episcop, sînt doar reprezentantul unor autorități mai înalte.

Arhiepiscopul părea încurcat.

– Vedeți, domnule, continuă dl Sakata, eu nu sînt decît directorul general al companiei. Aș putea avea onoarea de a vi-l prezenta pe președintele companiei?

Dl Sakata făcu un pas înapoi, pentru a permite unei siluete și mai micuțe, despre care arhiepiscopul crezuse la început că face parte din însoțitorii domnului Sakata, să iasă în față.

Președintele făcu o plecăciune adîncă și, fără a rosti un cuvînt, îi întinse arhiepiscopului un plic.

– Îmi permiteți să-l deschid, întrebă înaltul prelat, necunoscînd obiceiul japonez de a aștepta pînă cînd cel care oferă cadoul se îndepărtează.

Omulețul făcu o nouă plecăciune.

Arhiepiscopul desfăcu plicul și scoase un cec de trei milioane de lire.

– Răposatul episcop trebuie să vă fi fost un prieten foarte apropiat, fu tot ce reuși el să spună.

– Nu, domnule, răspunse președintele. Nu am avut acest privilegiu.

– Atunci trebuie să fi făcut ceva incredibil pentru a merita un gest atît de generos.

– A săvîrșit un act de onoare acum mai bine de patruzeci de ani, iar acum încerc, fără a avea pretenția că reușesc întru totul, să-l răsplătesc.

– Atunci cu siguranță că și-ar fi adus aminte de dvs., spuse arhiepiscopul.

– Este posibil să-și fi adus aminte de mine, dar numai ca fiind partea acrișoară a „Fripturii cu Sos Dulce – Acrișor“.

Există în Anglia o catedrală care n-a avut niciodată nevoie să lanseze un apel național.

Șah mat

Cînd a intrat în cameră, toți ochii s-au întors spre ea.

Cînd admiră o fată, unii bărbați încep de la cap și merg în jos. Eu încep de la glezne și merg în sus.

Purta pantofi negri de antilopă cu tocuri înalte și o rochie mulată care se termina destul de sus deasupra genunchilor pentru a descoperi cele mai perfect construite picioare. Continuîndu-și explorarea ascendentă, privirile mele s-au oprit o clipă asupra taliei subțiri și a siluetei suple și atletice. Dar ceea ce mi s-a părut captivant a fost ovalul feței, cu buzele ușor bosumflate și cu cei mai mari ochi albaștri pe care-i văzusem vreodată, un chip înconjurat de un nimb de păr des, negru, tuns scurt, care pur și simplu strălucea. Intrarea ei a fost cu atît mai impresionantă cu cît își alesese o asemenea ambianță. S-ar fi întors capete după ea la o recepție diplomatică, la un cocteil în înalta societate, chiar și la un bal de binefacere, dar la un turneu de șah...

Am urmărit-o în fiecare clipă, nesimțindu-mă în stare să accept că ar putea fi o jucătoare. A mers încet pînă la masa secretarului clubului și a semnat, dovedindu-mi că mă înșelasem. I s-a dat un număr care îi indica adversarul pentru partida de deschidere. Toți cei care nu aveau încă un adversar stabilit așteptau să vadă dacă se va așeza de partea cealaltă a tablei lor de șah.

Organizatorul verifică numărul care i se dăduse și o conduse către un bărbat mai în vîrstă care stătea în

colțul celălalt al încăperii, un fost director al clubului, trecut acum de vremurile sale bune.

Ca nou director al clubului, eram responsabil cu inițierea acestor partide în care fiecare joacă cu fiecare. Ne întîlneam în ultima vineri a lunii în sala mare, ca de club, deasupra lui Mason's Arms în High Street. Proprietarul are grijă să fie pregătite treizeci de mese și ca mîncarea și băutura să fie gata. Alte trei sau patru cluburi din district trimit șase adversari pentru a juca două partide-fulger, dîndu-ne astfel șansa de a înfrunta rivali cu care n-am fi jucat în mod normal. Regulile întrecerii sînt destul de simple – un minut, pe ceas, este timpul maxim permis pentru fiecare mutare, astfel că un joc durează rareori mai mult de o oră, iar dacă n-a fost capturat nici un pion în treizeci de mutări, se declară automat remiză. O scurtă pauză între partide, în care se bea ceva pe socoteala celor care pierd, dă posibilitatea fiecăruia dintre participanți de a avea doi adversari într-o seară.

Un bărbat slab cu ochelari în formă de semilună și un costum bleumarin din trei piese și-a făcut drum spre masa mea. Am zîmbit și ne-am strîns mîinile. Eu aș fi zis că e avocat, dar m-am înșelat, căci s-a dovedit a fi un contabil care lucra la un depozit de papetărie din Woking.

Mi-a fost destul de greu să mă concentrez asupra deschiderii moscovite îndelung exersate a adversarului meu, în timp ce privirea mea părăsea mereu tabla de șah, rătăcind pînă la fata în rochie neagră. Cu singura ocazie în care ochii ni s-au întîlnit, mi-a zîmbit enigmatic, dar, deși m-am străduit din răsputeri, n-am mai putut să provoc aceeași reacție încă o dată. În ciuda faptului că eram preocupat, am reușit să-l înfrîng pe contabil, care părea să nu știe o mulțime de modalități de a ieși de sub atacul a șapte pioni.

În pauza de o jumătate de oră alți trei membri ai clubului îi oferiseră deja ceva de băut înainte ca eu să ajung măcar pînă la bar. Știam că nu puteam spera să joc a doua partidă cu fata, căci trebuia să-l înfrunt pe

unul dintre căpitanii echipei oaspete. De fapt, ea a ajuns să joace cu contabilul.

Mi-am învins adversarul în ceva mai mult de patruzeci de minute și, ca o gazdă plină de solicitudine, am început să arunc cîte o privire la celelalte partide care se mai jucau încă. Mi-am fixat o rută circulară, asigurîndu-mă că o voi încheia la masa ei. Am putut vedea că deja contabilul avea un avantaj net asupra ei și pînă m-am apropiat, ea pierduse și regina și jocul.

M-am prezentat și am constatat că numai faptul de a da mîna cu ea îți dădea fiori. Făcîndu-ne loc printre mese, am pășit împreună spre bar. Mi-a spus că o cheamă Amanda Curzon. Am comandat pentru Amanda paharul de vin roșu pe care-l solicitase și pentru mine o halbă de bere. Am început prin a-mi exprima părerea de rău că pierduse.

– Ție cum ți-a mers cînd ai jucat cu el? a întrebat ea.

– Am reușit să-l bat, am spus. Dar a fost foarte strîns. Cum s-a terminat partida ta cu bătrînul nostru director?

– Remiză, a spus Amanda. Dar cred că pur și simplu a fost amabil.

– Cînd am jucat ultima oară cu el s-a terminat tot cu remiză, i-am spus.

A zîmbit.

– Poate că ar trebui să jucăm o partidă cîndva?

– Aștept cu nerăbdare, am spus, în timp ce ea își termina băutura.

– Ei, eu trebuie să plec, a anunțat ea deodată. Trebuie să prind ultimul tren spre Hounslow.

– Lasă-mă să te duc cu mașina, am spus galant. Este cel mai mic lucru care se poate aștepta de la căpitanul echipei gazdă.

– Dar probabil că te-ai abate din drum mile întregi!

– Deloc, am mințit, Hounslow fiind la vreo douăzeci de minute de locuința mea.

Am înghițit ultima picătură de bere și am ajutat-o pe Amanda să-și pună haina. Înainte de a pleca i-am

mulțumit proprietarului pentru organizarea eficientă a serii.

Ne-am dus apoi la parcare. Am deschis ușa din dreapta a Scirocco-ului meu, pentru a-i permite Amandei să urce.

– Ceva mai bine decît cu transportul londonez, spuse ea în timp ce eu mă așezam pe locul meu.

Am zîmbit și am pornit pe drumul spre nord. Rochia aceea neagră pe care am descris-o mai devreme se ridică și mai sus atunci cînd o fată se așază într-un Scirocco. Nu părea s-o deranjeze.

– E încă foarte devreme, m-am aventurat eu după cîteva remarci lipsite de importanță despre seara de la club. Ai timp să intri să bei ceva?

– Bine, dar repede, răspunse ea uitîndu-se la ceas. Mă așteaptă o zi foarte încărcată mîine.

– Sigur, am spus continuînd să pălăvrăgesc, în speranța că nu va observa un ocol ce cu greu ar fi putut fi considerat în drum spre Hounslow.

– Lucrezi în oraș? am întrebat.

– Da. Sînt recepționeră la o agenție imobiliară din Berkeley Square.

– Mă surprinde faptul că nu ești model.

– Am fost, a răspuns ea fără alte explicații.

Părea să nu bage de seamă drumul pe care apucasem, căci continua să vorbească despre planurile ei de vacanță pentru Ibiza. O dată ajunși la mine acasă, am parcat mașina și am condus-o pe Amanda, pe ușa din față, pînă sus, în apartament. În hol am ajutat-o să-și scoată haina, apoi am invitat-o în camera de zi.

– Ce vrei să bei? am întrebat.

– Rămîn la vin, dacă ai o sticlă deja desfăcută, răspunse ea în timp ce se plimba încet, admirînd camera în care era o ordine neobișnuită la mine. Trebuie să fi trecut mama pe aici de dimineață, am gîndit, recunoscător.

– E doar un apartament de burlac, am spus, punînd accentul pe „burlac“, apoi m-am dus în bucătărie.

Spre ușurarea mea, am descoperit că mai aveam în cămară o sticlă de vin nedesfăcută. M-am întors la Amanda cu sticla și două pahare după cîteva clipe și am găsit-o studiindu-mi tabla de șah și jucîndu-se cu delicatele piese de fildeș care erau pregătite pentru o partidă pe care o jucam prin corespondență.

– Ce set frumos, a spus ea cînd îi întindeam paharul cu vin. Unde l-ai găsit?

– În Mexico, i-am răspuns, fără să mai explic că-l cîștigasem într-un turneu la care am participat în timp ce mă aflam acolo în vacanță. Îmi pare rău doar de faptul că n-am avut șansa de a juca împreună.

Și-a privit ceasul.

– Ar fi timp pentru unul rapid, a spus, așezîndu-se lîngă micuțele piese albe.

M-am așezat repede în fața ei. A zîmbit, a luat un nebun alb și unul negru și i-a ascuns la spate. Rochia a devenit și mai strîmtă, scoțîndu-i în evidență forma sînilor. Puse apoi amîndoi pumnii strînși în fața mea. I-am atins mîna dreaptă, ea a întors-o și a desfăcut palma, dînd la iveală un nebun alb.

– Jucăm pe ceva? am întrebat cu inima ușoară.

Ea s-a uitat în poșetă.

– N-am decît cîteva lire la mine, a spus.

– Accept să jucăm și pe o miză mai mică.

– La ce te gîndești? a întrebat.

– Ce-mi poți oferi?

– Ce-ai dori?

– Zece lire dacă vei cîștiga.

– Și dacă voi pierde?

– Scoți ceva de pe tine.

Mi-am regretat cuvintele în clipa în care le-am rostit și am așteptat să mă pocnească și să plece, dar ea a spus doar:

– Nu e nici o nenorocire, dacă jucăm o singură partidă.

Am dat afirmativ din cap și mi-am pironit privirile asupra tablei de șah.

Nu era o jucătoare proastă – ceea ce profesioniștii numesc *Patzer* – deși deschiderea ei în stil Roux era

destul de ortodoxă. Am reușit să fac jocul să dureze douăzeci de minute sacrificîndu-mi mai multe piese fără a lăsa ca acest lucru să pară prea evident. Cînd am spus „șah mat“, și-a aruncat amîndoi pantofii din picioare și a rîs.

– Vrei să mai bei ceva? am întrebat, fără să-mi fac prea mari speranțe. La urma urmei, nu e încă nici unsprezece.

– Bine. Puțin de tot, apoi trebuie să plec.

M-am dus în bucătărie, m-am întors după cîteva clipe ținînd strîns sticla și i-am umplut din nou paharul.

– Nu vroiam decît jumătate de pahar, a spus ea încruntîndu-se.

– Am fost norocos că am cîștigat, am spus, ignorîndu-i remarca, după ce mi-ai luat calul cu nebunul. Un joc extrem de strîns.

– Poate, a răspuns.

– Ai vrea să mai jucăm o partidă? m-am aventurat.

A ezitat.

– Dublăm sau renunțăm?

– Ce vrei să spui?

– Douăzeci de lire și încă o piesă de îmbrăcăminte?

– Nici unul dintre noi nu va pierde prea mult în seara asta, nu-i așa?

Ea și-a tras scaunul, eu am întors tabla de șah și am început amîndoi să punem piesele de fildeș pe locurile lor.

Al doilea joc a durat ceva mai mult, căci am făcut o greșeală prostească încă de la început, făcînd rocada pe partea reginei, și am avut nevoie de mai multe mutări pentru a-mi reveni. Cu toate acestea, am reușit să termin jocul în mai puțin de treizeci de minute, găsindu-mi chiar timp pentru a umple din nou paharul Amandei cînd ea nu era atentă.

Ea mi-a zîmbit și și-a ridicat rochia destul de mult pentru a-mi permite să văd marginea ciorapilor. A desfăcut portjartierul și și-a tras încet ciorapii, apoi i-a lăsat să cadă pe masă, pe partea dinspre mine.

– Era să te bat de data asta, a spus.

– Aproape, am răspuns. Să-ți acord șansa de a te revanșa? Hai să spunem cincizeci de lire acum, am sugerat, încercînd să fac oferta să pară mărinimoasă.

– Miza crește pentru amîndoi, a răspuns ea rearanjînd piesele.

Am început să mă întreb ce se petrecea în mintea ei. Orice ar fi fost, și-a sacrificat prostește ambele ture, încă de la început, și jocul s-a terminat în cîteva minute.

Din nou și-a ridicat rochia, dar de data asta mult deasupra taliei. Nu puteam să-mi dezlipesc privirea de pe coapsele ei în timp ce-și desfăcea portjartierul, pe care l-a ținut sus deasupra capului meu, și apoi i-a dat drumul pe masă, alături de ciorapi.

– După ce am pierdut a doua tură, a spus, n-am mai avut nici o șansă.

– De acord. Cinstit ar fi deci să-ți mai acord o șansă, am spus, rearanjînd repede piesele. La urma urmei, am adăugat, ai putea cîștiga o sută de lire de data asta.

A zîmbit.

– Efectiv trebuie să plec acasă, a spus în timp ce muta pionul din fața reginei cu două pătrățele în față.

Mi-a zîmbit din nou enigmatic, cînd i-am replicat cu pionul din fața nebunului.

A fost jocul ei cel mai bun în acea seară, iar folosirea gambitului varșovian m-a ținut în fața tablei mai bine de treizeci de minute. De fapt, la început a fost cît pe ce să pierd, căci îmi era greu să mă concentrez asupra strategiei ei de apărare. De vreo două ori Amanda a chicotit, crezînd că mă va bate, dar era evident că nu-l văzuse pe Karpov folosind siciliana și cîștigînd dintr-o poziție aparent imposibilă.

– Șah mat, am declarat în cele din urmă.

– La naiba, a spus ea și, ridicîndu-se în picioare, s-a întors cu spatele la mine. Va trebui să-mi dai o mînă de ajutor.

Tremurînd, m-am aplecat și am tras încet fermoarul, pînă mai jos de talie. Din nou am vrut să-i

ating pielea netedă, de culoarea fildeșului. S-a răsucit cu fața spre mine, și-a scuturat grațios umerii și rochia a căzut pe podea ca atunci cînd se dezvelește o statuie. S-a aplecat și m-a mîngîiat ușor cu mîna pe obraz, ceea ce a avut cam același efect ca și un șoc electric. Am golit ce mai rămăsese din sticla de vin în paharul ei și am plecat în bucătărie cu scuza că trebuie să mi-l umplu și pe al meu. Cînd m-am întors, am găsit-o în același loc. Un sutien și o pereche de chiloți negre și transparente erau acum singurele articole de îmbrăcăminte pe care încă mai speram să le văd îndepărtate.

– Presupun că nu vrei să mai joci încă o partidă? am întrebat, încercînd să nu par disperat.

– E timpul să mă duci acasă, a spus ea cu un chicotit.

I-am întins încă un pahar de vin.

– Doar unul, am implorat. Dar de data asta trebuie să fie pentru ambele articole.

A rîs.

– Nici vorbă, a spus. Nu mi-aș putea permite să pierd.

– Va fi ultimul joc, am acceptat. Dar de data asta pe două sute de lire, și jucăm pentru ambele articole. Am așteptat, sperînd că mărimea mizei o va tenta. Norocul va fi cu siguranță de partea ta. La urma urmei, era să cîștigi de trei ori.

A sorbit din băutură, ca și cum ar fi analizat propunerea.

– Bine, a spus. O ultimă încercare.

Nici unul dintre noi nu a dat glas presimțirii a ceea ce sigur avea să se întîmple dacă pierdea.

Nu m-am putut abține să nu tremur în timp ce aranjam din nou piesele. Am încercat să mă concentrez, sperînd că nu observase că băusem un singur pahar de vin toată seara. Eram hotărît să termin repede de data asta.

Am mutat pionul din fața reginei cu un pătrățel. Ea a replicat, mutîndu-și pionul din fața regelui cu două

pătrățele. Am știut exact care trebuia să fie următoarea mea mișcare și din cauza ei jocul a durat numai unsprezece minute.

N-am suferit o înfrîngere atît de zdrobitoare în viața mea. Amanda îmi era net superioară. Îmi anticipa fiecare mișcare și făcea gambituri pe care nu le mai întîlnisem și despre care nici măcar nu citisem vreodată.

A fost rîndul ei să spună „șah mat", cu același zîmbet enigmatic dinainte, adăugînd:

– Ai spus tu că norocul va fi de partea mea de data asta.

Am înclinat capul, nevenindu-mi să cred. Cînd mi-am ridicat din nou privirea, își pusese deja rochia aceea neagră frumoasă și își înghesuia ciorapii și portjartierul în poșetă. O clipă mai tîrziu și-a încălțat pantofii.

Mi-am scos carnetul de cecuri, am completat pe el „Amanda Curzon" și am adăugat cifra £ 200, data și semnătura. În timpul acesta ea a pus micile piese de fildeș exact pe pătrățelele pe care se aflau cînd intrase în cameră.

S-a aplecat și m-a sărutat ușor pe obraz.

– Mulțumesc, a spus și a băgat cecul în poșetă. Trebuie să mai jucăm cîndva.

Încă mă uitam uluit la tabla rearanjată cînd am auzit ușa din față închizîndu-se în urma ei.

– Stai puțin, am spus, alergînd la ușă. Cum o să ajungi acasă?

Am fost acolo tocmai la timp pentru a o vedea coborînd în fugă treptele și îndreptîndu-se spre ușa deschisă a unui BMW. S-a urcat, permițîndu-mi astfel să mă mai uit o dată la picioarele acelea lungi, perfect construite. A zîmbit cînd portiera s-a închis în urma ei.

Contabilul a ocolit mașina pînă la locul șoferului, s-a urcat, a ambalat motorul și a condus-o pe campioană acasă.

Onoare printre hoți

Prima dată cînd l-am întîlnit pe Sefton Hamilton a fost anul trecut la sfîrșitul lui august, cînd soția mea și cu mine cinam cu Henry și Suzanne Kennedy la casa lor din Warwick Square.

Hamilton era unul dintre acei oameni nefericiți care au moștenit o avere imensă, dar nimic mai mult. Reuși să ne convingă repede că avea prea puțin timp pentru a citi și nici un pic de timp pentru a merge la teatru sau la operă. Totuși, asta nu-l împiedica să-și dea cu părerea despre orice subiect se discuta, de la Shaw la Pavarotti, de la Gorbaciov la Picasso. Era uluit, de exemplu, că șomerii se plîngeau, cînd ajutorul lor de șomaj era doar cu puțin mai mic decît ceea ce le plătea el în mod obișnuit lucrătorilor de pe proprietatea sa. În orice caz, ei cheltuiau totul pe bingo și băutură, ne asigura el.

Băutura mă duce cu gîndul la un alt oaspete la cina din seara aceea – Freddie Barker, președintele Societății de Vinuri, care stătea vizavi de soția mea și, spre deosebire de Hamilton, abia dacă scotea o vorbă. Henry îmi spusese la telefon că Barker nu numai că reușise să repună Societatea pe picioare din punct de vedere financiar, dar era și cunoscut ca fiind autoritatea numărul unu în acest domeniu. Abia așteptam să mai învăț și eu ceva folositor din această știință a lui. De cîte ori Barker apuca să strecoare cîte un cuvînt, arăta că știa destul de multe despre subiectul în discuție pentru a mă convinge că ar fi

fascinant dacă Hamilton ar tăcea un timp și i-ar da posibilitatea să vorbească.

În timp ce amfitrioana noastră ne servea, ca aperitiv, un sufleu de spanac care ți se topea în gură, Henry mergea în jurul mesei, turnîndu-ne fiecăruia vin în pahar.

Barker l-a mirosit apreciativ.

– Este potrivit ca în anul bicentenar să bem un Chablis australian dintr-o recoltă atît de bună. Sînt sigur că vinurile lor albe îi vor face în curînd pe francezi să se teamă pentru laurii lor.

– Australian? a spus Hamilton neîncrezător punîndu-și paharul pe masă. Cum ar putea un popor de băutori de bere să înțeleagă cel mai elementar lucru în ceea ce privește producerea unui vin cît de cît acceptabil?

– Cred că veți descoperi, a început Barker, că australienii...

– Bicentenar, a continuat Hamilton. Hai să fim serioși, ăștia abia sărbătoresc două sute de ani de cînd vorbesc articulat.

N-a rîs nimeni, cu excepția lui Hamilton.

– Eu tot aș trimite pachet toți criminalii de la noi acolo, dacă mi s-ar da cea mai mică șansă.

Nimeni nu se îndoia de asta.

Hamilton sorbi precaut din vin, ca un om care se teme că e pe cale să fie otrăvit, apoi începu să explice de ce, după părerea lui competentă, judecătorii erau mult prea indulgenți față de infractorii mărunți. Mi-am dat seama că mă concentram mai mult asupra mîncării decît asupra afluxului neîncetat al opiniilor vecinului meu.

Întotdeauna mi-a plăcut plăcinta cu carne, iar Suzanne știe să facă un aluat care nu se sfărîmă cînd îl tai și o umplutură cu carne atît de fragedă, încît atunci cînd termini prima porție gîndul te poartă la Oliver Twist. Asta m-a ajutat, cu siguranță, să îndur fanfaronada lui Hamilton. Barker a reușit să-i strecoare lui Henry un comentariu apreciativ asupra calității vinului roșu printre opiniile exprimate de

Hamilton cu privire la șansele lui Paddy Ashdown de a revigora Partidul Liberal și rolul lui Arthur Scargill în mișcarea sindicală, care nu lăsau nimănui șansa de a răspunde.

– Eu nu permit personalului meu să facă parte din vreun sindicat, a declarat Hamilton dîndu-și pe gît băutura. Și totuși, conduc o întreprindere sindicalizată.

A rîs din nou de propria lui glumă, ținîndu-și în sus paharul gol, ca și cum s-ar fi așteptat să fie umplut ca prin farmec. De fapt a fost umplut de Henry cu o discreție care îl făcea de rușine pe Hamilton – nu că el ar fi și observat. În pauza scurtă care a urmat, soția mea a sugerat că poate mișcarea sindicală s-a născut dintr-o necesitate socială reală.

– Baliverne, doamnă, a spus Hamilton. Cu tot respectul, sindicatele au fost singurul factor important în declinul Marii Britanii, așa cum îl cunoaștem. Nu-i interesează decît propriile lor persoane. N-ai decît să te uiți la Ron Todd și la întregul fiasco al firmei Ford pentru a înțelege asta.

Suzanne a început să strîngă farfuriile și am observat că a profitat de ocazie ca să-i facă un semn lui Henry, care a schimbat rapid subiectul.

Cîteva clipe mai tîrziu, a apărut un meringue cu zmeură și cu o cremă groasă. Părea o crimă să tai o asemenea creație, dar Suzanne a tăiat cu grijă șase porții generoase, ca o cloșcă hrănindu-și puii, în timp ce Henry desfăcea un Sauternes 1981. Barker s-a lins pe buze cu anticipație.

– Și încă ceva, spunea Hamilton. Primul ministru are mult prea mulți conservatori în cabinet, după gustul meu.

– Cu cine i-ați înlocui? a întrebat Barker inocent.

Irod n-ar fi trebuit să se chinuie prea mult pentru a-i convinge pe domnii de pe lista lui Hamilton că uciderea pruncilor nu era decît o extindere a programului de asistență pentru copii.

Din nou mi-am transferat interesul asupra eforturilor culinare ale Suzannei, mai ales că-mi pregătise o surpriză: ultimul fel de mîncare avea să fie brînză

Cedar. Am știut din clipa în care am gustat-o că fusese comandată la ferma Fraților Alvis din Keynsham; toți trebuie să ne pricepem la ceva, iar brînza Cedar este specialitatea mea.

Henry a adus la brînză un porto care avea să fie punctul culminant al serii.

– Sandeman 1970, i-a spus el aparte lui Barker, în timp ce turna primele picături în paharul expertului.

– Da, bineînțeles, a spus Barker, ducîndu-l la nas. L-aș fi recunoscut oriunde. Căldura tipică Sandeman și un parfum extraordinar. Sper că ai pus cîteva sticle deoparte, Henry, a adăugat el. O să-ți placă și mai mult la bătrînețe.

– Cred că ești oarecum o autoritate în materie de vinuri, nu? a spus Hamilton, prima întrebare pe care a pus-o în seara aceea.

– Nu tocmai, a început Barker, dar...

– Sînteți niște farsori cu toții, l-a întrerupt Hamilton. Mirosiți și pufniți, gustați și scuipați, apoi scoateți din voi tot felul de vorbe sforăitoare și vă așteptați ca noi să le-nghițim. Parfum și căldură, la naiba! Nu mă poți păcăli așa ușor.

– Nimeni n-a avut această intenție, a spus Barker cu convingere.

– Ai încercat să te dai mare toată seara, a răspuns Hamilton, cu fraze-tip de genul „Da, sigur, l-aș fi recunoscut oriunde". Hai, spune că nu-i așa.

– N-am vrut să sugerez... a adăugat Barker.

– O s-o dovedesc, dacă vreți, a spus Hamilton.

Toți cinci am rămas uitîndu-ne la musafirul grosolan și, pentru prima dată în seara aceea, m-am întrebat ce-ar fi putut urma.

– Am auzit spunîndu-se, a continuat Hamilton, că Sefton Hall se laudă cu una dintre cele mai bune pivnițe de vinuri din Anglia. A fost făcută de tatăl meu, și înainte de asta de tatăl lui, deși eu mărturisesc că nu mi-am găsit timp să continuu tradiția.

Barker a dat din cap aprobativ.

– Dar majordomul meu știe exact ce-mi place. Te invit, deci, domnule, să iei masa cu mine de sîmbătă

într-o săptămînă, cînd voi alege patru vinuri din cele mai bune recolte ca să le guști. Și îți propun un pariu, a adăugat el, uitîndu-se în ochii lui Barker. Cinci sute de lire contra cincizeci de fiecare sticlă – condiții tentante, sînt sigur că le vei accepta – că nu vei fi în stare să ghicești nici unul. Îl privi cu un aer războinic pe președintele Societății de Vinuri.

– Suma este atît de mare încît n-aș putea...

– Nu vrei să primești provocarea, ai? Atunci ești, domnule, în aceeași măsură laș și farsor.

După pauza stînjenitoare care a urmat, Barker a răspuns:

– Cum doriți, domnule. Se pare că n-am de ales decît să vă accept provocarea.

O expresie de satisfacție a apărut pe fața celuilalt.

– Trebuie să vii și tu, ca martor, Henry, a spus el întorcîndu-se spre gazdă. Și de ce nu-l iei și pe scriitorașul ăsta? a adăugat el arătînd spre mine. Atunci chiar că ar avea ceva nou despre care să scrie.

După cum vorbea Hamilton, era clar că părerile soțiilor noastre nu erau de luat în considerare. Mary mi-a zîmbit strîmb.

Henry a privit neliniștit spre mine, dar eu eram chiar mulțumit să pot urmări desfășurarea acestui spectacol. Am înclinat capul în semn de încuviințare.

– Bine, a spus Hamilton, ridicîndu-se de la locul lui cu șervetul încă fixat la gît. Vă aștept pe toți trei la Sefton Hall de sîmbătă într-o săptămînă. La douăsprezece și jumătate, să zicem?

S-a înclinat spre Suzanne.

– Mi-e teamă că eu n-am să pot veni, a spus ea îndepărtînd orice îndoială asupra faptului că ar fi putut fi inclusă în invitație. Sîmbăta iau întotdeauna masa cu mama.

Hamilton a dat din mînă pentru a arăta că îi era indiferent.

După plecarea bizarului oaspete, am rămas tăcuți o vreme, pînă cînd Henry și-a luat inima în dinți:

– Îmi pare rău de toate astea, a început el. Mama lui și mătușa mea sînt prietene vechi și m-a rugat de

mai multe ori să-l invit la cină. Se pare că nimeni altcineva n-o face.

– Nu-ți face griji, a spus Barker în cele din urmă. O să fac tot ce pot să nu vă dezamăgesc. Și, în schimbul acestei excelente ospitalități, poate că amîndoi veți fi atît de drăguți să aranjați să fiți liberi sîmbătă seara. Există – a explicat el – un han lîngă Sefton Hall pe care-mi doresc de mai multă vreme să-l vizitez: Hamilton Arms. Am primit asigurări că mîncarea este foarte bună, iar lista de vinuri este..., a ezitat el, este considerată de către experți drept excepțională.

Henry și cu mine ne-am consultat agendele și i-am acceptat cu plăcere invitația.

M-am gîndit foarte mult la Sefton Hall în următoarele zece zile și așteptam prînzul cu un amestec de teamă și nerăbdare. Sîmbătă dimineața Henry ne-a dus cu mașina la Sefton Park și am ajuns puțin după douăsprezece și jumătate. De fapt, am trecut prin imensele porți de fier forjat la douăsprezece și jumătate fix, dar am ajuns la ușa casei abia la douăsprezece și treizeci și șapte.

Ușa mare de stejar a fost deschisă, înainte ca noi să apucăm să batem, de un bărbat înalt și elegant, îmbrăcat în frac, cu guler ridicat și cravată neagră. Ne-a informat că el era Adams, majordomul. Apoi ne-a condus în camera de zi, unde am fost întîmpinați de un foc zdravăn de lemne. Deasupra lui atîrna portretul unui bărbat cu o expresie de dezaprobare pe chip, despre care am presupus că era bunicul lui Sefton Hamilton. Pe ceilalți pereți erau o tapiserie masivă cu bătălia de la Waterloo și o uriașă frescă în ulei reprezentînd Războiul Crimeii. Camera era întesată de mobilă veche și singura sculptură expusă era aceea a unei siluete grecești aruncînd un disc. Uitîndu-mă în jur, am reflectat că numai telefonul aparținea secolului prezent.

Sefton Hamilton a intrat în cameră, așa cum o vijelie lovește uneori un biet orășel de coastă. Imediat

s-a așezat cu spatele la foc, blocînd orice căldură de care ne-am fi putut bucura.

– Whisky! a zbierat el cînd Adams a apărut din nou. Barker?

– Pentru mine nu, a spus Barker cu un zîmbet subțire.

– Ah, a spus Hamilton. Vrei să-ți păstrezi papilele gustative în formă, ai?

Barker n-a răspuns. Înainte de a începe prînzul am aflat că moșia se întindea pe șapte mii de acri și avea unele dintre cele mai bune terenuri de vînătoare din Scoția. Conacul avea o sută douăsprezece încăperi; cîteva dintre ele Hamilton nu le mai vizitase de cînd era mic. Numai acoperișul, m-a asigurat el în cele din urmă, avea un acru și jumătate, o cifră care avea să-mi rămînă multă vreme în memorie, căci avea aceeași mărime ca și grădina mea.

Pendula din colțul camerei a bătut ora unu.

– E timpul să înceapă concursul, a declarat Hamilton și a ieșit din cameră ca un general care presupune de la sine că trupele îl vor urma fără discuție. Ceea ce am și făcut, pe toți cei treizeci de iarzi ai coridorului, spre sufragerie. Toți patru ne-am așezat în jurul unei mese de stejar din secolul al XVII-lea, la care încăpeau confortabil douăzeci de persoane.

Două garafe georgiene și două sticle fără etichetă împodobeau centrul mesei. Prima sticlă era plină cu un vin alb limpede, prima garafă cu unul roșu, a doua sticlă cu un vin alb mai gros, iar a doua garafă cu o substanță de un roșu arămiu. În fața celor patru vinuri se aflau patru cartonașe albe. Lîngă fiecare dintre acestea cîte un teanc subțire de bancnote de cincizeci de lire.

Hamilton s-a așezat pe scaunul mare din capul mesei, în timp ce Barker și cu mine ne-am așezat față în față în mijloc, cu vinul între noi, lăsîndu-l pe Henry să ocupe ultimul loc, la capătul celălalt al mesei.

Majordomul stătea în picioare, la un pas în spatele scaunului stăpînului său. A dat din cap și au apărut

patru valeți care aduceau primul fel. Cîte o porție de pește cu creveți a fost așezată în fața fiecăruia dintre noi. Adams a primit o încuviințare din cap din partea stăpînului său cînd a luat prima sticlă și a început să umple paharul lui Barker. Barker a așteptat pînă cînd majordomul a trecut pe la fiecare și ne-a umplut paharele, înainte de a-și începe ritualul.

Mai întîi a răsucit paharul, studiind în același timp vinul cu atenție. Apoi l-a mirosit. A ezitat, și pe fața lui a apărut o privire surprinsă. A luat o înghițitură.

– Mm, a spus el în cele din urmă. Asta da provocare, recunosc.

L-a mirosit din nou, pentru a fi sigur. Apoi a ridicat privirea și a zîmbit cu satisfacție. Hamilton se uita fix la el, cu gura deschisă, dar rămăsese neobișnuit de tăcut.

Barker a mai luat o înghițitură.

– Montagny Tête de Cuvée 1985, a declarat el cu siguranța expertului, îmbuteliat de Louis Latour.

Ne-am uitat toți la Hamilton, care, dimpotrivă, afișa o expresie nefericită.

– Ai dreptate, a spus Hamilton. A fost îmbuteliat de Latour. Dar asta e ca și cum ne-ai spune că Heinz îmbuteliază sosul de roșii. Și cum tatăl meu a murit în 1984, te pot asigura, domnule, că te înșeli.

S-a întors spre majordomul său pentru a-i confirma spusele. Fața lui Adams a rămas de nepătruns. Barker a întors cartonașul. Pe el scria: „Chevalier Montrachet Les Demorselles 1983". A rămas uitîndu-se la cartonaș, în mod evident nevenindu-i să-și creadă ochilor.

– Una s-a dus, au mai rămas trei, a declarat Hamilton, fără a lua în seamă reacția lui Barker.

Valeții au reapărut și au strîns farfuriile de pește, pentru a le înlocui cîteva momente mai tîrziu cu potîrnichi ușor rumenite. Cît s-a servit garnitura, Barker n-a scos o vorbă. Pur și simplu se uita fix la celelalte trei garafe, fără ca măcar să audă gazda informîndu-l pe Henry cine aveau să fie invitații la

prima partidă de vînătoare a sezonului de săptămîna viitoare. Îmi amintesc că numele corespundeau perfect cu cele sugerate de Hamilton pentru cabinetul său ideal.

Barker a luat o bucățică de potîrniche, așteptînd ca Adams să umple un pahar din prima garafă. Nu-și terminase peștele după primul eșec și băuse doar o înghițitură de apă.

– Deoarece Adams și cu mine ne-am petrecut o parte considerabilă a dimineții selectînd vinurile pentru această mică provocare, să sperăm că de data aceasta ai să nimerești mai bine, a spus Hamilton, fără a putea să-și ascundă satisfacția.

Barker a început din nou să-și răsucească paharul. A părut să-și rezerve mai mult timp acum, mirosindu-l de mai multe ori înainte de a duce paharul la buze și de a sorbi, în sfîrșit, din el.

Un zîmbet de recunoaștere imediată i-a apărut pe față și a spus fără ezitare:

– Château la Louvière 1978.

– De data asta ai nimerit anul, domnule, dar ai insultat vinul.

Barker a întors imediat cartonașul și l-a citit, nevenindu-i să creadă: Château Lafite 1978. Pînă și eu știam că ăsta era unul dintre cele mai bune vinuri roșii pe care putea cineva spera să le guste vreodată. Barker a căzut într-o tăcere grea și a continuat să se joace cu furculița în farfurie. Lui Hamilton părea să-i placă în egală măsură și vinul și scorul.

– O sută de lire pentru mine, nimic pentru președintele Societății de Vinuri, ne-a amintit el.

Stînjeniți, Henry și cu mine am încercat să susținem conversația pînă cînd a sosit al treilea fel – un sufleu de lămîie care nu se putea compara ca prezentare sau subtilitate cu ceea ce ne-ar fi putut oferi Suzanne.

– Trecem la a treia mea provocare? a întrebat vioi Hamilton.

Din nou Adams a luat o garafă și a început să toarne vinul. Am fost surprins să văd că a vărsat cîteva picături în timp ce umplea paharul lui Barker.

– Nătîng neîndemînatic, a lătrat Hamilton.

– Îmi cer scuze, domnule, a spus Adams. A șters cu un șervet picătura vărsată pe masa de lemn. În timp ce făcea asta se uita la Barker cu o privire disperată care, eram sigur, n-avea nimic de-a face cu vărsarea vinului. Cu toate acestea, a rămas mut, continuînd ocolul în jurul mesei.

Din nou Barker a trecut prin tot ritualul: răsucitul, mirositul și, în cele din urmă, gustatul. De data asta a durat și mai mult. Hamilton devenise nerăbdător și bătea darabana cu degetele lui grăsuțe în uriașa masă iacobină.

– Este un Sauternes, a început Barker.

– Orice semidoct ți-ar putea spune asta, a spus Hamilton. Vreau să știu anul și recolta.

Oaspetele a ezitat.

– Château Guiraud 1976, a spus el fără intonație.

– Cel puțin ești consecvent, a spus Hamilton. Te înșeli întotdeauna.

Barker a întors cartonașul.

– Château d'Yquem 1980, a spus el nevenindu-i să creadă.

Era o marcă pe care o văzusem numai la sfîrșitul listelor de vinuri din restaurantele scumpe și nu avusesem niciodată privilegiul să-l gust. M-a uimit faptul că Barker se putuse înșela asupra Monei Lisa a vinurilor.

Barker s-a întors repede spre Hamilton pentru a protesta și trebuie să-l fi văzut exact în același moment ca și mine pe Adams, care stătea în spatele stăpînului său, tremurînd în toată înălțimea celor doi metri ai săi. Îmi doream ca Hamilton să iasă din cameră ca să-l pot întreba pe Adams ce-l înfricoșa atît de tare, dar proprietarul de la Sefton Hall era acum în plină desfășurare.

Între timp, Barker l-a mai privit o clipă pe Adams și, văzîndu-i stînjeneala, și-a coborît privirile și, pînă cînd a fost turnat vinul porto, cu vreo douăzeci de minute mai tîrziu, n-a mai scos o vorbă.

– Ultima dumitale șansă de a evita umilirea totală, a spus Hamilton.

A fost adus un platou cu diferite sortimente de brînză și fiecare dintre invitați și-a ales – eu am luat brînză Cedar despre care i-aș fi putut spune lui Hamilton că nu fusese făcută în Somerset. Între timp vinul de porto a fost turnat de către majordomul care era acum alb ca o coală de hîrtie. M-am întrebat dacă avea să leșine, dar a reușit de bine de rău să umple toate patru paharele înainte de a-și relua locul, cu un pas în spatele stăpînului său. Hamilton nu a observat nimic.

Barker a băut vinul de porto fără a se mai obosi cu vreunul dintre preliminariile de pînă atunci.

– Taylors, a început el.

– De acord, a spus Hamilton. Dar cum nu există decît trei producători buni de vinuri de porto în toată lumea, anul este singurul care contează – după cum dumneata, în înalta dumitale poziție, trebuie să știi foarte bine, domnule Barker.

Freddie a dat afirmativ din cap.

– O mie nouă sute șaptezeci și cinci, a spus el hotărît, apoi a întors repede cartonașul.

– Taylors 1927, am citit eu de-a-ndoaselea.

Din nou Barker s-a întors brusc spre gazda lui, care se zguduia de rîs. Majordomul se holba la oaspetele stăpînului său cu o privire hăituită. Barker a ezitat doar o clipă apoi a scos un carnet de cecuri din buzunarul interior. A completat numele „Sefton Hamilton“ și cifra de 200 £. A semnat și, fără o vorbă, i-a întins cecul peste masă gazdei.

– Asta a fost numai jumătate din învoială, a spus Hamilton savurînd fiecare clipă a triumfului său.

Barker s-a ridicat, a făcut o pauză, apoi a spus:

– Sînt un farsor.

– Chiar că ești, domnule, a spus Hamilton.

După ce am petrecut trei dintre cele mai neplăcute ceasuri din viața mea, am reușit să scap, împreună cu Henry și Freddie Barker, puțin după ora patru. În

mașină, în timp ce ne îndepărtam de Sefton Hall, Henry și cu mine n-am scos o vorbă. Cred că simțeam amîndoi că ar trebui să-l lăsăm pe Barker să facă primul comentariu.

– Mă tem, domnilor, a spus el în cele din urmă, că nu voi fi o companie grozavă în următoarele cîteva ore, așa că, dacă-mi permiteți, voi face o scurtă plimbare și ne vom întîlni pentru cină la Hamilton Arms în jur de șapte și jumătate. Am rezervat o masă pentru ora opt.

Fără alte cuvinte, Barker i-a făcut semn lui Henry să oprească la un stop și l-am urmărit coborînd și apucînd-o pe o potecă de țară. Henry nu a pornit mai departe pînă cînd prietenul lui nu a dispărut din raza noastră vizuală.

Simpatia mea era cu totul de partea lui Barker, deși rămăsesem uluit de întreaga poveste. Cum putuse președintele Societății de Vinuri să facă asemenea greșeli elementare? La urma urmelor, mie mi-era de ajuns să citesc o singură pagină din Dickens și să-mi dau seama că nu era de Graham Greene.

La fel ca doctorul Watson, am simțit nevoia unor explicații suplimentare.

Barker ne-a găsit șezînd lîngă foc în barul intim de la Hamilton Arms, puțin după ora șapte și jumătate în seara aceea. Ca urmare a plimbării, părea într-o dispoziție mult mai bună. Discuta despre tot felul de lucruri mărunte și nu a menționat o singură dată ceea ce se petrecuse la prînz.

Cred că doar cîteva minute mai tîrziu, cînd m-am întors să mă uit la ceasul vechi de deasupra ușii, l-am zărit pe majordomul lui Hamilton la bar, adîncit într-o conversație cu hangiul. Nu aș fi dat nici o importanță acestui fapt, dacă nu aș fi observat aceeași privire îngrozită pe care o văzusem și mai devreme, în timp ce arăta în direcția noastră. Hangiul părea la fel de neliniștit, ca și cum ar fi fost prins cu ocaua mică de un ofițer din garda financiară.

A luat cîteva meniuri și a venit la masa noastră.

– N-avem nevoie de astea, a spus Barker. Reputația hanului ajunge. Ne lăsăm în mîinile dumitale. Vom consuma cu plăcere orice ne vei recomanda.

– Vă mulțumesc, domnule, a spus el, și i-a întins celui care ne invitase lista de vinuri.

Barker a studiat cîtăva vreme conținutul copertelor legate în piele, apoi un zîmbet larg i-a apărut pe față.

– Cred că ar fi mai bine să alegi dumneata și vinurile, a spus el, căci simt că știi exact ce mi-aș dori.

– Desigur, domnule, a spus hangiul în timp ce Freddie îi dădea înapoi lista de vinuri, lăsîndu-mă total perplex, deoarece îmi aminteam că aceasta era prima vizită a lui Barker la han.

Hangiul s-a dus la bucătărie, iar noi am pălăvrăgit în continuare; a reapărut abia după cincisprezece minute.

– Masa dvs. este gata, domnilor, a spus el, și noi l-am urmat în sufrageria de alături. Erau numai douăsprezece mese, dar cum a noastră era ultima care mai trebuia să fie ocupată, nu te puteai îndoi de popularitatea hanului.

Hangiul alesese o cină ușoară, constînd din *consommé*, urmat de felii subțiri de friptură de rață, aproape ca și cum ar fi știut că n-am mai fi putut îngurgita încă o masă copioasă după prînzul luat la Hall.

De asemenea, am fost surprins să descopăr că toate vinurile pe care le alesese erau servite în garafe și am presupus că hangiul trebuie să fi selectat din vinurile casei. Căci mărturisesc că, așa neinstruit cum eram, toate vinurile păreau cu mult superioare celor pe care le băusem mai devreme la Sefton Hall. În orice caz, Barker părea să savureze pe îndelete fiecare înghițitură și la un moment dat a spus apreciativ:

– Ăsta este adevăratul McCoy.

La sfîrșitul serii, după ce masa a fost debarasată, ne-am relaxat, bucurîndu-ne de un magnific vin de porto și fumînd trabucuri.

Atunci a pomenit Henry prima dată de Hamilton.

– Ai de gînd să ne lămurești și nouă misterul celor întîmplate de fapt azi la prînz? a întrebat el.

– Nici eu nu prea știu încă, a venit răspunsul lui Barker, dar de un lucru sînt sigur: tatăl domnului Hamilton era un om care-și cunoștea vinurile, ceea ce nu este cazul cu fiul său.

L-aș mai fi iscodit pe Barker pe această temă dacă hangiul n-ar fi sosit lîngă el în acel moment.

– O masă excelentă, a declarat Barker. Cît despre vin – de-a dreptul excepțional.

– Sînteți amabil, domnule, a spus hangiul întinzîndu-i nota de plată.

M-am lăsat învins de curiozitate, îmi pare rău că trebuie să o recunosc, și m-am uitat în josul fișiei înguste de hîrtie. Nu mi-am putut crede ochilor – nota ajungea la două sute de lire.

Spre surprinderea mea, Barker nu a spus decît:

– Foarte rezonabil, dacă ne gîndim. A completat un cec și i l-a întins hangiului. Am mai gustat Château d'Yquem 1980 numai o dată pînă astăzi, a adăugat el, iar Taylors 1927 niciodată.

Hangiul a zîmbit.

– Sper că v-au plăcut amîndouă, domnule. Sînt sigur că n-ați fi vrut să le vedeți irosite pe vreun farsor.

Barker a dat afirmativ din cap.

L-am urmărit pe hangiu părăsind camera și întorcîndu-se la locul său din spatele barului.

I-a întins cecul lui Adams, majordomul, care l-a studiat un moment, a zîmbit și apoi l-a rupt în bucățele mici.

Accidentul

Prima oară l-am întîlnit pe Patrik Travers în obișnuita noastră vacanță de iarnă la Verbier. Așteptam la teleschi în acea dimineață de sîmbătă, cînd un bărbat de vreo patruzeci de ani s-a dat la o parte pentru a o lăsa pe Caroline în locul său, astfel încît să putem fi împreună. Ne-a explicat că făcuse deja două coborîri în dimineața aceea și nu-l deranja să aștepte. I-am mulțumit și nu m-am mai gîndit la asta. Cînd ajungem sus, soția mea și cu mine ne îndreptăm întotdeauna în direcții diferite, ea pe pîrtia A, la Marcel, care instruiește numai schiori avansați – Caroline schiază de la vîrsta de șapte ani – eu pe pîrtia B, la orice instructor disponibil – eu m-am apucat de schiat la patruzeci și unu de ani – și ca să fiu sincer chiar și pîrtia B este prea avansată pentru mine, deși nu-mi vine s-o recunosc, mai ales față de Caroline. Întotdeauna ne reîntîlnim la teleschi după ce ne executăm fiecare coborîrea.

În seara aceea am dat peste Travers la barul hotelului. Cum părea să fie singur, l-am invitat să ia masa cu noi. S-a dovedit a fi un companion amuzant și am petrecut o seară destul de plăcută împreună. A flirtat politicos cu soția mea, fără să depășească măsura nici o clipă, iar ea părea flatată de atențiile lui. De-a lungul anilor m-am obișnuit cu faptul că bărbații sînt atrași de Caroline și nu e nevoie să mi se amintească niciodată cît sînt de norocos. În timpul cinei am aflat că Travers era bancher, avînd un birou în City și un apartament în Eaton Square. Ne-a spus

că venea la Verbier în fiecare an de cînd fusese adus într-o excursie cu școala, la începutul anilor cincizeci. Încă se mai lăuda că era primul pe pîrtia de schi în fiecare dimineață, făcînd aproape întotdeauna cel puțin două coborîri înainte de a mai sosi cineva.

Travers părea cu adevărat interesat de faptul că eu conduceam o mică galerie de artă în West End; după cum a reieșit, și el era un fel de colecționar, profilat pe impresioniști mai puțin cunoscuți. A promis că va trece să-mi vadă următoarea expoziție cînd se va întoarce la Londra.

L-am asigurat că va fi binevenit, dar nu m-am mai gîndit deloc la asta după aceea. De fapt, l-am văzut pe Travers doar de vreo două ori în restul vacanței, o dată vorbind cu soția unui prieten de-al meu care avea o galerie specializată în carpete orientale, iar mai tîrziu l-am observat urmînd-o cu ușurință pe Caroline de-a lungul perfidei pîrtii A.

S-a întîmplat șase săptămîni mai tîrziu. Mi-au trebuit cîteva minute bune pînă să-l pot recunoaște, în seara aceea, la galeria mea. A trebuit să-mi sfredelesc acea parte din memorie care ține minte numele și pe care politicienii sînt nevoiți s-o folosească în fiecare zi.

– Îmi pare bine că te văd, Edward, a spus el. Am văzut reclama care ți se făcea în *The Independent* și mi-am amintit amabila dumitale invitație de a vizita expoziția.

– Mă bucur că ai putut veni, Patrick, am răspuns, aducîndu-mi aminte tocmai la timp.

– Nu sînt amator de reuniuni mondene, dar sînt dispus să fac un drum oricît de lung pentru a vedea un Vuillard.

– Îl apreciezi?

– O, da. L-aș compara oricînd cu Pissaro sau Bonnard, dar continuă să fie unul dintre cei mai subestimați impresioniști.

– Așa este, am răspuns. Dar galeria mea are de multă vreme o părere bună despre Vuillard.

– Cît costă tabloul „Doamnă la fereastră“? a întrebat.

– Opzeci de mii de lire, am spus eu liniștit.

– Îmi amintește de o pictură de-a lui de la Metropolitan, a spus, în timp ce studia reproducerea din catalog.

Eram impresionat și i-am spus lui Travers că acel Vuillard din New York fusese pictat la o lună după cel pe care-l admira atîta.

A dat din cap.

– Dar nudul acela mic?

– Patruzeci și șapte de mii, i-am spus.

– Doamna Hensell, soția agentului său și cea de a doua amantă a lui Vuillard, dacă nu mă înșel. Francezii sînt atît de civilizați în chestiile astea în comparație cu noi. Dar pictura mea favorită în această expoziție, a continuat el, este comparabilă, cu siguranță, cu cele mai bune lucrări ale sale.

S-a întors cu fața la o pictură mare în ulei reprezentînd o tînără cîntînd la pian, în timp ce mama ei se apleacă să-i întoarcă o pagină a partiturii.

– Magnific, a spus. Pot îndrăzni să întreb cît costă?

– Trei sute șaptezeci de mii de lire, am spus, întrebîndu-mă dacă prețul era sau nu dincolo de posibilitățile lui Travers.

– Ce petrecere formidabilă, Edward, a spus o voce de după umărul meu.

– Percy! am strigat întorcîndu-mă. Parcă ziceai că n-o să poți veni.

– Da, am zis, bătrîne, dar am decis că nu pot sta tot timpul singur în casă, așa că am venit să-mi înec amarul în șampanie.

– Foarte înțelept, am spus. Mi-a părut rău cînd am auzit de Diana, am adăugat în timp ce Percy se îndepărta.

Cînd m-am întors să-mi continuu conversația cu Patrick Travers, acesta nu mai era de văzut nicăieri. M-am uitat prin cameră și l-am zărit în colțul celălalt al galeriei, stînd de vorbă cu soția mea, cu un pahar de șampanie în mînă. Ea purta o rochie verde fără

umeri pe care o consideram un pic prea modernă. Privirea lui Travers părea pironită pe un loc aflat cu cîțiva centimetri mai jos de umeri. Nu m-ar fi deranjat dacă el ar fi stat de vorbă cu oricine altcineva în seara aceea.

Următoarea ocazie cu care l-am văzut pe Travers a fost o săptămînă mai tîrziu, cînd mă întorceam cu ceva mărunțiș de la bancă. Stătea din nou în fața uleiului de Vuillard cu mama și fiica la pian.

– Bună dimineața, Patrick, am spus cînd am ajuns lîngă el.

– Se pare că nu pot să-mi scot tabloul ăsta din minte, a declarat el continuînd să se uite la cele două siluete.

– E de înțeles.

– Ai putea cumva să mi-l împrumuți pentru o săptămînă sau două, pînă cînd voi putea să mă hotărăsc în sfîrșit? Bineînțeles, aș fi încîntat să las o garanție.

– Desigur, am spus. Aș cere referințe de la bancă, iar garanția ar fi de douăzeci și cinci de mii de lire.

A fost de acord cu ambele cereri fără ezitare, așa că l-am întrebat cînd vrea să-i fie livrat tabloul. Mi-a întins o carte de vizită pe care se afla adresa lui din Eaton Square. În dimineața următoare bancherii lui au confirmat că trei sute șaptezeci de mii de lire nu aveau să fie o problemă pentru clientul lor.

În douăzeci și patru de ore Vuillard-ul fusese dus la el acasă și atîrnat în sufrageria de la parter. După-amiază mi-a telefonat pentru a-mi mulțumi și a întrebat dacă eu și Caroline n-am vrea să luăm masa cu el; mai dorea o părere, a spus el, despre cum arată tabloul.

Avînd în vedere că erau în joc trei sute șaptezeci de mii de lire, n-aveam impresia că era o invitație pe care s-o pot refuza și în orice caz Caroline părea dornică să accepte, explicîndu-mi că era curioasă să vadă cum arată casa lui.

Am luat masa la Travers în joia următoare. Eram singurii oaspeți, și-mi amintesc că am fost surprins că

nu exista și o doamnă Travers, sau măcar o prietenă care să locuiască împreună cu el. A fost o gazdă atentă, iar masa pe care ne-a oferit-o a fost superbă. Cu toate acestea, consideram că de data asta părea puțin prea plin de solicitudine față de Caroline, chiar dacă ea dădea în mod evident impresia că o încîntă atenția lui specială. La un moment dat am început să mă întreb dacă vreunul dintre ei ar fi observat în cazul în care aș fi dispărut în neant.

Cînd am plecat din Eaton Square în seara aceea, Travers mi-a spus că aproape se hotărîse în privința tabloului, ceea ce m-a făcut să-mi spun că totuși seara aceea folosise la ceva.

Șase zile mai tîrziu pictura a fost înapoiată la galerie însoțită de un bilet în care ne anunța că nu-l mai interesează. Travers nu-și expunea motivele și încheia pur și simplu spunînd că speră să mai treacă pe la noi cîndva pentru a se mai uita la celelalte tablouri de Vuillard. Dezamăgit, i-am returnat garanția, gîndindu-mă însă că adesea clienții se întorc, uneori după luni sau chiar ani întregi.

Dar Travers n-a mai făcut-o.

La vreo lună după aceea, am aflat de ce nu avea să se mai întoarcă vreodată. Luam prînzul la clubul meu, la masa mare din centru – ca în majoritatea cluburilor pentru bărbați, masa rezervată acelora care veneau singuri. Următorul care a intrat în sala de mese a fost Percy Fellows, așa că s-a așezat în fața mea. Nu mai stătusem de vorbă cu el de la vernisajul expoziției cu Vuillard și atunci nu avusesem chiar ceea ce se numește o conversație. Percy era unul dintre cei mai respectați negustori de antichități din Anglia și o dată făcusem chiar un schimb avantajos cu el, o măsuță de scris Carol al II-lea pentru un peisaj olandez de Utrillo.

I-am repetat cît de rău mi-a părut cînd am aflat de Diana.

– Nu se putea termina decît cu un divorț, mi-a explicat el. Trecuse prin toate paturile din Londra. Începusem să arăt ca un încornorat perfect, iar

nenorocitul ăla de Travers a fost picătura care a umplut paharul.

– Travers? am spus eu, neînțelegînd.

– Patrick Travers, tipul citat în cererea mea de divorț. Îl cunoști?

– Numele mi-e cunoscut, am spus eu ezitînd, vrînd să aud mai multe înainte de a mărturisi că-l cunoșteam oarecum.

– Ciudat, a spus el. Aș fi putut să jur că l-am văzut la vernisaj.

– Dar cum adică, a fost ultima picătură? am întrebat încercînd să-i abat atenția de la vernisaj.

– Păi, l-am întîlnit pe nemernic la Ascot. A luat masa cu noi, mi-a băut voios șampania, mi-a mîncat căpșunile și frișca și apoi, n-a trecut nici o săptămînă, și s-a culcat cu nevastă-mea. Dar asta nu-i tot.

– Nu-i tot?

– Tipul a avut tupeul să vină la magazin și să depună o garanție mare pentru o masă georgiană. Apoi ne-a invitat pe amîndoi acasă la el ca să vedem cum arată. După ce-a avut destul timp să facă amor cu Diana mi le-a înapoiat pe amîndouă, destul de uzate. N-arăți prea bine, bătrîne, a spus Percy deodată. E ceva în neregulă cu mîncarea? N-a mai fost niciodată așa de bună de cînd a plecat Harry la Carlton. Am scris comitetului de vinuri despre asta de mai multe ori, dar...

– Nu, mă simt bine, am spus. Am nevoie doar de puțin aer curat. Scuză-mă, te rog, Percy.

Pe cînd mă întorceam pe jos de la club am hotărît că trebuie să fac ceva în legătură cu dl Travers.

În dimineața următoare am așteptat să sosească poșta și am verificat fiecare plic adresat Carolinei. Nu părea nimic în neregulă, dar apoi mi-am dat seama că Travers nu era atît de prost ca să pună ceva pe hîrtie. De asemenea, am început să trag cu urechea la convorbirile ei telefonice, dar el nu se afla printre cei care sunau, cel puțin nu cînd eram eu acasă. Am verificat pînă și kilometrajul de la mașina ei să văd dacă străbătuse distanțe mai mari, dar la urma urmei

Eaton Square nu e chiar atît de departe. Adesea ceea ce nu faci rezolvă de fapt lucrurile, am hotărît eu: n-am mai făcut dragoste două săptămîni, iar ea n-a comentat.

Am continuat s-o urmăresc mai atent pe Caroline în următoarele două săptămîni, dar a devenit evident că Travers trebuie să se fi săturat de ea cam atunci cînd îl înapoiase și pe Vuillard. Asta n-a făcut decît să mă înfurie mai tare.

Mi-am făcut apoi un plan de răzbunare care mi se părea de-a dreptul extraordinar la vremea aceea și presupuneam că în cîteva zile o să-mi treacă, o să uit chiar. Dar nu s-a întîmplat așa. Dimpotrivă, ideea s-a transformat în obsesie. Am început să mă conving pe mine însumi că era de datoria mea să-l pun la punct pe Travers înainte de a apuca să-și mai bată joc de alți prieteni de-ai mei.

N-am încălcat în viața mea legea cu bună știință. Amenzile de parcare mă agasează, gunoiul aruncat pe jos mă jignește, iar TVA-ul mi-l plătesc în aceeași zi în care înfricoșătorul plic lucios cade în cutia de scrisori.

Cu toate acestea, o dată ce am hotărît ce am de făcut, m-am apucat meticulos de treabă. Mai întîi m-am gîndit să-l împușc pe Travers, pînă cînd am descoperit ce greu este să obții un permis de portarmă și că dacă făceam treaba așa cum scrie la carte avea să simtă foarte puțină durere, or nu asta plănuisem eu pentru el; apoi mi-a trecut prin minte să-l otrăvesc – dar asta presupunea o rețetă făcută cu martori și tot n-aș fi putut să contemplu moartea lungă și înceată pe care i-o doream. Apoi să-l sugrum, ceea ce stabilisem eu că necesita prea mult curaj – și în orice caz el era mai solid decît mine, așa că puteam ajunge să fiu eu cel sugrumat în cele din urmă. Apoi să-l înec, dar ar fi putut dura ani de zile pînă să-l pot aduce pe individ în apropierea unei ape, și nu știam dacă puteam rămîne în preajmă destulă vreme pentru a fi sigur că s-a dus la fund și a treia oară. M-am gîndit chiar să-l lovesc cu mașina pe nenorocit, dar am abandonat ideea cînd mi-am dat seama că pînă să am această șansă poate

să treacă o viață întreagă și, în afară de asta, n-aș avea timp să verific dacă a murit. Curînd am devenit conștient de cît de greu este să omori pe cineva – și să și scapi cu bine.

Stăteam treaz noaptea citind biografiile criminalilor, dar cum toți fuseseră prinși și găsiți vinovați asta nu-mi dădea cine știe ce încredere. Am trecut la romanele polițiste, care întotdeauna se bazau pe un anumit grad de coincidență, noroc și surpriză pe care eu nu vroiam să le risc, pînă cînd am dat peste un rînd din Conan Doyle care mi-a răsplătit sîrguința: „Orice victimă prezumtivă care are niște obiceiuri regulate devine imediat mai vulnerabilă." Și atunci mi-am amintit de un obicei cu care Travers se mîndrea în mod special. Necesita șase luni de așteptare din partea mea, dar îmi dădea și mai mult timp să-mi perfecționez planul. Am folosit bine așteptarea forțată, pentru că de cîte ori Caroline lipsea mai mult de douăzeci și patru de ore, mă duceam să iau lecții de schi pe pîrtia abruptă de la Harrow.

Mi-a fost surprinzător de ușor să descopăr cînd avea să se întoarcă Travers la Verbier, și am putut organiza vacanța de iarnă astfel încît drumurile să ni se încrucișeze doar pentru trei zile, o perioadă de timp suficientă pentru a comite prima mea crimă.

Caroline și cu mine am ajuns la Verbier în a doua vineri din ianuarie. Ea făcuse unele comentarii cu privire la starea nervilor mei de mai multe ori în perioada Crăciunului și spera că vacanța mă va ajuta să mă relaxez. Nu aveam cum să-i explic că tocmai gîndul la vacanță era acela care mă făcea să fiu atît de încordat. Nu m-a ajutat deloc atunci cînd m-a întrebat, în avionul spre Elveția, dacă credeam că Travers o fi acolo anul acesta.

În prima dimineață de după sosire am luat teleschiul pe la zece și jumătate și, o dată ajunși sus, Caroline s-a prezentat, prompt, la Marcel. În timp ce ea se îndrepta împreună cu el spre pîrtia A, eu m-am întors pe pîrtia B pentru a lucra singur. Ca

întotdeauna, am convenit să ne reîntîlnim la teleschi sau, dacă nu, atunci măcar la masa de prînz.

În zilele care au urmat mi-am recapitulat de mai multe ori planul pe care îl perfecționasem în minte și pentru care făcusem sîrguincios repetiții la Harrow pînă cînd fusesem sigur că va reuși. Pînă la sfîrșitul primei săptămîni reușisem să mă conving că eram gata.

În seara dinaintea presupusei sosiri a lui Travers am fost ultimul care a părăsit pîrtia. Pînă și Caroline a remarcat cît de mult progresasem la schi și i-a sugerat lui Marcel că eram pregătit pentru pîrtia A, cu serpentinele ei mai strînse și cu pantele mai abrupte.

– Poate la anul, i-am spus eu, încercînd să par degajat, și m-am întors pe pîrtia B.

În ultima dimineață am schiat întruna pe prima milă a traseului și am devenit atît de preocupat de ceea ce făceam încît am uitat să merg la masă pentru a mă întîlni cu Caroline.

După-amiază am verificat și reverificat așezarea fiecărui steguleț roșu pe pîrtie, și îndată ce am fost convins că și ultimul schior plecase, am adunat vreo treizeci dintre stegulețe și le-am așezat la intervale pe care le plănuisem cu grijă. Ultima mea sarcină a fost să verific drumul creat, înainte de a construi o movilă mare de zăpadă cu vreo douăzeci de pași mai sus de locul ales. O dată ce mi-am terminat pregătirile, am schiat încet în jos, în lumina amurgului.

– Încerci să cîștigi o medalie olimpică sau ceva de felul ăsta? m-a întrebat Caroline cînd am ajuns în sfîrșit în camera noastră.

Am închis ușa de la baie ca să nu se aștepte să-i răspund.

Travers a intrat în hotel o oră mai tîrziu.

Am așteptat pînă seara, apoi m-am dus la bar să beau ceva împreună cu el. A părut puțin nervos cînd m-a văzut, dar l-am făcut repede să se simtă în largul lui. Și-a recăpătat curînd vechea încredere în sine, ceea ce n-a făcut decît să-mi întărească hotărîrea de

a-mi îndeplini planul. L-am părăsit la bar cu cîteva minute înainte de a coborî Caroline la cină, astfel încît să nu ne vadă împreună. Surprinderea ei inocentă avea să fie necesară cînd totul se va fi terminat.

– Nu-ți stă în fire să mănînci atît de puțin, mai ales că ai sărit peste prînz, a comentat Caroline cînd am părăsit restaurantul în seara aceea.

N-am spus nimic cînd am trecut pe lîngă Travers, care stătea la bar, cu mîna pe genunchiul unei alte nevinovate femei de vîrstă mijlocie.

N-am dormit o clipă în noaptea aceea și m-am strecurat afară din pat înainte de ora șase în dimineața următoare, cu grijă să n-o trezesc pe Caroline. Aveam toate lucrurile pregătite în baie, așa cum le lăsasem în seara precedentă. Cîteva minute mai tîrziu eram îmbrăcat și gata de acțiune. M-am dus la scara de serviciu a hotelului, evitînd liftul, și m-am strecurat afară prin „ieșirea în caz de incendiu", realizînd pentru prima dată cum trebuie să se simtă un hoț. Aveam o căciulă de lînă trasă bine peste urechi și o pereche de ochelari de schi îmi acopereau ochii: nici Caroline nu m-ar fi recunoscut.

Am ajuns la teleschi cu patruzeci de minute înainte de ora la care se deschidea. Stînd singur în spatele micii barăci care adăpostea mașinăria electrică, mi-am dat seama că totul depindea acum de măsura în care Travers își va respecta obiceiurile. Nu eram sigur că aș mai putea reuși dacă planul meu ar fi trebuit să se amîne pentru ziua următoare. În timp ce așteptam, tropăiam în zăpada proaspăt așezată și îmi loveam umerii cu mîinile, pentru a mă încălzi. La fiecare cîteva minute mai aruncam o privire după colț în speranța că-l voi vedea îndreptîndu-se spre mine. În cele din urmă, o siluetă a apărut la poalele dealului, un bărbat care-și purta schiurile pe umeri. Dar dacă nu era Travers?

Cîteva momente mai tîrziu, am ieșit de după baracă pentru a mă alătura bărbatului îmbrăcat gros. *Era* Travers și nu și-a putut ascunde surpriza cînd m-a văzut acolo. Am început o conversație banală despre

cum nu putusem să dorm și mă gîndisem că aș putea face cîteva coborîri înainte de a se aglomera. Acum tot ce-mi mai trebuia era ca teleschiul să se pună în funcțiune la timp. La șapte și cîteva minute, a sosit un inginer și marele mecanism unsuros a intrat, zgomotos, în acțiune.

Am fost primii doi care ne-am așezat pe scăunelele acelea mici, pornind în sus pe deasupra prăpastiei adînci. Mă tot întorceam să mă asigur că încă nu se vedea nimic.

– De obicei reușesc să fac o coborîre întreagă înainte de a mai sosi altcineva, mi-a spus Travers cînd teleschiul a ajuns sus.

M-am uitat din nou în spate pentru a fi sigur că nu ne putea vedea nici inginerul care manevra teleschiul, apoi am privit în jos vreo două sute de picioare și m-am întrebat cum o fi să aterizezi cu capul în jos în prăpastie. Am început să amețesc și mi-am dorit să nu mă fi uitat în jos.

Teleschiul a vibrat ușor pe cablul înghețat, apoi am ajuns la punctul de coborîre.

– La naiba, am spus cînd săream de pe micile noastre scăunele. Marcel nu e aici.

– Nu e niciodată la ora asta, a spus Travers pornind spre pista avansaților. E mult prea devreme pentru el.

– Presupun că dumneata nu vrei să cobori cu mine pe pista B? am spus, strigînd în urma lui.

S-a oprit și s-a uitat bănuitor în spate.

– Caroline consideră că sînt pregătit să merg cu voi, i-am explicat, dar eu nu sînt sigur și mi-ar prinde bine opinia încă unei persoane. Mi-am depășit propriul record pe pîrtia B de mai multe ori, dar n-aș vrea să mă fac de rîs în fața soției mele.

– Păi eu...

– L-aș ruga pe Marcel dacă ar fi aici. Și în orice caz dumneata ești cel mai bun schior pe care-l cunosc.

– Bine, dacă... a început el.

– Doar o dată, apoi poți să-ți petreci restul vacanței pe pîrtia A. Ai putea chiar considera coborîrea ca pe o încălzire.

– Ar fi o variație, presupun, a spus el.

– Doar o dată, am repetat. E tot ce am nevoie. Apoi îmi vei putea spune dacă sînt destul de bun.

– Vrei să ne luăm la întrecere? a spus el pe neașteptate tocmai cînd începusem să-mi pun schiurile.

Nu mă puteam plînge; toate cărțile cu crime mă preveniseră să fiu pregătit pentru neprevăzut.

– E o cale de a putea afla dacă ești destul de bun, a adăugat el țanțoș.

– Dacă insiști. Nu uita, sînt mai bătrîn și am mai puțină experiență decît dumneata, i-am reamintit. Mi-am verificat repede schiurile, căci știam că trebuia să pornesc înaintea lui.

– Dar dumneata cunoști pe dinafară pîrtia B, a replicat el. Eu n-am mai văzut-o niciodată.

– Sînt de acord să ne luăm la întrecere, dar numai dacă accepți o miză, am răspuns.

Pentru prima oară am văzut că îi stîrnisem interesul.

– Cît? a întrebat.

– O, nu ceva atît de vulgar cum sînt banii, am spus. Cîștigătorul se duce să-i spună Carolinei adevărul.

– Adevărul? a spus el perplex.

– Da, am răspuns, și am pornit-o în jos înainte ca el să apuce să răspundă. Am avut un start bun schiind printre stegulețele roșii, dar privind peste umăr am văzut că recuperase repede și deja venea în forță în urma mea. Mi-am dat seama că era vital pentru mine să rămîn în fața lui pe prima treime a pîrtiei, dar deja îl simțeam reducîndu-mi avantajul.

După o jumătate de milă de devieri și redresări, mi-a strigat:

– Va trebui să mergi mult mai repede dacă speri să mă bați.

Lăudăroșenia lui arogantă n-a făcut decît să mă ajute să mă mențin în frunte, dar îmi păstram avansul numai datorită avantajului meu de a cunoaște fiecare cotitură de-a lungul acelei mile. O dată ce am fost sigur că voi ajunge pe acel vital traseu nou marcat

înaintea lui, am început să mă relaxez. La urma urmei, exersasem pe următorii două sute de metri de cincizeci de ori pe zi în ultimele zece zile, dar eram prea conștient de faptul că acum era singura dată cînd conta.

M-am uitat peste umăr și am văzut că se afla cu vreo treizeci de metri în urma mea. Am început să încetinesc ușor în timp ce ne apropiam de porțiunea cu gheață, sperînd că nu va observa sau va crede că mi-am pierdut cumpătul. Am încetinit și mai mult cînd am ajuns la marginea acelei porțiuni, pînă cînd am putut aproape să-i aud respirația. Apoi, deodată, cu o clipă înainte de a fi atins gheața, mi-am înfipt schiurile și m-am oprit în movila de zăpadă pe care o construisem în seara precedentă. Travers a alunecat pe lîngă mine cu vreo patruzeci de mile pe oră și cîteva secunde mai tîrziu a zburat prin aer pe deasupra prăpastiei cu un strigăt pe care nu-l voi uita niciodată. N-am avut curajul să mă uit în prăpastie, căci știam că trebuie să-și fi rupt toate oasele din corp în momentul în care a atins zăpada, cîteva sute de picioare dedesubt.

Am netezit cu atenție movila de zăpadă care-mi salvase viața, apoi m-am cățărat cît am putut de repede înapoi, adunînd cele treizeci de stegulețe roșii care străjuiseră pista mea falsă. Apoi am schiat din loc în loc repunîndu-le în pozițiile lor corecte pe pîrtia B, cu vreo sută de metri deasupra porțiunii de gheață pregătită de mine cu grijă. Cînd fiecare dintre ele s-a aflat la locul lui, am schiat în jos, simțindu-mă ca un campion olimpic. Cînd am ajuns la baza pîrtiei mi-am tras gluga pentru a-mi acoperi capul și mi-am scos ochelarii de schi. Mi-am desfăcut schiurile și am mers degajat spre hotel. Am reintrat în clădire prin ușa din dos și am fost înapoi în pat înainte de șapte și patruzeci.

Am încercat să-mi controlez respirația, dar a trecut ceva timp pînă cînd pulsul mi-a revenit la normal. Caroline s-a trezit cîteva minute mai tîrziu, s-a întors și m-a îmbrățișat.

– Uh, a spus ea, ești înghețat. Ai dormit fără nici o pătură?

Am rîs.

– Probabil că le-ai tras tu în timpul nopții.

– Du-te și fă o baie fierbinte.

După ce am făcut o baie rapidă am făcut dragoste, apoi m-am îmbrăcat a doua oară, verificînd atent, înainte de a coborî la micul dejun, dacă n-am lăsat vreun indiciu al zborului meu matinal.

Pe cînd Caroline îmi turna o a doua ceașcă de cafea, am auzit sirena ambulanței mai întîi dinspre oraș, apoi, mai tîrziu, întorcîndu-se.

– Sper că n-a fost un accident grav, a spus soția mea, continuînd să-mi toarne cafea.

– Ce? am spus, puțin prea tare, ridicîndu-mi privirea din *Times*-ul din ziua precedentă.

– Sirena, prostule. Trebuie să fi fost un accident pe munte. Travers, probabil, a spus ea.

– Travers? am spus, și mai tare încă.

– Patrick Travers. L-am văzut aseară la bar. Nu ți-am spus, pentru că știu că nu-ți place.

– Dar de ce Travers? am întrebat eu nervos.

– Nu se lăuda el întotdeauna că e primul pe pistă în fiecare dimineață? Îi întrece pînă și pe instructori.

– Da? am spus.

– Trebuie să-ți amintești. Noi urcam pentru prima oară în ziua cînd l-am întîlnit, în timp ce el era la a treia coborîre.

– Într-adevăr?

– Ești confuz în dimineața asta, Edward. Te-ai sculat cu fața la cearșaf? a întrebat ea, rîzînd.

N-am răspuns.

– Ei, sper *să fie* Travers, a adăugat Caroline sorbind din cafea. Nu mi-a plăcut niciodată individul.

– De ce nu? am întrebat, oarecum luat prin surprindere.

– Cîndva mi-a făcut avansuri, a spus ea degajat.

M-am uitat la ea peste masă, nefiind în stare să vorbesc.

– N-ai de gînd să întrebi ce s-a întîmplat?

– Sînt atît de uluit că nici nu știu ce să spun, am răspuns.

– A fost grămadă peste mine în seara aceea, la galerie, iar apoi m-a invitat să luăm prînzul împreună după ce am cinat amîndoi la el. L-am trimis la plimbare, a spus Caroline. M-a atins blînd pe mînă. Nu ți-am spus niciodată pentru că m-am gîndit că poate ăsta a fost motivul pentru care l-a înapoiat pe Vuillard și asta mă făcea să mă simt vinovată.

– Dar eu sînt acela care ar trebui să se simtă vinovat, am spus eu jucîndu-mă cu o bucățică de pîine prăjită.

– O, nu, dragul meu, tu nu ești vinovat de nimic. În orice caz, dacă m-aș hotărî vreodată să-ți fiu infidelă, n-aș face-o cu un gușter leneș ca ăsta. O doamne, nu. Diana mă prevenise deja la ce mă pot aștepta din partea lui. Nu e deloc genul meu.

Stăteam acolo gîndindu-mă la Travers în drumul lui spre morgă sau chiar mai rău, îngropat încă sub zăpadă, știind că nu puteam face nimic.

– Știi, chiar cred că a sosit timpul să ataci pîrtia A, a spus Caroline cînd ne terminam micul dejun. Ai progresat la schi neașteptat de mult.

– Da, am răspuns, destul de preocupat.

N-am mai scos nici o vorbă cît am mers pînă la poalele muntelui.

– Te simți bine, iubitule? a întrebat Caroline pe cînd ne aflam unul lîngă altul în teleschi.

– Bine, am spus, nesimțindu-mă în stare să mă uit în jos spre prăpastie, cînd ajunsesem în punctul cel mai înalt. Se mai afla oare Travers acolo, jos, sau era deja la morgă?

– Nu mai face fața asta de copil speriat. După cît ai exersat săptămîna asta ești mai mult decît pregătit să schiem împreună, a spus ea încurajator.

Am zîmbit slab. Cînd am ajuns în vîrf, am sărit de pe teleschi o clipă prea devreme și îndată ce am făcut al doilea pas mi-am dat seama că-mi sucisem o gleznă.

N-am avut parte de nici un pic de compasiune din partea Carolinei. Era convinsă că mă prefac pentru a

scăpa de încercarea pistei pentru avansați. A trecut val-vîrtej pe lîngă mine și a pornit-o în viteză în jos, în timp ce eu m-am întors acoperit de dezonoare cu teleschiul. Cînd am ajuns jos am privit spre inginer, dar el nu a dat nici un semn de recunoaștere. Am șchiopătat pînă la postul de prim ajutor și am intrat. Caroline a venit și ea cîteva minute mai tîrziu.

I-am explicat că infirmierul de serviciu crede că ar putea fi o fractură și că-mi sugerase să mă duc imediat la spital.

Caroline s-a încruntat, și-a scos schiurile și a ieșit să găsească un taxi care să ne ducă la spital. N-a fost o călătorie lungă, dar a fost una pe care în mod evident șoferul de taxi o făcuse de multe ori după felul în care lua curbele alunecoase.

– Ar trebui să te pun să mă scoți în oraș în fiecare seară un an întreg pentru asta, m-a amenințat Caroline în timp ce intram pe ușile duble ale spitalului.

– Vreți să fiți amabilă să așteptați afară, doamnă? a întrebat un infirmier în timp ce eu eram introdus în sala de radiografii.

– Da, dar o să-l revăd vreodată pe bietul meu soț? a smiorcăit, în timp ce ușa se închidea în fața ei.

Am intrat într-o sală plină de aparatură sofisticată, prezidată de un doctor îmbrăcat elegant. I-am spus ce credeam eu că am și el mi-a ridicat cu blîndețe piciorul afectat pe un aparat cu raze X. Cîteva clipe mai tîrziu, studia negativul uriaș.

– Nu este nici o fractură, m-a asigurat el, arătînd spre os. Dar dacă vă doare încă, poate ar fi bine să vă bandajez strîns glezna. Doctorul a prins apoi radiografia mea alături de alte cinci.

– Sînt deja a șasea persoană pe ziua de azi? am întrebat, uitîndu-mă spre șirul de radiografii.

– Nu, nu, a spus el rîzînd. Celelalte cinci sînt de la același individ. Cred că trebuie să fi încercat să zboare peste prăpastie, prostul.

– Peste prăpastie?

– Da, să se dea mare, presupun, a spus el începînd să-mi lege glezna. Avem cîte unul din ăsta în fiecare an, dar tipul ăsta săracul și-a rupt ambele picioare și o mînă și-i va rămîne o cicatrice urîtă pe față care să-i amintească ce prost e. Are noroc că trăiește, după părerea mea.

– Are noroc că trăiește? am repetat eu slab.

– Da, dar asta numai pentru că nu știa ce face. Puștiul meu de paisprezece ani schiază peste prăpastia aia și aterizează ca un pescăruș pe apă. Ăsta, pe de altă parte – și doctorul a arătat spre radiografii – n-o să mai schieze în vacanța asta. De fapt, nici n-o să meargă, cel puțin vreo șase luni.

– Într-adevăr? am spus.

– Cît despre dumneavoastră, a adăugat el după ce a terminat de făcut bandajul, puneți comprese reci din trei în trei ore și schimbați bandajul o dată pe zi. O să vă puteți întoarce pe pîrtie în două zile, trei, cel mult.

– Diseară plecăm acasă, i-am spus în timp ce mă ridicam cu grijă în picioare.

– Tocmai la timp, a spus el zîmbind.

Am șchiopătat fericit afară din sala de radiografii, pentru a o găsi pe Caroline cufundată într-o revistă *Elle.*

– Pari mulțumit de tine, a spus ea ridicînd capul.

– Sînt. Se pare că nu sînt decît două picioare rupte, o mînă ruptă și o cicatrice pe față.

– Ce proastă am fost, a spus Caroline. Am crezut că e o simplă entorsă.

– Nu eu, i-am spus. Travers – accidentul de azi dimineață, îți amintești? Ambulanța. Totuși, m-au asigurat că va trăi, am adăugat.

– Păcat, a spus ea luîndu-mă de braț. După cît te-ai străduit, speram să reușești.

Portița de scăpare

– Nu asta este versiunea pe care am auzit-o eu, spuse Philip.

Unul dintre membrii clubului, care stătea la bar, se întoarse la auzul vocilor ridicate, dar cînd văzu despre cine era vorba, nu făcu decît să zîmbească și își continuă conversația.

Clubul de golf Haselmere era destul de aglomerat în acea dimineață de sîmbătă. Și înainte de masa de prînz era adesea greu să găsești un loc în spațioasele încăperi ale clubului.

Doi dintre membri comandaseră deja un al doilea rînd de băutură și se așezaseră într-un separeu cu mult înainte ca încăperea să înceapă a se umple. Philip Masters și Michael Gilmour își terminaseră jocul de sîmbăta dimineața mai devreme ca de obicei, iar acum păreau adînciți în conversație.

– Și ce-ai auzit tu? întrebă Michael Gilmour calm, dar cu o voce puternică.

– Că n-ai fost cu totul nevinovat în chestiunea aceea.

– Ba bineînțeles că am fost, spuse Michael. Ce vrei să insinuezi?

– Nu vreau să insinuez nimic, spuse Philip. Dar nu uita, pe mine nu poți să mă prostești. Ai fost și angajatul meu cîndva și te cunosc de prea multă vreme ca să iau de bun orice-mi spui.

– Nu încercam să prostesc pe nimeni, spuse Michael. Știe toată lumea că mi-am pierdut slujba. N-am sugerat niciodată altceva.

– De acord. Dar ceea ce nu știe toată lumea este *cum* ți-ai pierdut slujba și de ce n-ai fost în stare să-ți găsești alta.

– N-am fost în stare să-mi găsesc alta pentru simplul motiv că slujbele nu-ți ies în cale atît de ușor în ziua de azi. Și, apropo, nu e vina mea că tu ești un nenorocit de milionar, imaginea însăși a succesului.

– După cum nu e vina mea că tu n-ai un ban și-ți pierzi mereu slujba. Adevărul e că slujbele îi ies în cale destul de ușor cuiva care poate aduce referințe de la ultimul loc de muncă.

– Cam ce vrei să insinuezi? spuse Michael.

– Nu insinuez nimic.

Mai mulți membri își întrerupseră conversațiile cu persoanele din fața lor, încercînd să tragă cu urechea la cea care se purta în spatele lor.

– Ceea ce vreau să spun, continuă Philip, este că nimeni nu te va angaja pentru simplul motiv că nu poți găsi pe nimeni care să-ți dea referințe – și toată lumea știe asta.

Toată lumea nu știa asta, ceea ce explica de ce majoritatea celor din încăpere încercau acum să afle.

– Am fost eliberat din funcție, insistă Michael.

– În cazul tău, eliberat din funcție a fost doar un eufemism pentru dat afară. Nimeni n-a spus altfel atunci.

– Am fost eliberat din funcție, repetă Michael, pentru simplul motiv că profiturile companiei s-au dovedit a fi mai scăzute anul acesta.

– Mai scăzute? E mult spus. Au fost inexistente.

– Pur și simplu pentru că unul sau doi dintre principalii noștri contabili au plecat la firme rivale.

– Firme rivale care, după cum am fost informat, au fost nespus de bucuroase să plătească pentru niște informații dinăuntru.

Acum majoritatea membrilor clubului își întrerupseseră complet conversațiile proprii aplecîndu-se, răsucindu-se, întorcîndu-se și înclinîndu-se, în efortul de a prinde fiecare cuvînt rostit de cei doi bărbați așezați în separeul de la fereastră.

– Pierderea acelor contabili a fost explicată pe îndelete în raportul către acționari de la adunarea generală de anul acesta, spuse Michael.

– Dar s-a explicat acelorași acționari cum se face că un angajat și-a putut permite să-și cumpere o mașină nouă la numai cîteva zile după ce a fost concediat? continuă Philip. O a doua mașină, aș adăuga. Philip sorbi din sucul de roșii.

– N-a fost o mașină nouă, spuse Michael apărîndu-se. A fost un Mini la mîna a doua și l-am cumpărat cu o parte din banii primiți la eliberarea din funcție, cînd a trebuit să înapoiez mașina companiei. Și în orice caz, știi că și Carol are nevoie de o mașină pentru slujba ei de la bancă.

– Sincer să fiu, mă mir că și Carol a rezistat atîta, după cîte i-ai făcut.

– După cîte i-am făcut; ce vrei să spui? întrebă Michael.

– Nu *vreau să spun* nimic, replică Philip. Dar fapt este că o anumită tînără al cărei nume nu-l vom rosti – această informație păru să-i dezamăgească pe majoritatea ascultătorilor – a rămas fără slujbă cam în aceeași perioadă, ca să nu mai menționăm că a rămas și însărcinată.

Barmanului nu i se mai ceruse o băutură de aproape șapte minute, și puțini mai erau membrii care încă se mai prefăceau că nu trag cu urechea la altercația dintre cei doi. Cîțiva chiar se holbau la ei, nevenindu-le să creadă.

– Dar abia dacă o cunoșteam, protestă Michael.

– După cum am spus, nu asta este versiunea pe care am auzit-o eu. Și, mai mult, mi s-a spus că ar exista o asemănare izbitoare între copil și...

– Asta-i prea de tot...

– Numai dacă n-ai nimic de ascuns, spuse Philip neîndurător.

– Știi că n-am nimic de ascuns.

– Nici măcar firele de păr blonde pe care Carol le-a găsit pe toată bancheta din spate a noului Mini. Fata de la serviciu era blondă, nu-i așa?

– Da, dar firele acelea erau de la un cîine de vînătoare auriu.

– Tu n-ai un cîine de vînătoare auriu.

– Știu, dar cîinele era al fostului proprietar.

– Cățeaua aia n-a aparținut fostului proprietar și refuz să cred că a putut Carol să înghită o minciună atît de gogonată.

– A crezut, pentru că ăsta era adevărul.

– Mă tem că adevărul este ceva cu care tu ai pierdut legătura de foarte multă vreme. Ai fost dat afară, mai întîi pentru că nu puteai să-ți ții mîinile departe de tot ce avea sub patruzeci de ani și mergea în fustă, și în al doilea rînd, pentru că nu puteai să-ți ții degetele afară din seif. Eu ar trebui să știu. Nu uita că am fost nevoit să mă descotorosesc de tine din aceleași motive.

Michael sări în sus, cu obrajii aproape de culoarea sucului de roșii al lui Philip. Își ridică pumnul încleștat și tocmai se pregătea să se repeadă la Philip cînd colonelul Mather, președintele clubului, apăru lîngă el.

– Bună ziua, domnule, spuse Philip calm, ridicîndu-se să-l salute pe colonel.

– Bună ziua, Philip, spuse răstit colonelul. Nu credeți că această mică neînțelegere a mers prea departe?

– Mică neînțelegere? protestă Michael. N-ați auzit ce a spus despre mine?

– Fiecare cuvînt, din păcate, ca toți ceilalți membri prezenți, spuse colonelul.

Întorcîndu-se spre Philip, adăugă:

– Poate că ar trebui să vă strîngeți mîinile ca doi băieți buni și să considerați incidentul încheiat.

– Să dau mîna cu ticălosul ăsta fustangiu și mincinos? Niciodată, spuse Philip. Vă spun eu, domnule colonel, nu merită să fie membru al acestui club, și vă pot asigura că n-ați auzit decît jumătate din poveste.

Înainte de a mai putea colonelul să facă o a doua încercare diplomatică, Michael sări la Philip și fu nevoie de trei bărbați mai tineri decît președintele

clubului pentru a-i despărți. Colonelul le ordonă imediat amîndurora să părăsească incinta clubului, avertizîndu-i că comportarea lor va fi raportată comitetului de conducere la următoarea adunare lunară. Și pînă cînd acea adunare avea să aibă loc, erau amîndoi suspendați.

Secretarul clubului, Jeremy Howard, îi conduse pe cei doi afară și îl urmări pe Philip urcîndu-se în Rolls-Royce-ul lui și conducînd liniștit de-a lungul aleii, pînă cînd ieși pe poartă. Trebui să aștepte pe treptele clubului cîteva minute bune pînă cînd Michael plecă cu Mini-ul său. Stătea pe locul din față și părea să scrie ceva. Cînd trecu, în cele din urmă, prin poarta clubului, secretarul se răsuci pe călcîie și se întoarse la bar. Ce-și făceau unul altuia după ce părăseau incinta clubului nu era treaba lui.

O dată întors în sală, secretarul descoperi că discuțiile nu reveniseră la cîștigătorul prezumtiv al *Crosei Președintelui*, la crearea Cupei *Ladies' Handicap* sau la cine ar putea fi propus ca sponsor al Turneului de Juniori din anul acela.

– Păreau într-o dispoziție destul de bună azi dimineață, cînd i-am bătut la golf, îl informă directorul clubului pe colonel.

Colonelul mărturisi că era dezorientat. Îi cunoștea pe amîndoi din ziua în care intraseră în club, cu aproape cincisprezece ani în urmă. Nu erau băieți răi, îl asigură el pe director; de fapt, chiar îi plăceau. Toată lumea își amintea că jucau o partidă de golf în fiecare sîmbătă dimineața și între ei niciodată nu se rostise vreo vorbă rea, din cîte se știa.

– Păcat, spuse colonelul. Vroiam să-l rog pe Masters să sponsorizeze Turneul de Juniori de anul acesta.

– Bună idee, dar nu văd cum ați mai putea s-o faceți acum.

– Nu-mi pot imagina unde vroiau să ajungă.

– Nu e pur și simplu din cauză că Philip are atîta succes, iar Michael trece printr-o perioadă grea? sugeră directorul.

– Nu, e mai mult de-atît, răspunse colonelul. Micul episod din dimineața asta are o explicație mai profundă, adăugă el cu un aer înțelept.

Toată lumea de la club știa că Philip Masters își începuse afacerile pornind de la zero, după ce renunțase la prima sa slujbă de vînzător într-un magazin alimentar. „Ready-Fit Kitchens“ începuse într-un chioșc din capătul grădinii lui Philip și sfîrșise într-o fabrică în celălalt capăt al orașului, unde erau angajați peste trei sute de oameni. După ce „Ready-Fit“ devenise o companie publică, presa financiară făcea speculații că numai acțiunile lui Philip ar fi valorat cel puțin vreo două milioane. Cînd cinci ani mai tîrziu compania a fost preluată de John Lewis Partnership, a devenit de notorietate publică faptul că Philip a ieșit din afacere cu un cec în valoare de șaptesprezece milioane de lire și cu un contract de serviciu pe cinci ani care ar fi mulțumit și un star de muzică pop. O parte din bani fuseseră cheltuiți pe superba casă georgiană așezată în mijlocul a șaizeci de acri de pădure, chiar lîngă Haslemere: putea chiar să vadă terenul de golf din dormitorul său. Philip era însurat de peste douăzeci de ani, iar soția sa, Sally, era președinta filialei regionale a Fondului *„Salvați copiii“* și judecător de pace. Fiul lor tocmai cîștigase un loc la colegiul St. Anne's din Oxford.

Michael era nașul băiatului.

Michael Gilmour n-ar fi putut fi într-un contrast mai mare. După terminarea școlii, unde Philip îi fusese cel mai bun prieten, schimbase slujbă după slujbă. Începuse ca stagiar la Watneys, dar a durat numai cîteva luni pînă cînd a trecut să lucreze ca reprezentant comercial al unei edituri. Ca și Philip, se căsătorise cu prietena din copilarie, Carol West, fiica unui doctor din localitate.

Cînd s-a născut fiica lor, Carol a început să se plîngă de orele pe care Michael le petrecea departe de casă, astfel încît el a renunțat la editură și s-a angajat ca director de distribuție la o firmă locală de băuturi răcoritoare. A rămas acolo vreo doi ani, pînă cînd

adjunctul său a fost promovat deasupra lui, ca director, decizie la care Michael a plecat înfuriat. După prima sa perioadă de șomaj, Michael a intrat la o companie de ambalat cereale, dar a descoperit că era alergic la porumb și, înarmat cu un certificat medical care s-o dovedească, a obținut primul său cec de eliberare din funcție. Apoi s-a angajat la Philip ca reprezentant comercial pentru „Ready-Fit Kitchens“, dar a plecat fără nici o explicație la o lună după ce compania fusese preluată de John Lewis Partnership. A urmat o altă perioadă de șomaj, după care și-a luat o slujbă ca director de vînzări la o companie care făcea cuptoare cu microunde. Părea să se fi stabilit în sfîrșit, cînd, fără nici un preaviz, a fost eliberat din funcție. E adevărat că profiturile companiei se înjumătățiseră în anul acela, iar directorilor companiei le părea rău să se despartă de Michael – sau cel puțin așa reieșea din buletinul lor intern.

Carol nu și-a putut ascunde mîhnirea cînd Michael și-a pierdut slujba pentru a patra oară. Nu le-ar fi stricat niște bani în plus acum, cînd fiicei lor i se oferise un loc la Școala de Artă.

Philip era nașul fetei.

– Ce ai de gînd să faci? întrebă Carol neliniștită, după ce Michael îi povesti ce se petrecuse la club.

– Există un singur lucru pe care-l pot face, răspunse el. La urma urmei, e vorba de reputația mea. Îl dau în judecată pe ticălos.

– E groaznic să vorbești așa despre cel mai bun prieten al tău. Și oricum nu ne putem permite un proces, spuse Carol. Philip e milionar și noi n-avem un ban.

– N-am încotro, spuse Michael. Trebuie să fac asta, chiar dacă ar însemna să vînd totul.

– Și chiar dacă familia ta ar trebui să sufere alături de tine?

– Nici unul dintre noi nu va suferi cînd el va sfîrși prin a-mi plăti toate cheltuielile de judecată, plus daune serioase.

– Dar ai putea *pierde*, spuse Carol. Atunci nu ne va mai rămîne nimic – mai rău decît nimic.

– Asta nu se poate, spuse Michael. A făcut greșeala de a spune toate acele lucruri cu martori. Trebuie să fi fost peste cincizeci de oameni în sala clubului în dimineața asta, inclusiv președintele clubului și redactorul-șef al ziarului local, și sînt sigur că nu le-a scăpat nici un cuvînt.

Carol nu a putut fi convinsă și se simți ușurată cînd în următoarele cîteva zile Michael nu mai pomeni deloc numele lui Philip. Spera că soțul ei revenise la sentimente mai bune și că totul era dat uitării.

Dar apoi *Haslemere Chronicle* se hotărî să publice versiunea sa asupra certei dintre Michael și Philip. Sub titlul „Scandal la Clubul de golf", apăru o dare de seamă în cuvinte măsurate asupra celor întîmplate în sîmbăta precedentă. Redactorul-șef de la *Haslemere Chronicle* știa prea bine că nu trebuia să tipărească nici discuția însăși dacă nu vroia să fie și el dat în judecată, dar reuși să includă în articol destule aluzii pentru a da o imagine completă a celor întîmplate în dimineața aceea.

– Asta-i ultima picătură, spuse Michael cînd termină de citit articolul a treia oară.

Carol înțelese că, orice ar fi spus sau ar fi făcut, nu avea să-l mai oprească acum pe soțul ei.

În lunea următoare, Michael contactă un avocat din localitate, Reginald Lomax, care fusese la aceeași școală cu ei. Înarmat cu articolul, Michael îl puse pe Lomax la curent cu discuția pe care *Chronicle* considerase nejudicios să o publice în detaliu. Îi povesti, de asemenea, lui Lomax, versiunea lui amănunțită asupra celor petrecute la club în dimineața aceea și îi înmînă patru pagini de note scrise de mînă, pentru a-și susține pretențiile.

Lomax studie cu atenție notele.

– Cînd ai scris astea?

– În mașină, imediat după ce am fost suspendați.

– A fost circumspect din partea ta, spuse Lomax. Foarte circumspect.

Își examină curios clientul pe deasupra ochelarilor săi în formă de semilună. Michael nu comentă.

– Bineînțeles, trebuie să știi că procesul este o distracție costisitoare, continuă Lomax. Nu costă puțin să te judeci pentru calomnie, și chiar cu dovezi atît de puternice ca astea – bătu cu degetele în notele din fața sa – ai putea, totuși, să pierzi. Calomnia depinde de cît de mult sau ce anume își amintesc ceilalți sau, mai important, ce vor recunoaște că-și amintesc.

– Sînt perfect conștient de asta, spuse Michael. Dar sînt hotărît s-o fac. Au fost peste cincizeci de oameni care puteau auzi discuția în dimineața aceea la club.

– Așa să fie, spuse Lomax. Atunci voi cere cinci mii de lire în avans ca taxă pentru cheltuieli neprevăzute, pentru a acoperi toate costurile imediate și a pregăti cazul pentru instanță.

Pentru prima dată, Michael păru să ezite.

– Returnabili, bineînțeles, dar numai dacă cîștigi procesul.

Michael își scoase carnetul de cecuri și scrise o cifră care, reflectă el, avea să fie acoperită exact de ce-i mai rămăsese din banii primiți la concediere.

Citația pentru calomnie împotriva lui Philip Masters fu înaintată în dimineața următoare de Lomax, Davis and Lomax.

O săptămînă mai tîrziu, citația fu acceptată de o altă firmă de avocați din același oraș, de fapt, din aceeași clădire.

La club, dezbaterile referitoare la cine avea dreptate și cine nu în procesul Gilmour *versus* Masters n-au încetat săptămîni în șir.

Membrii clubului șușoteau pe furiș între ei întrebîndu-se dacă vor fi chemați sau nu să depună mărturie la proces. Mai mulți primiseră deja scrisori de la Lomax, Davis and Lomax, prin care li se cereau declarații despre ce-și puteau aminti că spuseseră cei doi bărbați în acea dimineață. Foarte mulți invocară amnezia sau surzenia, dar cîțiva trimiseră dări de

seamă scrise asupra altercației. Încurajat, Michael continuă, spre profunda consternare a lui Carol.

Într-o dimineață, cam cu o lună mai tîrziu, după ce Carol plecase la bancă, Michael Gilmour primi un telefon de la Reginald Lomax. Avocații pîrîtului, fu el informat, ceruseră o consultație neoficială.

– Nu te surprinde, desigur, acest lucru după toate dovezile pe care le-am adunat, răspunse Michael.

– E doar o consultație, îi aminti Lomax.

– Consultație sau nu, nu discut sub o sută de mii de lire.

– Bine, dar nu știu nici măcar dacă ei... începu Lomax.

– Eu știu, și mai știu că în ultimele unsprezece săptămîni n-am putut obține nici măcar o audiență pentru o slujbă din cauza nenorocitului ăstuia, spuse Michael cu dispreț. Nimic sub o sută de mii de lire, mă auzi?

– Cred că ești un pic cam prea optimist, în cazul de față, spuse Lomax. Dar o să te sun să-ți comunic răspunsul celeilalte părți îndată ce întîlnirea va fi avut loc.

Michael îi spuse vestea cea bună lui Carol în seara aceea, dar, ca și Reginald Lomax, ea era sceptică. Soneria telefonului le întrerupse discuția. Michael, cu Carol lîngă el, ascultă atent raportul lui Lomax. Philip, după cîte se părea, era de acord să plătească douăzeci și cinci de mii și acceptase să acopere cheltuielile ambelor părți.

Carol dădu din cap exprimîndu-și acceptarea recunoscătoare, dar Michael repetă doar că Lomax trebuia să insiste pentru nu mai puțin de o sută de mii.

– Nu vezi că Philip și-a calculat deja cît o să-l coste dacă acest caz ajunge la tribunal? Și știe bine că nu voi ceda.

Carol și Lomax nu au putut fi convinși.

– E mult mai riscant decît îți poți da seama, îi spuse avocatul. O curte supremă poate considera pur și simplu că totul a fost spus în glumă.

– Glumă? Atunci cum rămîne cu bătaia care a urmat glumei? spuse Michael.

– A fost începută de tine, sublinie Lomax. Douăzeci și cinci de mii e o ofertă bună în condițiile date, adăugă el.

Michael rămase neclintit și încheie conversația repetîndu-și pretenția la o sută de mii de lire.

Trecură două săptămîni pînă cînd partea adversă oferi cincizeci de mii de lire în schimbul unei înțelegeri rapide. De data asta Lomax nu fu surprins cînd Michael respinse pe loc oferta.

– Înțelegere rapidă pe naiba. Ți-am spus că nu discut sub o sută de mii.

Lomax știa deja că orice îndemn la prudență s-ar fi adresat unui surd.

Fu nevoie de încă trei săptămîni și de mai multe telefoane schimbate între avocați pînă cînd partea adversă acceptă să plătească întreaga sumă de o sută de mii de lire. Reginald Lomax îi telefonă lui Michael pentru a-i da vestea într-o seară, tîrziu, încercînd s-o facă să sune ca și cum ar fi înregistrat un triumf personal. Îl asigură pe Michael că hîrtiile necesare puteau fi făcute imediat și înțelegerea avea să poată fi semnată în cîteva zile.

– Desigur, toate cheltuielile îți vor fi acoperite, adăugă el.

– Desigur, spuse Michael.

– Astfel că ție nu-ți mai rămîne decît să accepți să faci o declarație.

Fu compusă o scurtă declarație și, cu acordul ambelor părți, ea fu trimisă la *Haslemere Chronicle.* Ziarul îi tipări conținutul în vinerea următoare, pe prima pagină. „Citația pentru calomnie între Gilmour și Masters“, informa *Chronicle*, „a fost retrasă cu acordul ambelor părți, dar numai după plata unei sume substanțiale de către acuzat. Philip Masters a retras fără rezerve ce a spus la club în dimineața aceea și și-a cerut scuze necondiționat; de asemenea, a promis că nu va repeta niciodată cuvintele folosite. Domnul Masters a acoperit toate cheltuielile reclamantului.“

Philip îi scrise în aceeași zi colonelului, recunoscînd că probabil băuse un pic prea mult în dimineața în cauză. Își regreta ieșirea impetuoasă, se scuza și îl asigura pe președintele clubului că nu avea să se repete niciodată.

Carol era singura care părea întristată de deznodămînt.

– Ce s-a întîmplat, iubito? întrebă Michael. Am cîștigat și, ceea ce-i mai important, ne-am rezolvat problemele financiare.

– Știu, spuse Carol, dar merită să-ți pierzi cel mai apropiat prieten pentru o sută de mii de lire?

În următoarea sîmbătă dimineața Michael avu plăcerea să găsească un plic adus cu poșta de dimineață, purtînd antetul Clubului de Golf. Îl deschise nerăbdător și scoase o singură foaie de hîrtie. Pe ea scria:

Dragă domnule Gilmour,

La adunarea lunară a comitetului, ținută miercurea trecută, colonelul Mather a ridicat problema comportamentului dvs. în incinta clubului în dimineața de sîmbătă, 16 aprilie.

S-a hotărît să se consemneze plîngerile mai multor membri, dar de data asta numai pentru a vă da un avertisment sever amîndurora. Dacă se va mai întîmpla un incident similar în viitor, vă veți pierde automat calitatea de membru.

Suspendarea temporară dată de colonelul Mather pe 16 aprilie a fost ridicată.

Al dvs. sincer,

Jeremy Howard

Jeremy Howard (secretar)

– Mă duc la cumpărături, strigă Carol din capul scărilor. Ce faci în dimineața asta?

– Mă duc să joc o partidă de golf, spuse Michael împăturind scrisoarea.

„Bună idee", își zise Carol, întrebîndu-se cu cine va mai juca Michael de acum încolo.

Doar cîțiva membri i-au observat pe Michael și Philip așezînd mingea pe reper pentru prima lovitură în acea sîmbătă dimineața. Directorul clubului îi spuse colonelului că se bucura să constate că cearta se încheiase spre satisfacția tuturor.

– Nu și spre a mea, spuse colonelul cu voce scăzută. Nu te poți îmbăta cu suc de roșii.

– Mă întreb despre ce dracu' or fi putînd discuta? spuse directorul clubului uitîndu-se la ei din bovindou. Colonelul își ridică binoclul pentru a se uita mai de aproape la cei doi.

– Cum ai putut să ratezi o lovitură de la un metru, tontule? întrebă Michael cînd ajunseră la prima peluză. Probabil că iar ești beat.

– După cum bine știi, răspunse Philip, nu beau decît la masa de seară și, prin urmare, consider că afirmația ta că aș fi beat nu este decît o calomnie.

– Da, dar unde-ți sînt martorii? spuse Michael în timp ce se mutau la al doilea reper. Eu am avut peste cincizeci, nu uita.

Rîseră amîndoi.

Conversația lor atinse mai multe subiecte cît timp jucară primele opt găuri, fără să pomenească nici măcar o dată de cearta lor pînă cînd ajunseră la a noua peluză, punctul cel mai îndepărtat de club. Amîndoi se asigurară că precis nu-i putea auzi nimeni. Cel mai apropiat jucător încă se mai pregătea să lovească la vreo două sute de iarzi în urma lor, la a opta gaură. Atunci Michael scoase un plic maroniu voluminos din sacul de golf și i-l întinse lui Philip.

– Mulțumesc, spuse Philip, aruncînd plicul în sacul lui de golf după ce scoase o crosă. De multă vreme n-am mai fost implicat într-o mică operațiune atît de curată, adăugă Philip ca și cum s-ar fi adresat mingii.

– Eu mă aleg cu patruzeci de mii de lire, spuse Michael rînjind, în timp ce tu nu pierzi nimic.

– Numai pentru că plătesc impozite la cea mai înaltă rată și pot deci să trec pierderea drept o legitimă cheltuială în afaceri, spuse Philip, și n-aș fi putut face asta dacă nu te-aș fi angajat cîndva.

– Iar eu, ca un reclamant care a cîștigat, nu trebuie să plătesc nici un impozit pe daunele primite ca urmare a unui proces civil.

– O portiță de scăpare pe care nici actualul ministru de finanțe n-a sesizat-o, spuse Philip.

– Deși taxele de avocat au ajuns la Reggie Lomax, îmi pare rău pentru ele, adăugă Michael.

– Nici o problemă, bătrîne. Și ele pot fi invocate sută la sută pentru reducerea impozitelor. Așa că, după cum vezi, n-am pierdut un ban, iar tu te alegi cu patruzeci de mii de lire neimpozabile.

– Nimeni nu e mai deștept ca noi, spuse Michael rîzînd.

Colonelul puse binoclul la loc în cutie.

– Ați pus ochii pe cîștigătorul de anul acesta al *Crosei Președintelui*, domnule colonel? întrebă directorul clubului.

– Nu, răspunse colonelul. Pe sponsorul sigur al Turneului de Juniori de anul acesta.

Christina Rosenthal

Rabinul știa că nu putea spera să-și înceapă predica înainte de a citi scrisoarea. Stătea la biroul lui, în fața unei foi albe de hîrtie, de mai bine de o oră, dar nu reușise să scrie nici măcar prima propoziție. În ultima vreme nu mai era în stare să se concentreze asupra unui lucru pe care-l făcuse în fiecare vineri seara timp de treizeci de ani. Probabil că lumea observase că nu mai putea. Scoase scrisoarea din plic și o despături încet. Apoi își potrivi pe nas ochelarii în formă de semilună și începu să citească.

Dragul meu tată,

„Ovreiule! Ovreiule! Ovreiule!" au fost primele cuvinte pe care am auzit-o rostindu-le, cînd treceam în fugă pe lîngă ea la primul tur al cursei. Stătea în picioare în spatele balustradei din dreptul liniei de sosire, cu mîinile pîlnie în jurul gurii, pentru a fi sigură că-i voi auzi „încurajările". Venise probabil de la altă școală, căci n-o cunoșteam, dar n-a fost nevoie să arunc decît o privire pentru a vedea că cel care stătea lîngă ea era Greg Reynolds.

După cinci ani în care-i suportasem fanfaronadele și comentariile usturătoare, tot ce-mi doream să-i răspund era „Nazistule, nazistule, nazistule", dar tu m-ai învățat întotdeauna să mă ridic deasupra unor astfel de provocări.

Am încercat să mi-i scot pe amîndoi din minte în timp ce intram în al doilea tur. Visam de ani de zile să cîștig

cursa de o milă la campionatele liceului West Mount și eram hotărît să nu-i las să facă nimic pentru a mă opri.

Pe cînd mă apropiam a doua oară de zona liniei de sosire, am privit-o mai atent. Stătea în mijlocul unui grup de prietene care purtau eșarfele Mînăstirii Marianopolis. Avea vreo șaisprezece ani și era subțire ca o trestie. Mă întreb dacă m-ai fi pedepsit foarte aspru în cazul în care aș fi strigat „N-ai sîni, n-ai sîni, n-ai sîni", în speranța că măcar l-aș provoca la bătaie pe băiatul de lîngă ea. Atunci aș fi putut să-ți spun fără să mint că el dăduse primul pumn, dar în momentul în care ai fi aflat că e vorba de Greg Reynolds ai fi înțeles că era nevoie de foarte puțin pentru a fi provocat.

Cînd am ajuns în dreptul liniei de sosire m-am pregătit să aud din nou strigătele. Încurajările prin strigăte deveniseră la modă în concursurile de alergări la sfîrșitul anilor '50, cînd se scanda cu adulație „Za-to-pek, Za-to-pek, Za-to-pek", în jurul pistelor de alergări din întreaga lume, pentru marele campion ceh. Eu nu aveam să aud scandîndu-se „Ro-sen-thal, Ro-sen-thal, Ro-sen-thal" de cîte ori treceam.

– Ovreiule! Ovreiule! Ovreiule! a spus ea, ca o placă de gramofon care se blocase. Prietenul ei Greg, care putea fi considerat un băiat de bani gata, a început să rîdă. Știam că el o pusese să strige, și cît mi-aș fi dorit să-i înlătur rînjetul ăla infatuat de pe față! Am ajuns la semnul de o jumătate de milă în două minute și șaisprezece secunde, aflîndu-mă confortabil în marja necesară pentru a bate recordul școlii și am simțit că ăsta era cel mai bun mod de a-i pune la punct pe fata care mă lua peste picior și pe fascistul de Reynolds. Nu m-am putut abține să nu mă gîndesc în momentul acela cît era de nedrept totul. Eram un canadian autentic, născut și crescut în țara asta, în timp ce ea nu era decît o imigrantă. La urma urmelor, tu, tată, ai fugit din Hamburg în 1937 și ai luat-o de la zero. Părinții ei au acostat pe acest țărm abia în 1949, iar la vremea aceea tu erai deja o figură respectabilă a comunității.

Am scrîșnit din dinți și am încercat să mă concentrez. Zatopek scria în autobiografia lui că nici un alergător

nu-și poate permite să nu se concentreze în timpul unei curse. Cînd am ajuns pe penultima turnantă, inevitabilele strigăte au reînceput, dar de data asta m-au făcut doar să-mi măresc viteza și mi-au întărit hotărîrea de a bate recordul. O dată ajuns pe porțiunea dreaptă dinaintea liniei de sosire i-am auzit pe cîțiva dintre prietenii mei strigînd „Haide, Benjamin, poți s-o faci", iar cel care cronometra a anunțat: „Trei douăzeci și trei, trei douăzeci și patru, trei douăzeci și cinci", în timp ce treceam prin dreptul clopoțelului pentru a intra în ultimul tur.

Știam că recordul – patru treizeci și doi – era acum posibil de depășit și toate acele întunecate nopți de iarnă în care mă antrenasem au căpătat deodată un sens. Cînd am ajuns din nou pe porțiunea dreaptă am luat conducerea și am simțit chiar că o puteam înfrunta din nou pe față. Mi-am adunat toate puterile pentru un ultim efort. O privire rapidă peste umăr mi-a confirmat că eram deja cu cîțiva iarzi în fața celorlalți concurenți, astfel că lupta se ducea doar între mine și cronometru. Atunci am auzit strigătele, dar de data asta era chiar mai tare decît înainte, „Ovreiule! Ovreiule! Ovreiule!" Era mai tare pentru că cei doi lucrau acum la unison și chiar cînd luam turnanta Reynolds a ridicat brațul într-un flagrant salut nazist.

Dacă aș mai fi rezistat încă douăzeci de iarzi aș fi ajuns cu siguranță la linia de sosire, în uralele prietenilor mei, aș fi luat cupa și aș fi bătut recordul. Dar mă înfuriaseră atît de tare încît n-am mai putut să mă controlez.

Am părăsit pista și am traversat în fugă spațiul verde, am trecut peste groapa pentru sărituri în lungime și m-am îndreptat direct spre ei. Hotărîrea mea nebunească a reușit cel puțin să le oprească strigătele, căci Reynolds a lăsat brațul în jos și a rămas acolo holbîndu-se la mine cu o privire patetică de după mica balustradă care înconjura stadionul. Am sărit peste ea și am aterizat în fața adversarului meu. Cu toată energia pe care o adunasem pentru ultima sută de iarzi,

m-am repezit la el. Pumnul meu i-a aterizat la două degete sub ochi, iar el s-a clătinat și a căzut lîngă ea. Ea a îngenuncheat repede și, uitîndu-se în sus, mi-a aruncat o privire atît de încărcată de ură încît nu poate fi descrisă în cuvinte. După ce m-am asigurat că Greg nu avea de gînd să se ridice, m-am întors încet pe pistă, unde ultimii alergători se apropiau de linia de sosire.

– Din nou ultimul, ovreiule, am auzit-o strigînd în timp ce treceam linia de sosire atît de mult în urma celorlalți, încît nici nu s-au mai obosit să-mi înregistreze timpul.

Cît de des mi-ai citat de atunci încoace acele cuvinte: „Dar v-am răbdat ocările: răbdarea e semnul încercatului meu neam." Sigur că aveai dreptate, dar eu n-aveam decît șaptesprezece ani pe-atunci și nici chiar după ce am aflat adevărul despre tatăl Christinei n-am înțeles cum putea cineva care venise dintr-o Germanie înfrîntă, o Germanie condamnată de tot restul lumii pentru modul în care-i tratase pe evrei, să se mai poarte așa. Și în zilele acelea chiar credeam că familia ei era nazistă, dar îmi amintesc că tu mi-ai explicat răbdător că tatăl ei fusese amiral în forțele navale germane și primise Crucea de Fier pentru că scufundase nave ale aliaților. Îți amintești că te-am întrebat cum ai putut tolera un astfel de om, ca să nu mai vorbim de faptul că i-ai permis să se stabilească în țara noastră?*

Ai continuat, asigurîndu-mă că amiralul von Braumer, care provenea dintr-o veche familie romano-catolică și probabil îi disprețuia pe naziști tot atît de mult ca și noi, se achitase onorabil ca ofițer și gentleman de-a lungul vieții sale de marinar german. Dar tot nu puteam să accept atitudinea ta – sau nu vroiam.

N-a ajutat la nimic, tată, că ai înțeles întotdeauna punctul de vedere al celuilalt și că, deși mama a murit înainte de vreme din cauza acelor ticăloși, ai mai găsit în tine puterea de a ierta.

Dacă te-ai fi născut creștin, ai fi fost un sfînt.

---

*William Shakespeare, *Neguțătorul din Veneția*, actul I, scena 3, în *Opere complete* vol. 3, Ed. Univers, București, 1984, p. 447 *(n.t.)*.

Rabinul lăsă scrisoarea deoparte și-și frecă ochii obosiți înainte de a întoarce o nouă pagină umplută cu acel scris frumos pe care unicul său fiu îl deprinsese de la el cu atîția ani în urmă. Benjamin învățase întotdeauna repede, totul, de la textele ebraice la complicatele ecuații algebrice. Bătrînul începuse chiar să spere că băiatul ar putea deveni rabin.

Îți amintești că te-am întrebat în seara aceea de ce oamenii nu puteau înțelege că lumea s-a schimbat? Nu realiza fata aceea că nu era cu nimic mai bună decît noi? N-o să uit niciodată răspunsul tău. Ea este, ai spus tu, cu mult mai bună decît noi, dacă singurul mod în care-ți poți dovedi superioritatea este de a-l pocni în față pe prietenul ei.

M-am întors în camera mea înfuriat de slăbiciunea ta. Mai aveau să treacă mulți ani pînă să-ți înțeleg forța.

Cînd nu bătătoream pista de alergare aveam rareori timp pentru altceva decît să lucrez pentru a obține o bursă la McGill, așa încît a fost o surpriză că drumul ei s-a întretăiat din nou cu al meu atît de curînd.

Cu vreo săptămînă mai tîrziu, am văzut-o la bazinul de înot din localitate. Stătea sub trambulină cînd am intrat. Părul lung și blond îi juca pe umeri, iar ochii ei strălucitori înregistrau tot ce se petrecea în jurul ei. Greg era lîngă ea. M-am bucurat să constat că o pată purpurie adîncă îi rămăsese sub ochiul stîng, s-o vadă toată lumea. Îmi mai amintesc că am chicotit în sinea mea, căci ea avea într-adevăr cel mai plat piept pe care-l văzusem vreodată la o fată de șaisprezece ani, deși trebuie să mărturisesc că avea niște picioare fantastice. O fi vreo curiozitate a naturii, mi-am zis. M-am întors să mă duc la vestiar, dar în clipa următoare eram în apă. Cînd am ieșit să trag o gură de aer nu era nici un indiciu cu privire la cel care mă împinsese, doar un grup de fețe rînjite, dar nevinovate. N-aveam nevoie de un doctorat în drept ca să-mi dau seama cine trebuie să fi fost, dar după cum îmi aminteai mereu, tată, fără dovezi nu poți demonstra nimic... Nu m-ar fi deranjat atît de mult că fusesem împins în bazin dacă n-aș fi purtat costumul

meu cel mai bun – de fapt, singurul meu costum cu pantaloni lungi, pe care-l purtam în zilele cînd mă duceam la sinagogă.

Am ieșit din apă, dar nu mi-am pierdut timpul căutîndu-l. Știam că Greg trebuia să fi ajuns departe între timp. Am mers pe jos pînă acasă pe străzi lăturalnice, evitînd să iau autobuzul ca să nu mă vadă cineva și să-ți spună în ce stare mă aflam. O dată ajuns acasă, m-am furișat prin fața biroului tău și am urcat în camera mea, schimbîndu-mă înainte ca tu să poți descoperi ce se întîmplase.

Bătrînul Isaac Cohen mi-a aruncat o privire dezaprobatoare cînd am apărut la sinagogă, o oră mai tîrziu, în blugi și într-un blazer.

Am dus costumul la curățat în dimineața următoare. M-a costat banii de buzunar pe trei săptămîni să mă asigur că n-ai să știi niciodată ce se întîmplase în ziua aceea la bazin.

Rabinul ridică fotografia fiului său de șaptesprezece ani în acel costum de sinagogă. Și-l amintea foarte bine pe Benjamin apărînd la slujba lui în blugi și blazer și dezaprobarea evidentă a lui Isaac Cohen. Rabinul era recunoscător că dl Atkins, instructorul de înot, îi telefonase ca să-l pună la curent cu ce se întîmplase în după-amiaza aceea, astfel încît cel puțin nu mai adăugase și el ceva cuvintelor aspre ale dlui Cohen. Continuă să se uite pierdut la fotografie multă vreme, înainte de a se întoarce la scrisoare.

Următoarea ocazie cu care am văzut-o pe Christina – între timp îi aflasem numele – a fost la petrecerea de sfîrșit de trimestru ținută în sala de sport a școlii. Aveam impresia că arăt destul de bine în costumul meu proaspăt călcat pînă l-am văzut pe Greg stînd alături de ea într-un smoching elegant. Îmi amintesc că m-am întrebat în momentul acela dacă voi putea să-mi permit vreodată un smoching. Lui Greg i se oferise un loc la McGill și anunța acest fapt oricui vroia să-l asculte, ceea

ce mi-a întărit și mai mult hotărîrea de a cîștiga o bursă acolo în anul următor.

M-am uitat la Christina. Purta o rochie roșie lungă, care acoperea complet picioarele acelea frumoase. O curea aurie îngustă îi scotea în evidență talia subțire și singura bijuterie pe care o purta era un colier simplu din aur. Știam că dacă mai aștept o singură clipă nu voi mai avea curajul s-o fac. Mi-am încleștat pumnii, m-am dus la ei și, după cum m-ai învățat întotdeauna, tată, m-am înclinat ușor și am întrebat:

– Aș putea avea plăcerea acestui dans?

M-a privit în ochi. Jur că dacă mi-ar fi spus să ies afară și să omor o mie de oameni și abia după aceea să vin s-o invit, aș fi făcut-o.

Nici măcar n-a scos o vorbă, dar Greg s-a aplecat peste umărul ei și a spus:

– De ce nu te duci să-ți găsești o evreică drăguță?

Mi s-a părut că o văd încruntîndu-se la remarca lui, dar n-am făcut decît să roșesc, ca și cînd aș fi fost prins furînd din borcanul cu dulceață. N-am dansat cu nimeni în seara aceea. Am ieșit imediat din sala de sport și m-am întors în fugă acasă.

Eram convins atunci că o uram.

În acea ultimă săptămînă a trimestrului am bătut recordul școlii la alergarea de o milă. Ai fost atunci să mă vezi, dar, slavă Domnului, ea n-a fost. Era în vacanța aceea cînd ne-am dus la Ottawa să ne petrecem vara cu mătușa Rebecca. Un coleg mi-a spus că Christina își petrecuse vacanța în Vancouver, la o familie de germani. Cel puțin, Greg nu fusese cu ea, m-a asigurat colegul.

Ai continuat să-mi amintești mereu de importanța unei bune pregătiri profesionale, dar nu era necesar, căci de cîte ori îl vedeam pe Greg eram tot mai hotărît să cîștig acea bursă.

Am lucrat și mai mult în vara lui '65 cînd mi-ai explicat că pentru un canadian un loc la McGill era ca Harvard sau Oxford și mi-ar netezi calea pentru tot restul zilelor.

Pentru prima dată în viața mea, alergările au trecut pe locul al doilea.

Deși n-am prea văzut-o pe Christina în trimestrul acela, îmi venea adesea în minte. Un coleg mi-a spus că ea și Greg nu mai erau împreună, dar nu mi-a putut dezvălui și motivul pentru această bruscă schimbare de sentimente. La vremea aceea aveam o așa-zisă prietenă care ședea întotdeauna la capătul celălalt al sinagogii – Naomi Goldblatz, ți-o amintești – dar ea era aceea care-mi dădea întîlniri.

Pe măsură ce examenele se apropiau, îți eram recunoscător că-ți găseai timp întotdeauna să-mi citești eseurile și testele după ce le terminam. Ceea ce tu nu puteai ști era că în mod invariabil mă întorceam în camera mea pentru a le face și a treia oară. Adeseori adormeam la masa de lucru. Cînd mă trezeam, dădeam pagina și citeam în continuare.

Pînă și ție, tată, care n-ai nici un grăunte de vanitate în tine, ți-a fost greu să-ți maschezi în fața congregației mîndria provocată de cele opt note maxime pe care le-am luat și de bursa de merit pe care am obținut-o la McGill. M-am întrebat dacă Christina știa. Trebuie să fi știut. Numele meu s-a aflat înscris cu litere aurite pe tabloul de onoare toată săptămîna următoare, așa că cineva trebuie să-i fi spus.

Cred că era cu trei luni mai tîrziu, în primul meu trimestru la McGill, cînd am văzut-o din nou. Îți amintești că m-ai dus la Sf. Ioana, *la Centaur Theatre? Era acolo, cîteva rînduri în fața noastră, cu părinții ei și cu un student din anul al doilea pe care-l chema Bob Richards. Amiralul și soția sa păreau rigizi și încorsetați, dar nu antipatici. În pauză am urmărit-o rîzînd și glumind cu ei: evident se simțea bine. N-am prea văzut* Sf. Ioana *și deși nu mi-am putut lua ochii de la Christina ea nu m-a observat nici măcar o dată. Nu-mi doream decît să mă aflu pe scenă, jucîndu-l pe Delfin, ca să fie obligată să mă privească.*

Cînd cortina a căzut, ea și Bob Richards i-au părăsit pe părinții ei și s-au îndreptat spre ieșire. I-am urmat

prin foaier pînă la parcare și i-am privit urcîndu-se într-un Thunderbird. Un Thunderbird! Îmi amintesc că m-am gîndit că poate într-o zi o să-mi pot permite un smoching, dar niciodată un Thunderbird.

Din momentul acela ea s-a aflat în gîndurile mele cînd mă antrenam, cînd lucram, și chiar cînd dormeam. Am aflat tot ce-am putut despre Bob Richards și am descoperit că era simpatizat de toți cei care îl cunoșteau.

Pentru prima oară în viață regretam că sînt evreu.

Cînd am revăzut-o pe Christina mi-a fost groază de ce s-ar putea întîmpla. Era începutul cursei de o milă împotriva Universității din Vancouver și, boboc fiind, am avut noroc că am fost ales să concurez pentru McGill. Cînd am ieșit pe pistă să mă încălzesc am zărit-o șezînd în rîndul al treilea, lîngă Richards. Se țineau de mînă.

Am pornit ultimul cînd s-a auzit împușcătura, dar cînd am intrat pe a doua porțiune dreaptă am trecut în poziția a cincea. Era cel mai numeros public în fața căruia alergasem vreodată, și cînd am ajuns în dreptul tribunelor am așteptat strigătele „Ovreiule! Ovreiule! Ovreiule!“ dar nu s-a întîmplat nimic. M-am gîndit că poate nu observase că eram în cursă. Dar observase, deoarece cînd am luat turnanta i-am putut auzi clar vocea.

– Haide, Benjamin, trebuie să cîștigi! striga.

Am vrut să mă uit în spate ca să mă asigur că era Christina aceea care rostise acele cuvinte; mai aveam încă un sfert de milă pînă cînd am trecut din nou prin fața ei. Ajunsesem în poziția a treia, și am putut-o auzi clar.

– Haide, Benjamin, poți!

Am trecut imediat în frunte, pentru că tot ce-mi doream era să mă întorc la ea. Am forțat, fără să mă mai gîndesc cine era în urma mea, și cînd am trecut prin dreptul ei a treia oară aveam un avans de cîțiva iarzi.

– O să cîștigi! a strigat ea, iar eu am continuat să alerg ajungînd la clopoțel în trei minute și opt secunde, cu unsprezece secunde mai repede decît oricînd înainte. Îmi amintesc că m-am gîndit că ar trebui să se includă în manualele alea de antrenare ceva despre cum te

ajută dragostea să cîștigi două sau trei secunde la fiecare tur.

Am privit-o tot drumul pînă la linia de sosire, iar cînd am luat ultima turnantă publicul s-a ridicat în picioare. M-am întors căutînd-o din priviri. Sărea în sus strigînd:

– Fii atent! Fii atent! ceea ce n-am înțeles decît cînd am fost luat prin surprindere de Numărul Unu de la Vancouver despre care antrenorul mă prevenise că era renumit pentru finalurile lui în forță. Am pășit peste linie cu cîțiva iarzi în urma lui, pe locul doi, dar am continuat să alerg pînă cînd m-am văzut în vestiar. Am stat singur lîngă dulapul meu. Patru minute și șaptesprezece, mi-a spus cineva: cu șase secunde mai puțin decît alergasem vreodată. Nu ajuta la nimic. Am stat sub duș multă vreme, încercînd să înțeleg ce o fi putut să-i schimbe atitudinea.

Cînd m-am întors pe pistă doar personalul stadionului se mai afla acolo. Am aruncat o ultimă privire la linia de sosire, apoi am pornit-o încet spre Biblioteca Forsyth. Nu mă simțeam în stare să fac față obișnuitei reuniuni a echipei, așa că am încercat să mă concentrez să scriu o lucrare despre drepturile de proprietate ale femeilor măritate.

Biblioteca era aproape goală în acea sîmbătă seară și eu ajunsesem la pagina a treia cînd am auzit o voce spunînd: „Sper că nu te deranjez, dar n-ai venit la Joe's." Am privit în sus și am văzut-o pe Christina stînd în picioare de partea cealaltă a mesei. Tată, nu știam ce să spun. Rămăsesem cu ochii pironiți asupra minunatei ființe în fusta ei modernă, mini, albastră și în puloverul mulat care scotea în evidență cei mai frumoși sîni – și nu rosteam o vorbă.

– Eu am fost aceea care a strigat „Ovreiule!" cînd erai încă în liceu. Și acum mi-e rușine pentru ce am făcut atunci. Am vrut să-mi cer scuze în seara aceea, la petrecerea de sfîrșit de trimestru, dar nu mi-am putut aduna curajul cu Greg acolo.

Am dat din cap înțelegător – nu mă puteam gîndi la nici un cuvînt care să pară potrivit.

– N-am mai vorbit cu el de atunci, a spus ea. Dar presupun că nici nu-ți mai amintești de Greg.

Am zîmbit doar.

– Vrei o cafea? am întrebat, încercînd să fac să pară că nu m-ar fi deranjat dacă ar fi răspuns „Îmi pare rău, trebuie să mă întorc la Bob".

– Mi-ar face mare plăcere, a spus.

Am condus-o la bufetul bibliotecii, ceea ce era cam tot ce-mi puteam permite la vremea aceea. Nu s-a obosit niciodată să-mi explice ce se întîmplase cu Bob Richards, iar eu n-am întrebat-o.

Christina părea să știe atît de multe despre mine că m-am simțit jenat. M-a rugat s-o iert pentru ce strigase la stadion în ziua aceea, cu doi ani în urmă. Nu și-a găsit nici o scuză, nu a încercat să dea vina pe altcineva, pur și simplu și-a cerut iertare.

Christina mi-a spus că spera să mi se alăture la McGill în septembrie, pentru a studia germana.

– O mică nerușinare, a recunoscut ea, căci este *limba mea maternă.*

Am petrecut restul acelei veri împreună. Am văzut Sf. Ioana *din nou și chiar am stat la coadă pentru a vedea un film numit* Dr No *care era în mare vogă la vremea aceea. Lucram împreună, mîncam împreună, ne jucam împreună, dar dormeam separat.*

Ți-am vorbit puțin despre Christina atunci, dar aș pune rămășag că știai deja cît de mult o iubeam, nu ți-am putut ascunde niciodată nimic. Și după toate lecțiile tale despre iertare și înțelegere, nu m-ai fi putut dezaproba.

Rabinul se opri. Îl durea inima, căci știa prea bine ce avea să urmeze, deși n-ar fi putut prevedea ce avea să se întîmple pînă la urmă. Nu crezuse niciodată că va ajunge să-și regrete educația rigidă, dar cînd doamna Goldblatz îi vorbise prima dată despre Christina îi fusese imposibil să-și mascheze dezaprobarea. Va trece, cu timpul, i-a spus. Pînă aici mergea înțelepciunea lui.

De cîte ori mergeam la Christina acasă eram întotdeauna tratat cu politețe, dar familia ei nu reușea să-și ascundă dezaprobarea. Spuneau lucruri pe care nu le credeau în încercarea de a arăta că nu erau antisemiți, și de cîte ori atingeam acest subiect cu Christina ea îmi spunea că exagerez. Știam amîndoi că nu era așa. Pur și simplu considerau că nu eram demn de fiica lor. Aveau dreptate, dar asta nu avea nici o legătură cu faptul că eram evreu.

N-o să uit niciodată cînd am făcut dragoste prima oară. A fost în ziua în care Christina a aflat că obținuse un loc la McGill.

Ne dusesem în camera mea la ora trei ca să ne schimbăm pentru un meci de tenis. Am luat-o în brațe crezînd că va fi pentru cîteva clipe și nu ne-am mai despărțit pînă în dimineața următoare. Nimic nu fusese planificat. Dar cum ar fi putut fi, cînd era prima dată pentru amîndoi?

I-am spus că mă voi căsători cu ea – nu fac toți bărbații astfel prima oară? – doar că eu vorbeam serios.

Apoi, cîteva săptămîni mai tîrziu, nu i-a mai venit ciclul. Am implorat-o să nu intre în panică, și am așteptat amîndoi încă o lună, căci se temea să meargă la vreun doctor din Montreal.

Dacă ți-aș fi spus totul atunci, tată, poate că viața mea ar fi avut un alt curs. Dar n-am făcut-o, și numai eu sînt vinovat.

Am început să fac planuri pentru o căsătorie pe care nici familia Christinei nici tu n-ați fi găsit-o acceptabilă, dar nouă nu ne păsa. Iubirea nu cunoaște nici o religie. Cînd nici în luna următoare nu i-a venit ciclul, am fost de acord să-i spună mamei sale. Am întrebat-o dacă vrea să fiu cu ea, dar ea a scuturat pur și simplu din cap și mi-a explicat că simțea că trebuie să-i înfrunte singură.

– Aștept aici pînă te întorci, am promis.

A zîmbit.

– Voi fi înapoi înainte de a avea timp să te răzgîndești în privința căsătoriei.

Am stat în camera mea de la McGill toată după-amiaza aceea citind și plimbîndu-mă încolo și încoace – mai mult plimbîndu-mă – dar ea nu s-a mai întors, și n-am plecat în căutarea ei decît cînd s-a întunecat. M-am strecurat pînă la casa ei, încercînd tot timpul să mă conving că trebuie să existe o explicație simplă a faptului că nu se întorsese.

Cînd am ajuns pe strada ei am văzut lumină în dormitorul ei, dar nicăieri altundeva în casă, așa că m-am gîndit că probabil era singură. Am intrat pe poartă și am urcat treptele din față, am bătut la ușă și am așteptat.

Tatăl ei mi-a deschis ușa.

– Ce vrei? a întrebat el, cu privirea ațintită asupra mea.

– O iubesc pe fiica dumneavoastră, i-am spus, și vreau să mă căsătoresc cu ea.

– Nu se va mărita niciodată cu un evreu, a spus el simplu și a închis ușa. Îmi amintesc că n-a trîntit-o; doar a închis-o, ceea ce făcea totul parcă și mai rău.

Am rămas afară, în stradă, cu ochii pironiți pe fereastra ei mai mult de o oră, pînă cînd lumina s-a stins. Atunci am plecat acasă. Îmi amintesc că era o ușoară burniță în noaptea aceea și era puțină lume pe străzi. Am încercat să mă gîndesc ce ar trebui să fac mai departe, deși situația mi se părea deznădăjduită. M-am dus să mă culc în noaptea aceea sperînd într-un miracol. Uitasem că miracolele sînt pentru creștini, nu pentru evrei.

Pînă în dimineața următoare îmi făcusem un plan. I-am telefonat Christinei acasă la opt și eram gata să pun receptorul jos cînd am auzit vocea de la celălalt capăt.

– Doamna von Braumer, a spus ea.

– Christina e acasă? am întrebat în șoaptă.

– Nu, nu e, a venit răspunsul controlat impersonal.

– Cînd o așteptați să se întoarcă? am întrebat.

– Nu foarte curînd, a spus ea, apoi telefonul s-a întrerupt.

„Nu foarte curînd“ s-a dovedit a fi mai bine de un an. Am scris, am telefonat, am întrebat colegii de școală și

de la universitate, dar n-am reușit să aflu unde o duseseră.

Apoi, într-o zi, neanunțată, s-a întors la Montreal împreună cu un soț și cu copilul meu. Am aflat amarele detalii de la acel nesecat izvor de cunoștințe, Naomi Goldblatz, care-i văzuse pe toți trei.

Am primit un bilet scurt de la Christina, la vreo săptămînă după aceea, în care mă implora să nu fac nici o încercare de a o contacta.

Tocmai intrasem în ultimul an la McGill și, ca un gentleman din secolul al optsprezecelea, i-am respectat dorința întocmai și mi-am îndreptat toate energiile spre examenele finale. Continua încă să-mi preocupe gîndurile și m-am considerat norocos la sfîrșitul anului cînd mi s-a oferit un loc la Facultatea de Drept de la Harvard.

Am plecat de la Montreal la Boston pe 12 septembrie 1968.

Probabil că te-ai întrebat de ce n-am venit niciodată acasă în acei trei ani. Știam că mă dezaprobai. Mulțumită doamnei Goldblatz toată lumea știa cine era tatăl copilului Christinei și am simțit că o absență prelungită ți-ar putea ușura puțin viața.

Rabinul se opri, amintindu-și cum îi anunțase doamna Goldblatz ceea ce ea considera că „nu era decît de datoria ei".

„Ești o bătrînă băgăreață și indiscretă", îi spusese. Pînă în sîmbăta următoare ea se mutase la altă sinagogă, anunțînd pe toată lumea din oraș de ce.

Era supărat mai mult pe el însuși decît pe Benjamin. Ar fi trebuit să se ducă la Harvard pentru a-i spune fiului său că dragostea lui rămăsese neschimbată. Pînă aici mergea puterea lui de a ierta.

Luă din nou scrisoarea.

În toți anii aceia la Facultatea de Drept am avut o mulțime de prieteni de ambele sexe, dar Christina îmi ieșea arareori din minte mai mult de cîteva ore. I-am scris peste patruzeci de scrisori cînd eram în Boston, dar

n-am trimis nici una. Am telefonat chiar, dar niciodată nu a răspuns ea. Dacă ar fi făcut-o, nici măcar nu sînt sigur că aș fi spus ceva. Nu vroiam decît s-o aud.

Ai vrut vreodată să știi despre femeile din viața mea? Am avut aventuri cu fete strălucite de la Radcliffe care studiau dreptul, istoria sau științele exacte și o dată cu o vînzătoare care n-a studiat niciodată nimic. Îți poți imagina, cînd faci dragoste, să te gîndești întotdeauna la o altă femeie? La slujbă eram ca un automat și chiar pasiunea mea pentru alergare s-a redus la o oră de jogging pe zi.

Cu mult înainte de sfîrșitul ultimului an, firme de avocați de primă mărime din New York, Chicago și Toronto cereau să ne intervieveze. Absolvenții de la Harvard sînt cei mai căutați din lume, dar chiar și eu am fost surprins de o vizită a unuia dintre asociații principali de la Graham Douglas & Wilkins din Toronto. Nu este o firmă cunoscută pentru partenerii ei evrei, dar îmi plăcea ideea ca într-o zi pe firma lor să se poată citi: „Graham Douglas Wilkins & Rosenthal". Pînă și tatăl ei ar fi fost cu siguranță impresionat de asta.

Cel puțin, dacă aveam să trăiesc și să lucrez în Toronto, mă autoconvingeam eu, voi fi destul de departe ca s-o uit, și, probabil, cu puțin noroc, să găsesc pe altcineva pentru care să am aceleași sentimente.

Graham Douglas & Wilkins mi-au găsit un apartament spațios cu vedere la parc și mi-au oferit un salariu de pornire generos. În schimb, eu lucram toate orele date de Dumnezeu – oricine ar fi El. Dacă îmi imaginasem că mă forțaseră prea tare la McGill sau la Harvard, tată, s-a dovedit că asta nu fusese decît o încălzire pentru lumea de afară. Nu mă plîngeam. Munca era interesantă și răsplata dincolo de așteptările mele. Numai că acum, deși îmi puteam permite un Thunderbird, nu mi-l mai doream.

Au urmat alte prietene. dar au dispărut îndată ce au pomenit de căsătorie. Evreicele deschideau de obicei subiectul într-o săptămînă, celelalte, după cum am descoperit, așteptau ceva mai mult. Am început chiar să

trăiesc împreună cu una din ele, Rebecca Wertz, dar s-a terminat și asta – într-o joi.

Mergeam cu mașina la serviciu în dimineața aceea – trebuie să fi fost puțin după opt, ceea ce era tîrziu pentru mine – cînd am văzut-o pe Christina pe cealaltă parte a șoselei aglomerate, o barieră care ne separa. Stătea într-o stație de autobuz ținînd de mînă un băiețel care trebuie să fi avut vreo cinci ani – fiul meu.

Traficul greoi de dimineața mi-a permis să rămîn mai multă vreme cu privirile pironite asupra lor, nevenindu-mi să cred. Am descoperit că vroiam să-i privesc pe amîndoi în același timp. Ea purta un pardesiu lung, ușor, care arăta că nu-și pierduse silueta. Fața îi era senină și n-a făcut decît să-mi amintească de ce-mi ieșea atît de rar din gînd. Fiul ei – fiul nostru – era înfofolit într-o haină groasă, puțin prea mare, iar capul îi era acoperit de o șapcă de baseball care mă informa că era un suporter al echipei Toronto Dolphins. Din păcate, mă împiedica să văd cum arăta. N-ai cum să fii în Toronto, îmi amintesc că am gîndit, trebuia să fii în Montreal. I-am urmărit pe amîndoi în oglinda retrovizoare urcîndu-se într-un autobuz. În acea zi de joi trebuie să fi fost un consilier îngrozitor pentru toți clienții care mi-au cerut sfatul.

În următoarea săptămînă am trecut pe lîngă stația aceea de autobuz în fiecare dimineață cam pe la ora la care-i văzusem acolo, dar nu i-am mai revăzut. Am început să mă întreb dacă îmi imaginasem eu toată scena. Atunci am zărit-o din nou pe Christina, cînd mă întorceam prin oraș după ce vizitasem un client. Era singură și am pus o frînă bruscă, deoarece am văzut-o intrînd într-un magazin de pe Bloor Street. De data aceasta am parcat mașina și am mers repede de-a lungul drumului simțindu-mă ca un amărît de detectiv particular care-și petrece viața trăgînd cu ochiul prin găurile cheilor.

Ceea ce am văzut m-a luat prin surprindere – nu faptul că am găsit-o într-un frumos magazin de confecții, ci descoperirea că lucra acolo.

În clipa în care am văzut că servea un client, m-am întors în grabă la mașină. O dată ajuns la birou am întrebat-o pe secretara mea dacă știa un magazin numit „Willing's".

Secretara mea a rîs.

– Trebuie să-l pronunți ca în germană, W devine V, mi-a explicat ea, deci Villing's. Dacă ai fi fost însurat ai fi știut că este cel mai scump magazin de confecții din oraș, a adăugat ea.

– Mai știi și altceva despre acel magazin? am întrebat, încercînd să par degajat.

– Nu prea multe, a spus ea. Doar că este proprietatea unei nemțoaice foarte bogate, doamna Klaus Willing, despre care se scrie adesea în revistele pentru femei.

N-am mai avut nevoie să-i pun alte întrebări secretarei mele și n-o să te plictisesc, tată, cu munca mea de detectiv. Dar, înarmat cu aceste frînturi de informații nu mi-a trebuit prea mult să descopăr unde locuia Christina, că soțul ei era director în străinătate la o filială a BMW și că nu aveau decît un copil.

Bătrînul rabin respiră adînc, uitîndu-se la ceasul de pe biroul său, mai mult din obișnuință decît din dorința de a ști cît e ceasul. Se opri o clipă, înainte de a relua scrisoarea. Fusese atît de mîndru de fiul său avocat pe atunci; de ce nu făcuse el primul pas spre împăcare? Cît i-ar fi plăcut să-și vadă nepotul.

Decizia mea finală nu necesita o minte de jurist, ci numai un pic de bun-simț – deși un avocat care se consiliază pe el însuși are, fără îndoială, un prost drept client. Trebuie să iau legătura direct, am hotărît eu, și o scrisoare ar fi singura metodă pe care probabil Christina ar găsi-o acceptabilă.

Am scris un mesaj simplu în acea dimineață de luni, apoi l-am rescris de mai multe ori înainte de a telefona la „Poșta rapidă" pentru a-i ruga să i-l înmîneze personal la magazin. Cînd tînărul a plecat cu scrisoarea am vrut să-l urmăresc, ca să fiu sigur că o dădea cui trebuie. Pot încă s-o repet, cuvînt cu cuvînt.

Dragă Christina,

Trebuie să știi că locuiesc și lucrez în Toronto. Ne-am putea întîlni? Te voi aștepta în holul hotelului Royal York în fiecare seară între șase și șapte săptămîna asta. Dacă nu vii, fii sigură că nu te voi mai deranja niciodată.

Benjamin

În seara aceea am ajuns cu aproape treizeci de minute mai devreme. Îmi amintesc că m-am așezat în holul mare și impersonal de lîngă cel principal și am comandat cafea.

– Mai așteptați pe cineva, domnule? a întrebat ospătarul.

– Nu sînt sigur, i-am răspuns.

N-a venit nimeni, dar am mai rămas acolo pînă la opt fără douăzeci.

Pînă joi, ospătarul a încetat să mă mai întrebe dacă mai aștept pe cineva în timp ce stăteam singur lăsînd încă o ceașcă de cafea să se răcească. La fiecare cîteva minute mă uitam la ceas. De cîte ori o femeie cu părul blond intra în hol mi se oprea inima în loc, dar nu era niciodată femeia pe care o așteptam.

Chiar înainte de ora șapte, vineri, am văzut-o în sfîrșit pe Christina în cadrul ușii. Purta un taior albastru elegant, încheiat în nasturi aproape pînă sus, și o bluză albă care o făceau să arate ca și cum s-ar fi aflat în drum spre o întîlnire de afaceri. Părul ei lung, blond, era dat după urechi, ca pentru a-i imprima un aer sever, dar oricît s-ar fi străduit, nu putea fi altfel decît frumoasă. M-am ridicat în picioare și i-am făcut semn. A venit repede și s-a așezat lîngă mine. Nu ne-am sărutat și nu ne-am dat mîna și, cîtăva vreme, nici măcar n-am vorbit.

– Îți mulțumesc că ai venit, am spus.

– N-ar fi trebuit, este o prostie.

Un timp, am tăcut amîndoi.

– Să-ți torn niște cafea? am întrebat.

– Da, mulțumesc.

– Simplă?

– Da.

– Nu te-ai schimbat.

Cît de banal ar fi sunat totul pentru cineva care ar fi tras cu urechea.

A sorbit din cafea.

Ar fi trebuit s-o iau în brațe chiar atunci, dar n-aveam cum să știu dacă asta era ceea ce-și dorea. Minute în șir am discutat despre tot felul de nimicuri, ocolindu-ne privirea unul altuia, pînă cînd eu am spus, deodată:

– Îți dai seama că încă te mai iubesc?

Ochii i s-au umplut de lacrimi cînd mi-a răspuns:

– Sigur că da. Și eu am față de tine aceleași sentimente acum ca și în ziua cînd ne-am despărțit. Și nu uita că eu sînt nevoită să te văd în fiecare zi, prin Nicholas.

S-a aplecat și a început să vorbească aproape în șoaptă. Mi-a povestit despre discuția cu părinții ei care avusese loc cu cinci ani în urmă, ca și cum nu ne-am fi despărțit deloc între timp. Tatăl ei nu se arătase supărat cînd aflase că era însărcinată, dar toată familia a plecat la Vancouver în dimineața următoare. Acolo locuiseră la familia Willing, tot din München, prieteni vechi cu familia von Braumer. Fiul lor, Klaus, fusese dintotdeauna îndrăgostit de Christina și nu i-a păsat că era însărcinată, sau că ea nu simțea nimic pentru el. Era convins că, în timp, lucrurile se vor îndrepta.

Nu s-au îndreptat, deoarece nu aveau cum. Christina știuse întotdeauna că nu va merge, oricît s-ar fi străduit Klaus. Chiar au părăsit Montrealul, în încercarea de a face lucrurile să meargă. Klaus i-a cumpărat magazinul din Toronto și tot luxul pe care-l pot asigura banii, dar asta n-a schimbat nimic. Căsătoria lor era o evidentă farsă. Cu toate acestea, nu avuseseră inima să-și îndurereze familiile printr-un divorț, așa că duseseră vieți separate de la început.

Îndată ce Christina și-a încheiat povestea, i-am atins obrazul, iar ea mi-a luat mîna și mi-a sărutat-o. Din clipa aceea ne-am văzut în fiecare moment liber pe care-l puteam fura, zi sau noapte. A fost anul cel mai fericit din viața mea, și-mi era imposibil să-mi ascund sentimentele în fața cuiva.

Aventura noastră – căci așa o descriau bîrfitorii – a devenit, în mod inevitabil, publică. Oricît de discreți am

încercat să fim, Toronto, am descoperit eu repede, era un oraș foarte mic, plin de persoane cărora le-a făcut plăcere să-i informeze pe cei pe care-i iubeam că fuseserăm văzuți împreună regulat, chiar ieșind de la mine dimineața devreme.

Apoi, pe neașteptate, n-am mai avut de ales: Christina mi-a spus că era din nou însărcinată. Numai că de data asta nu ne mai temeam.

Îndată ce i-a spus lui Klaus, totul a fost rezolvat cît de repede a putut negocia cel mai bun avocat specializat în divorțuri de la Graham Douglas & Wilkins. Ne-am căsătorit la numai cîteva zile după ce au fost semnate ultimele hîrtii. Amîndoi am regretat că părinții Christinei nu s-au simțit în stare să vină la nuntă, dar n-am putut înțelege de ce n-ai venit tu.

Rabinului încă nu-i venea să creadă că fusese atît de intolerant și avusese vederi atît de înguste. Un evreu credincios ar trebui să renunțe la principiile sale dacă ele înseamnă pierderea propriului fiu. Cercetase Talmudul în van pentru a găsi vreun pasaj care să-i permită să-și încalce jurămintele de-o viață. În van.

Singurul lucru trist din decizia de divorț a fost că fiul nostru i-a fost încredințat lui Klaus. El a mai cerut, în schimbul unui divorț rapid, ca eu să nu am dreptul de a-l vedea pe Nicholas înainte ca el să împlinească douăzeci și unu de ani, și ca el să nu afle că eu eram de fapt tatăl lui. La vremea aceea a părut un preț foarte mare, chiar și pentru o fericire ca a noastră. Amîndoi știam că nu aveam altă alternativă decît să-i acceptăm termenii.

Mă întrebam cum de era posibil ca fiecare zi să fie mult mai bună decît precedenta. Dacă eram despărțit de Christina mai mult de cîteva ore, deja mi se făcea dor de ea. Dacă firma mea mă trimitea în delegație în afara orașului pentru o noapte, îi telefonam de două, trei sau chiar patru ori, iar dacă lipseam mai mult de o noapte, venea cu mine. Îmi amintesc că odată mi-ai vorbit despre dragostea ta pentru mama și că m-am întrebat pe atunci dacă aveam să ating vreodată o asemenea fericire.

Am început să facem planuri pentru nașterea copilului nostru. William, dacă era băiat – alegerea ei, Deborah, dacă era fată – alegerea mea. Am vopsit camera în roz, considerînd că deja cîștigasem.

Christina a trebuit să mă oprească să cumpăr prea multe hăinuțe pentru copil, dar i-am explicat că nu conta, deoarece urma să mai avem vreo zece copii. Evreii, i-am amintit eu, credeau în dinastii.

Se ducea regulat la orele de gimnastică, a ținut regim, s-a odihnit mult. I-am spus că făcea mult mai mult decît se cerea de la o mamă, fie ea chiar a fiicei mele. Am întrebat dacă puteam asista la nașterea copilului meu și ginecologul ei a avut unele rețineri la început, dar apoi a acceptat. Pînă în luna a noua, probabil că cei de la spital ajunseseră să creadă, după tapajul pe care-l făceam, că se pregăteau pentru nașterea unui prinț.

Am dus-o pe Christina la Women's College Hospital joia trecută, în drum spre serviciu. Deși m-am dus la birou, mi-a fost imposibil să mă concentrez. Cei de la spital m-au sunat după-amiază să-mi spună că probabil copilul se va naște în seara aceea, devreme: evident, Deborah nu vroia să deranjeze programul de lucru de la Graham Douglas & Wilkins. Cu toate acestea, am ajuns la spital mult prea devreme. M-am așezat la capul patului Christinei și am stat pînă cînd contracțiile au început să fie din minut în minut, apoi, spre surprinderea mea m-au rugat să ies. Trebuia să-i rupă membranele, mi-a explicat o infirmieră. Am rugat-o să-i amintească moașei că doream să asist la naștere.

Am ieșit pe coridor și am început să mă plimb încoace și încolo, așa cum fac viitorii tați în filmele de categoria a doua. Ginecologul Christinei a sosit după vreo jumătate de oră și mi-a zîmbit larg. Am observat un trabuc în buzunarul său de la piept, evident rezervat taților în așteptare.

– Trebuie să se întîmple dintr-o clipă într-alta, a fost tot ce a spus.

Un al doilea doctor, pe care nu-l mai văzusem niciodată, a sosit cîteva minute mai tîrziu și a intrat repede în camera ei. M-a salutat doar din cap. Mă

simțeam ca un acuzat în boxă așteptînd verdictul juriului.

După alte cincisprezece minute am văzut o echipă de trei tineri interni împingînd o unitate de-a lungul coridorului. Abia dacă mi-au aruncat o privire, dispărînd în rezerva Christinei.

Am auzit țipete, care deodată au fost înlocuite de strigătul unui nou-născut. Am mulțumit Dumnezeului meu și al ei. Cînd doctorul a ieșit din rezerva ei, îmi amintesc că am observat că trabucul dispăruse.

– E fată, a spus el încet.

Eram copleșit de bucurie. „Nu-i nevoie să zugrăvesc din nou camera“, mi-a trecut prin minte.

– Acum pot s-o văd pe Christina? am întrebat.

M-a luat de braț și m-a condus de-a lungul coridorului pînă în biroul său.

– Nu vreți să stați jos? m-a întrebat. Mă tem că am să vă dau o veste tristă.

– Nu se simte bine?

– Îmi pare rău, atît de rău, că trebuie să vă spun că soția dumneavoastră a murit.

La început nu l-am crezut, am refuzat să-l cred. De ce? De ce? îmi venea să urlu.

– Noi am prevenit-o, a adăugat el.

– Ați prevenit-o? Despre ce ați prevenit-o?

– Că tensiunea ei s-ar putea să nu mai reziste a doua oară.

Christina nu-mi spusese niciodată ceea ce doctorul a continuat să-mi explice – că nașterea primului nostru copil fusese dificilă și că doctorii o sfătuiseră să nu mai rămînă însărcinată.

– De ce nu mi-a spus? am întrebat. Apoi am înțeles de ce. Riscase totul pentru mine – prostul, egoistul, idiotul de mine – și sfîrșisem prin a omorî singura ființă pe care o iubeam.

Mi-au dat voie s-o țin pe Deborah în brațe numai o clipă înainte de a o pune într-un incubator și mi-au spus că abia peste douăzeci și patru de ore avea să fie în afară de orice pericol.

N-o să știi niciodată cît de mult a însemnat pentru mine, tată, că ai venit atît de repede la spital. Părinții

Christinei au ajuns mai tîrziu în seara aceea. S-au purtat minunat. El mi-a cerut iertare – mi-a cerut mie *iertare. Nu s-ar fi întîmplat niciodată, repeta el într-una, dacă el n-ar fi fost atît de stupid și plin de prejudecăți.*

Soția lui mi-a luat mîna și m-a întrebat dacă o va putea vedea pe Deborah din cînd în cînd. Bineînțeles că am acceptat. Au plecat cu puțin înainte de miezul nopții. Am stat jos, m-am plimbat, am dormit pe coridorul acela în următoarele douăzeci și patru de ore pînă cînd mi-au spus că Deborah era în afară de orice pericol. Trebuia să mai rămînă în spital cîteva zile, mi-au explicat, dar acum putea deja să sugă lapte din biberon.

Tatăl Christinei a preluat toate formalitățile înmormîntării.

Probabil că te-ai întrebat de ce eu n-am venit și îți datoresc o explicație. M-am gîndit să trec pe la spital în drum spre cimitir pentru a sta cîteva clipe cu Deborah. Deja îmi transferasem dragostea.

Doctorul nu mai putea rosti o vorbă. Era nevoie de un om curajos pentru a-mi spune că inima ei încetase să mai bată cu cîteva minute înainte de sosirea mea. Pînă și chirurgului șef îi curgeau lacrimile. Cînd am părăsit spitalul coridoarele erau pustii.

Vreau să știi, tată, că te iubesc din toată inima, dar nu simt nici o dorință de a mai trăi fără Christina și Deborah.

Nu cer decît să fiu înmormîntat lîngă soția și fiica mea și ca lumea să mă țină minte ca fiind soțul și tatăl lor. Astfel, oamenii nesăbuiți ar putea învăța din dragostea noastră. Iar cînd vei termina de citit această scrisoare amintește-ți doar că fericirea mea a fost deplină alături de ea, astfel încît moartea nu mai are nimic înspăimîntător pentru mine.

Fiul tău,

Benjamin

Rabinul puse scrisoarea pe masă în fața lui. O citea în fiecare zi de zece ani încoace.

CUPRINS

Culegere și paginare computerizată
Secția Fotoculegere - R.A.I. - Imprimeria Coresi

Tipărit sub comanda nr. 30.863
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI București
Piața Presei Libere Nr. 1
ROMÂNIA

POVESTIRI CU FINAL NEAȘTEPTAT

Un subtil joc de-a şoarecele şi pisica îi este propus acum cititorului. Finalul fiecărei povestiri din volum, deşi perfect motivat, pare anume făcut pentru a-l contraria. Scrisul lui Jeffrey Archer cucereşte prin construcţia impecabilă a intrigii, prin fineţea analizei psihologice şi printr-o rafinată tehnică a întreţinerii suspansului.

LEI 1950
ISBN 973-28-0474-2